

Zadah po blatu prve republike

VOJMIR TAVČAR

Voditelj Zelenih Carlo Ripa di Meana je prepričan, da so tudi obveščevalne službe skušale zavreti delo milanskega sodnijskega tima »ciste roke«, ki raziskuje podkupniško afero. V Rimu je v nepojasnjenih okoliščinah umrl polkovnik obveščevalne službe Sismi Mario Ferraro. Čeprav je sprva kazalo, da gre za samomor, rimsko tožilstvo raziskuje možnost naklepne umora. Dvodomni parlamentarni odbor za nadzorstvo nad obveščevalnimi službami se vedno zamenjuje za izročitev dosjejev o vidnih italijanskih politikih (med temi je tudi predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro), ki jih je zbiral civilna obveščevalna služba Sisde.

To so le trije med sabo sicer nepovezani dogodki, ki pa pričajo, da je zakulisje dela italijanskih obveščevalnih služb nejasno in prav zaradi te nejasnosti sumljivo. Sum spremlja namreč vse po vojno delo italijanskih obveščevalnih služb. Od osvoboditve so bile obveščevalne službe večkrat preimenovane in reformirane, za njihovim krmlom so se zvrstili številni oficirji, ki so prihajali iz vseh treh rodov vojske in iz policije, vendar se značaj obveščevalne službe ni bistveno spremenil.

Osnovna značilnost italijanskih obveščevalnih služb - pa naj je slo za vojaško ali civilno, naj se je formalno ukvarjala z zunanjimi ali notranjimi varnostnimi problemi - je bila vselej njihovo vmesavanje v italijansko politiko, da bi zascitile interese nekaterih oblastniških krogov. V ta namen so deli te službe rovarili za kulisami, onemogocali in iztirjevali so preiskovalno delo sodnikov, vohunili za politiki in zbirali dosjeje o njih.

Ko je po prizadevnosti novinarjev bruhnil na dan skandal, je politična oblast reformirala službe, zamenjala odgovorne, toda kmalu se je začelo spet vse po starem. In zadnji dogodki vzbujajo sum, da se po starem tudi nadaljuje.

Tudi to je eden od dokazov - čeprav ne najpomembnejši - da se Italija kljub spremembam se ni odlepila od brega prve republike in da so se močni tisti krogi, ki skupaj z delom obveščevalnih služb rovarijo za kulisami za zaščito svojih interesov. To so močvirnate vode prve republike, iz katerih veje zadah, ki zastruplja politično sceno.

Konec avgusta nastopi Lucchini

TRST - Zasebna podjetniška naveza Lucchini-Bolmat bo postala v sredo, 30. avgusta, lastnica skedenjske železarnice, 15. septembra pa bodo obnovili proizvodnjo. To so povedali po včerajšnjem sestanku med Luigijem Lucchinijem, komisarji tovarne ter glasnikom tržaske mestne in deželne vlade, niso pa pripomnili, da bo treba še prej razrešiti kocljiva vprašanja v zvezi s sindikalnim sporazumom.

Na 5. strani

Tragičen epilog kölnske ugrabitve

BERLIN - Trije mrtvi, med katerimi je tudi ugrabitelj, je tragičen obračun včerajšnje ugrabitve turističnega avtobusa na parkirišču kölnskega razstavišča. Ugrabitelj je najprej ubil soferja avtobusa, težko ranil nekega policista, nato pa baje ubil še neko potnico. Sedem ur kasneje so v avtobus vdrli policijski specialci (na sliki AP). V spopadu so ubili ugrabitelja, ranjenih pa je bilo tudi več potnikov.

Na 13. strani

BIH / HVO PRISKOČIL NA POMOČ OBLEGANEMU BIHAČU

Hrvaški uspehi skrbijo Karadžića in Martića

SARAJEVO - Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je včeraj razglasil vojno stanje zaradi močne ofenzive hrvaške vojske na jugozahodu Bosne. Hrvatom je včeraj uspelo prebiti srbske obrambne vrste okoli Bosanskega Grahova in zavzeti za Knin najbolj pomembno cestno povezavo proti Drvarju. Hrvaska vojska se je približala Bihaču že na vsega 50 kilometrov. Kot poročajo vojaški opazovalci OZN, se vse bolj zaostrujejo razmere tudi na razdelitveni črti med krajinskimi Srbi in redno hrvaško vojsko.

Na 15. strani

Konec davčne zmešnjave

RIM - Med vrsto ukrepov, ki jih je včeraj sprejel ministrski svet, je tudi zakonski osnutek o poenostavitvi in racionalizaciji davčnega sistema, ki med drugim predvideva ukinitve kar 122 dajatev za državne koncesije. Če bo parlament osnutek odobril, bo davkarja izgubila 585 milijard lir dohodkov, za davkoplačevalce pa

bo odpravljen več kot 14 milijonov placil letno, kar bo po drugi strani razbremenilo tudi osebe postnih uradov. Po besedah finančnega ministra Fantozzija pa reforma ne bo oskodovala državnih blagajne, kajti izgubo bodo nadomestila zvišanja nekaterih dajatev. Kot zanimivost je finančni minister navedel tudi odpravo

takse na balkone, cevi in stopnice, zaradi katere je bila vlada delezna prave plohe bolj ali manj resnih, a gotovo upravičenih kritik.

Osnutek predvideva tudi poenostavitev prijavljanja dohodkov, davka IVA in ICIAP ter poenostavitev in racionalizacijo posameznih dajatev, katastrskih davkov in nepremičninskih

registrov. Zakonski ukrep, ki ga sestavlja 47 členov, bo vlada zdaj predložila parlamentu, kateremu bo poslala tudi prav tako včeraj odobren državni proračun za prihodnje leto in za trilete 1996-98, iz katerega izhaja, da bo treba z jesenskim finančnim manevrom iztržiti 15.360 milijard lir.

Na 2. strani

Stališča o komisiji za kulturo

TRST - Posvetovalni komisiji za delitev državnih podpor slovenski manjšini je zapadel mandat. Novo komisijo naj bi oblikovali jeseni, po kriterijih, ki se niso popolnoma jasni.

Na 4. strani

BRESCIA / ZADEVA DI PIETRO

Ripa di Meana obtožuje obveščevalne službe

RIM - Ali so obveščevalne službe skušale zavreti preiskavo milanskega sodnijskega tima »ciste roke«? V to je prepričan voditelj Zelenih Carlo Ripa di Meana, ki je včeraj pričal na brescianskem državnem tožilstvu v okviru preiskave o zadevi Di Pietro.

Ripa di Meana je v bistvu potrdil, da mu je julija 1992 tedanji premier Giuliano Amato (na fotografiji) ocital javno kritiko Craxijevih napadov na sodnika Antonia Di Pietra in na milanski tim ciste roke. Rekel naj bi mu tudi, da imajo milanski sodniki jasen politični nacrt, vodstvo obveščevalnih služb pa naj bi soglasalo, da jih je treba ustaviti, preden je prepozno.

Amato je priznal sicer,

da je kritiziral tedanjega ministra za okolje, zavrnil pa je tezo, da bi o milanski preiskavi govoril z vodstvom obveščevalnih služb. Toda Ripa di Meana je vztrajal in Amato ocital »nepričakovano amnezijo«.

Na 3. strani

TENIS / PO DOLGI ODSOTNOSTI

Seleševa se vrača

Njena nasprotnica bo Martina Navratilova

ATLANTIC CITY - V Kongresnem centru v Atlantic Cityju se bo danes Monika Seles (na sliki) po več kot dveh letih spet vrnila na teniška igrišča. Od aprila 1993, ko jo je na turnirju v Hamburgu zabodel nepristevni navijač Steffi Graf, Seleševa ni več nastopala, danes pa bo njena nasprotnica Martina Navratilova.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Lira utruje krepitev

Po petih zaporednih dneh rasti se je na denarnem trgu uveljavilo prepričanje, da je lira le prebila začarani krog in se začela približevati realnemu tecaju.

Stran 2

DSL za novo deželno vlado

Demokratska stranka levece zahteva korenite spremembe na celu deželne uprave in torej novo deželno koalicijo.

Stran 4

Novo parkirišče pred sodnijo

Včeraj so predali namenu novo podzemsko parkirišče pred tržasko sodno palaco, kjer je prostora za skoraj 700 avtomobilov.

Stran 5

Vmila se je Lubianova žena

Ne ve se se, kdaj bodo pokopali Giorgia Lubiano, ki se je ustrelil prejšnjo noč na Opcinah. Včeraj se je iz Peči vmila njegova druga žena s sedemletno hčerko.

Stran 5

Župani o reformi bolnišnic

Župani občin na Goriskem so v posebnem dokumentu opredelili stališče glede reforme bolnišnic.

Stran 8

NOVICE

Predsedstvo vlade o dosjejih Sisdeja

RIM - Premier Dini je včeraj pisno odgovoril predsedniku parlamentarnega odbora za nadzor tajnih služb Massimu Bruttiju, ki ga je pozval, naj se izreče o zakonitosti zaupnih dosjejev civilne obveščevalne službe Sisde. Gre za 66 dosjejev s podatki o 21 političnih osebnostih (tudi Scalfaru) in 45 političnih skupinah, ki jih je rimsko tožilstvo odkrilo pred dvema letoma v okviru preiskave o tajnih skladih Sisdeja; tožilstvo je v smislu 289. člena kazenskega zakonika uvedlo postopek zaradi napada na institucije. Dini je zatrdil, da ni vlada nikdar zavirala dejavnosti Bruttijevega odbora, a tudi, da od le-tega ni prejel nobene prošnje, naj zadevo preuci in nato poroča odboru; je pa pripravljen na avdicijo pred njim, brž ko se bo seznanil z dosjeji. Massimo Brutti je v repliki na premierov odgovor izrazil željo, da bi do avdicije prišlo čimprej, v isti sapi pa poudaril, da je pomanjkanje stikov s predsedstvom vlade precej oteževalo delo parlamentarnega nadzornega odbora. Povedal je tudi, da je odbor sele nedavno zvedel za okrožnico Berlusconijske vlade, ki je ne samo temu odboru, temveč tudi samemu notranjemu ministru prepovedovala dostop do zaupnih dosjejev Sisdeja.

Odkrili dioksin v odplaki industrijskega obrata Enichem

BENETKE - Rezultati preiskave v pristanišču Marghera, ki jo je odredilo benesko sodstvo, so jasni: industrijski obrat Enichem odplavlja v morje nevarni dioksin. Po besedah glasnika Zelenih Micheleja Boata je vest izrednega pomena, saj potrjuje izjavo o kritični situaciji beneskega pristanišča. Benesko morje namreč dobesedno umira zaradi strupenih industrijskih odpadkov.

Cosa nostra kriva za atentate na cerkve in umetnine leta '93

RIM - Protimafijska komisija je včeraj sporočila, da se za številnimi atentati na cerkve in razne važne spomenike ter umetnine po vsej državi skriva kar Cosa nostra. Atentati naj bi namreč pomenili odgovor na izostrežev zakonitih pravil ter na številne uspehe državnih oblasti v boju proti mafiji. Stevilni skesanci so v pogovorih s šefom državnega tožilstva v Firencah Pierluigijem Vigno poudarili, kako je Cosa Nostra zelega s temi akcijami izsiliti spremembo zakonov o mafijskih skesancih in zapornskih pravilih ter nasploh osibiti državo.

Caselli: »Cilj je delegitimiranje mafijskih skesancev«

PALERMO - Javni tozilec v Palermu Giancarlo Caselli je opozoril na močan pritisk Cose Nostra, katerega namen je delegitimiranje mafijskih skesancev. Akcije, kot je npr. pismo, katerega je lani poslala žena mafijskega skesanca Vincenza Scarantina kot ostro obtožbo proti sedanjemu palermškemu kvestorju La Barberi, je Caselli označil kot izključno »izkrivljujoče novice, ki se dodatno prispevajo k izkrivljanju stvarnosti«.

MINISTRSKI SVET / ZAKONSKI OSNUTEK ZA POENOSTAVITEV DAVČNEGA SISTEMA

Med 122 dajatvami ukinjen tudi zloglasni »davek na cevi«

47 členov, ki bodo italijanskim davkoplačevalcem olajšali spanje

Vlada sprejela državni predračun

RIM - Vlada je včeraj odobrila tudi zakonski osnutek o državnem predračunu za finančno leto 1996 in triletno predračunsko bilanco za obdobje 1996-99. Gre za obveznost, ki jo mora vlada izpolniti pred koncem julija, je izjavil premier Dini, ki je pojasnil, da državno računovodstvo in zakladno ministrstvo že pripravljata poenostavitve teh dokumentov po metodi funkcionalne klasifikacije. Na tej osnovi bi morali priti do natančnejše določitve zneskov, ki bodo potrebni za posamezne izdatkovne postavke.

V prihodnjem finančnem zakonu bo vsaj 15.360 milijard lir, ki jih bo treba pokriti glede na čisti znesek, ki ga predvideva vladin ekonomsko-fi-

nancijski programski dokument. Bilančni načrt za prihodnje leto predvideva namreč prihodke v vrednosti 538.525 milijard in odhodke za 703.885 milijard lir, kar pomeni, da bo manjkalo 165.360 milijard. Ker je bil v vladnem programskem dokumentu predviden primanjkljaj v višini 148 milijard lir, znasa razlika 15.360 milijard, te pa bo torej treba pokriti z javnofinancijsnim manevrom, ki bo spremljal prihodnji finančni zakon. Skupni znesek manevra je bil v preteklih dneh ocenjen na 32.500 milijard lir, bolj natančne številke pa naj bi bile znane po koncu parlamentarnih počitnic, ko bo vlada oznanila tudi datum predstavitve finančnega zakona.

TURIZEM / STATISTIKE

Povsod lepo, najlepše doma

Staremu pregovoru naj bi bila zvesta polovica Italijanov

RIM - V poletnih dneh časopisi kar tekmujejo, kdo bo obsirneje poročal o počitnicah, vrstah na avtocestah in praznih mestih. Toda po podatkih zavoda Doxa naj bi take novice prikazovale le delno verodostojno sliko italijanske stvarnosti. 47 odstotkov Italijanov se je namreč lani odločilo, da ne prezivi več kot štiri dni zaporedoma daleč od svojega doma. Če poenostavimo: skoraj polovica Italijanov ne hodi na počitnice.

Razlike med severom in jugom so ponovno očitne: med severnjaki ostaja doma le 34 odstotkov odraslih, med južnjaki pa kar 66 odstotkov. Izvedenci so tudi ugotovili, da so počitnice bolj priljubljene med mladimi.

Tisti, ki se v poletni vročini nikakor ne morejo odpovedati potovanju,

izbirajo v veliki večini primeru med morjem, ki v lestvici najbolj priljubljenih ciljev krepko prednjači, gorami in turistično vabljivimi mesti. Vse več italijanskih turistov se v zadnjih letih odpravlja na tuje; najraje v Francijo, Spanijo, Grčijo. Za prenočišče izvirajo Italijani ponavadi hotele ali turistična naselja, veliko jih gre v goste k prijateljem ali sorodnikom, najmanj pa jih kampira. Statistični zavod Doxa ugotavlja, da se se najraje vozijo z avtomobili (kar 72 odstotkov), če le morejo pa se izognemo ladjam in trajektom.

Medtem ko statistike trdijo svoje, se uslužbenci, zaposleni v velikih tovarnah severa, pripravljajo na množični eksodus. Iz samega Turina jih bo v prihodnjih dneh odrinilo kakih tisto tisoč...

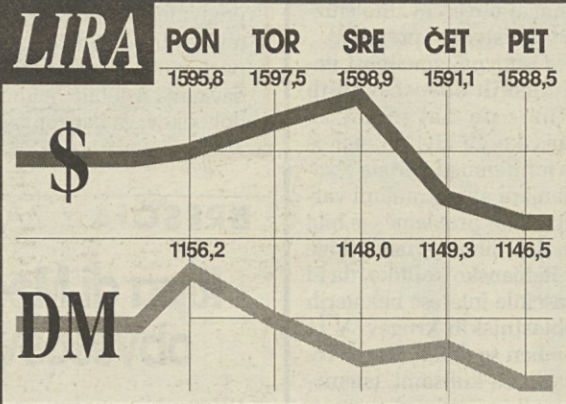
TRGI / Z UMIRJANJEM POLITIČNE NAPETOSTI IN IZGLEDI ZA REFORMO POKOJNIN

Pet dni nepretrgane krepitve daje upati v preusmeritev gibanja lire

Borza že tipično počitniška

MILAN - Krepitev lire se začena utrjevati, kar dokazuje pet zaporednih dni, v katerih je italijanski bankovec v menjavi z marko in dolarjem pridobil približno odstotek vrednosti. Marka je konec preteklega tedna veljala 1.156, dolar pa 1.603 lire, medtem ko sta včeraj veljala 1.146 oziroma 1.588 lir. Podatek sicer v odstotkih ni izreden, vendar po mnenju analitikov prav zato nakazuje trend, ki navdaja trge z zaupanjem, da se bo nadaljeval tudi prihodnji teden, ko bo senat izglasoval pokojninsko reformo. K temu je treba pristeti se razmeroma umirjeno predpočitniško politično klimo in okrepitev dolarja do vseh bankovcev razen do lire. To daje namreč sklepati, da lira crpa iz lastnih moči, kar po drugi strani dokazuje tudi podatek, da se je okrepila tudi do vseh ostalih valuznejših deviz. V razmerju do jena je na primer v zadnjih treh mesecih pridobila skoraj 15 odstotkov vrednosti, včeraj pa je japonska valuta prvič od 6. marca padla pod 18 lir.

Milanski borzni trg je teden koncal v klasičnem poletnem mrtvilu, z redkimi posli in se redkejšimi investitorji. Tečaji so se v glavnem ohranili na cetrkovni ravni, tako da je splošni borzni indeks ostal nespremenjen, telematski je po neznatnem napredovanju proti koncu sestanka popustil in pristal pri -0,22 odstotka, indeks vodilnih delnic Mib-30 pa se je znižal za 0,31 odstotka.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 28-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

Rekorden porast števila podjetij

RIM - »Črno obdobje« italijanskih podjetij se je kot vse kaže dokončno poslovilo, saj je njihovo število v drugem trimesečju letošnjega leta poraslo za 0,82 odstotka, kar je največji vzpon od zacetka leta 1993. Podatek izhaja iz poročila zveze trgovinskih zbornic Unioncamere za trimesecje april-junij, v katerem je bila razlika med izbrisanimi in na novo vpisanimi podjetji v sezname trgovinskih zbornic pozitivna za 34.908 enot. Novih vpisov je bilo 82.852, izbrisov pa 47.944, kar pomeni, da se je »umrljivost« podjetij v drugem trimesečju glede na prvo zmanjšala za skoraj 51 odstotkov.

Po analizi Unioncamere so k tako živahni rasti podjetniške baze največ prispevale kapitalne družbe (+1,26%), sledijo jim družbe oseb (+0,

99%) in individualna podjetja (+0,67%). Najbolj zanimiv pa je prav zadnji podatek, saj pozitivna razlika v obračunu individualnih podjetij za drugo trimesecje (za 15.958 enot) prvič po dveh letih kompenzira negativno razliko iz prvega trimesecja (-14.216 enot). Če upoštevamo tesno zvezo med narastanjem števila individualnih podjetij in rastjo neodvisne zaposlitve, je ta zasuk je po mnenju Unioncamere najpozitivnejši podatek iz zadnjega trimesecja.

Glede na ozemeljsko porazdelitev je prišlo do najvišjega porasta števila podjetij v severozahodni Italiji (+1,11%), na drugem mestu je severovzhodna (+0,93%), na tretjem srednja Italija (+0,74%), zadnji pa je južni del države z otoki (+0,53%).

BRESCIA / PRIČEVANJE CARLA RIPE DI MEANE

Obveščevalne službe zavirale milanski tim

Voditelj Zelenih polemičen z bivšim premierom Amatom

BRESCIA - Ali so pred nekaj leti italijanske obveščevalne službe skušale zavreti preiskovalno delo sodnijskega tima »ciste roke«, predvsem pa njegovega najbolj izpostavljenega predstavnika Antonia Di Pietra? Na to možnost je včeraj cikal voditelj zelenih Carlo Ripa di Meana, ki je bil kot minister za okolje član vlade, ki jo je vodil Giuliano Amato. »Tedaj se je preiskava »ciste roke« komaj zacela, vendar je bilo jasno, da bo lahko dosegla - kot jih tudi je - zelo vplivne italijanske politike.

Ripa di Meana je včeraj brescianskim sodnikom, ki vodijo preiskavo o zadevi Di Pietro, potrdil to, kar je njegova žena Marina zapisala v svoji knjigi »Ženska, ki je izumila samo sebe«. V knjigi je med drugim reče, da je Amato poklical Ripo di Meano na telefon v zvezi z njegovo javno poudarjeno solidarnostjo Antoniu Di Pietru. »Giuliano mi je dejal, da Bettino Craxi morda ne greši, ko napada Di Pietra. Milanski sodniki bi po njegovem res lahko kovali svoj

politični nacrt, ki bi lahko zrušil sedanjo ureditev. Dodal je tudi, da so vsi voditelji obveščevalnih služb soglasni in da je treba Di Pietra ustaviti, preden bo prepozno. Zdi se mi, da je vse to zelo hudo.«

Tako v knjigi Marine Ripe di Meane. To trditev je včeraj, kot je poudaril novinarjem, voditelj Zelenih potrdil brescianskim sodnikom in dodal, da je hotel zavreti delo milanskega sodnijskega tima tudi tedanji šef policije Vincenzo Parisi, ki je umrl pred nekaj meseci. Novinarjem je Ripa di Meana povedal, da je kot član Amatove vlade zvedel za poskuse, da bi zaustavili delo milanskega tima. Eden od teh poskusov je bil tudi zakonski odlok Amato-Conso, s katerim naj bi zbrisali kazniva dejanja politikov in zaradi katerega je Carlo Ripa di Meana odstopil.

Voditelj Zelenih je dodal, da je bil pritisk na milanski sodnijski tim stalen in v ta okvir je postavil tudi odlok bivšega pravosodnega ministra Alfreda Biondija.

Giuliano Amato je priznal, da je poklical tedanjega ministra za okolje in mu rekel, da njegove javne kritike na Craxijeve kurzive proti Di Pietru niso bile najbolj primerne, zanimal pa je, da bi mu govoril o mnenju vodstva obveščevalnih služb. »Lahko razumem družinske razloge izjave Ripe di Meane, a sem kljub vsemu ogorčen,« je izjavil Amato. Voditelj Zelenih mu ni ostal dolžan in ocenil Amatovo izjavo kot »odraz neprickavane amnezije«.

V zvezi z bresciansko preiskavo se je oglasil tudi bivši pravosodni minister Alfredo Biondi, po katerem inšpektorja Ugo Dinacci in Domenico De Biase, ki sta bila vpisana v seznam preiskovanih oseb, nista kršila nobenega zakonskega predpisa. Biondi je poudaril, da so inšpektorji v svojem delu avtonomni, predvsem pa je zanimal, da bi jih on skušal pogojevati. Zato je izključil možnost, da bi brescianski sodniki tudi njega lahko vpisali med preiskovane osebe.

TRST / PROBLEM PRISELJENCEV IN BEGUNCEV

FJK mačehovsko ravna s priseljenci

Po oceni združenja Anolf deželna uprava ni rešila kopice bistvenih problemov

TRST - Včeraj so predstavniki deželnega odseka organizacije Anolf, ki se zavzema za rešitev problemov priseljencev v Italiji, priredili tiskovno konferenco. Pojasnili so, katere so glavne hibe v zakonodaji FJK, ki otežujejo življenjske razmere beguncev in priseljencev. Lucio Gregoretti, predsednik deželnega odseka Anolf, se je najprej zaustavil pri problemih beguncev iz bivše Jugoslavije. V FJK jih je kar 2 tisoč, več kot v katerikoli drugi italijanski deželi. Večina jih živi v nekdanjih vojašnicah v Cervignanu in Purgessimu, ki vsekakor niso primerne za daljše bivanje. Do sedaj jim država še ni priznala statusa »beguncev«, ampak s posebnim zakonom le nižji status »prijemnikov«. Drugi člen tega zakona namreč predvideva dovoljenje za začasno bivanje, to je samo 60 dni. Zakona, ki je nastal v takratnem izrednem stanju, pa do sedaj se niso dopolnili. »Življenjske razmere so v begunskih taborišcih res dramatične,« je pripomnil Gregoretti. »V prejšnjih dneh smo bili priče tragičnemu razpletu vojne v bivši Jugoslaviji, prav zato predvidevamo prihod drugih prijemnikov. Skrajni čas je torej, da zakon iz leta 1992 dopolnimo in ga priredimo realnim potrebam prijemnikov.«

Drugo bistveno vprašanje, o katerem je spregovoril predsednik Anolfa FJK, so organizacija in dovoljenja za sezonsko in krošnjaško delo. Z zakonom stev. 39 so leta 1990 uredili status priseljencev iz držav, ki niso v Evropski zvezi. Problem o izdaji dovoljenja za omejeno sezonsko delo, določanje števila sezonskih delavcev, ureditev nezakonitega položaja tistih prijemnikov, ki lahko dokažejo, da so v stalnem delavnem razmerju - vse to je še nereseno. Največji problem pa so v FJK dovoljenja za krošnjaštvo. Prošenj je na stotine, dovoljenj malo, saj Dežela se ni določila zakonov, ki bi uredili izdajo tovrstnih dovoljenj.

Tudi stanovanja so velik problem za priselence. Denarni sklad, ki je namenjen za razna posredovanja v centrih

za sprejem priseljencev, ima za leta 1994/95 le 300 milijonov lir.

»Potrebni so nekateri nujni ukrepi.« je zaključil Lucio Gregoretti in predal besedo predsednikoma trzaskega oddelka organizacije Anolf Luciani d'Aloise in Mariu Ravalicu. Onadva sta pripomnila, da so v Trstu razmere nekoliko boljše, saj se Trzaska občina in Trgovinska zbornica več zavzemata za probleme priseljencev.

»Najbolj si želim,« je zaključil Mario Ravalico, »da ljudje ne bi več življenjskih razmer priseljencev doživljali kot problem, ampak da bi njihovo prisotnost v naših krajih cenili kot bogatitev naše družbe.« (aj)

RIM / POLITIČNA TAKTIKA PREVLAĐUJE NAD STRATEGIJO

Polemika o datumu predčasnih volitev

Romano Prodi poziva vse stranke, naj se odpovedo nepotrebnemu taktiziranju

RIM - Kdaj naj bodo predčasne politične volitve? jeseni, kot bi hotel vodja Forza Italia Silvio Berlusconi, ali pozneje, kot bi hotele manjše stranke? To je dilema, ob kateri italijanske politične sile že dolgo časa merijo moči in ob kateri sta oba kartela razdvojena.

Problem se ni bil razrešen. Občasno se zdi, da se tehtnica prevesi na stran skorajšnjih predčasnih volitev, potem pa se spet premakne na drugo stran. Ob treznih utemeljitvah pa je v tej polemiki tudi veliko taktičnosti.

Včeraj se je v Levi sredini na to temo spet oglasil Mario Segni, po katerem tajnik Demokratske stranke levice Massimo D'Alema greši, če pristane na predčasne politične volitve, ne da bi prej zasnovali no-

vih pravil igre in jamstev za manjšine. »To bi pomenilo podariti zmagajo Berlusconi,« je dejal Segni. Takoj je pristavil svoj lonček voditelj Zelenih Carlo Ripa di Meana, ki je dejal, da povsem soglasja s Segnijem in da je v igri ustavna ureditev države. Pred volitvami je treba razvozlati vrsto problemov, kot so zakon proti televizijskim monopolom, volilni zakon, vprašanje konflikta interesov itd.

Z nasprotnega brega sta se tako oglasila voditelja Krščanskega demokratskega centra Pierferdinando Casini in Clemente Mastella. Casini si je zazelel, da bi »levica pokopala predlog ustavodajne skupščine, ker bi tako jasno, kdo zeli prenovitev države«. Mastella pa je poudaril, da je ustavodajna skupščina z ustavo-

dajno vlado edina rešitev.

Kritikom je v imenu DSL odgovoril član tajništva Fabio Mussi in jim očital, da nakazujejo strateske cilje, »D'Alema pa prepuščajo ne-lahko nalogo, da poišče pot, kako te cilje doseči«. Segnijeva trmoglavost je razburila tudi voditelja Ljudske stranke Gerarda Bianca, ki je sopotnika opozoril, da »je vročina včasih nevarna«. Red je skušal spet vzpostaviti vodja Oljke Romano Prodi, ki je dejal, da najbrž ljudje sploh ne razumejo več, o čem se prerekajo stranke. Zato Prodi meni, da bi si morali vsi privoščiti oddih, ki bi ga namenili treznejšemu razmisleku. Treba je razumeti, ali je mogoče v tem parlamentu razvozlati nekaj ustavnih vozlov, sicer bodo volitve neizbežne.

Jože Pirjevec

Vidov dan

Odlomek iz knjige »Jugoslavija 1918-1992«

Do napetosti med Jugoslovani in Rusi pa ni prišlo toliko iz prestižnih razlogov, temveč bolj zaradi ravnanja rdečearmejcev, ki so se v Srbiji obnašali kot v zasedeni deželi, ropali, posiljevali in pobijali civiliste. Ti prestopki so presegli vse meje, tako da je bil Tito prisiljen celo uradno protestirati pri sovjetskih komandantih. Čeprav je ta korak negativno vplival na sovjetsko-jugoslovanske odnose, ni mogel okrniti zaveznosti, ki je partizanom omogočilo, da so končno triumfirali ne samo nad Nemci in njihovimi srbskimi pajdasi, ampak tudi nad svojimi najbolj nevarnimi sovražniki, nad četniki. V trenutku ko je Rdeča armada vkorakala v Srbijo, je Mihailovič upal, da mu bo uspelo skleniti z njenimi poveljniki dogovor o sodelovanju in je v tem smislu dal svojim enotam tudi primerne ukaze. Rusi so bili sicer pripravljeni sprejeti njegovo pomoč, toda brz ko so boji prenehali, so četnike aretirali, jih predali Titu ali deportirali v Sovjetsko zvezo. V taksnem položaju Mihailovi-

ču ni preostalo drugega, kot da se z enotami, na katere je lahko še računal, umakne v Sandzak in Bosno ter prepusti Srbijo Titovim partizanom. Ti so seveda skušali utrditi takoj svojo oblasti in to ne le v Srbiji, temveč tudi drugod po Jugoslaviji. Na tista območja, kjer se je partizanski odpor oblikoval na poseben način - kar velja v prvi vrsti za Slovenijo in Hrvasko - je sedaj legel svinčen plašč konformizma in centralizma. K temu so marsikaj prispevali sovjetski »inštruktorji«, ki so bili - tako je Tito pisal Rankoviću - poslani »od zgoraj«, da bi koordinirali delo Ozne v Vojvodini, Srbiji, Makedoniji, Crni gori, na Hrvaskem in v Sloveniji. Kako dragoceni so bili njihovi nasveti, je razvidno iz uspehov, ki jih je imel Oddelek za zaščito naroda tam, kjer se je ustalila nova »ljudska« oblast. Prve vidne rezultate je prinesla v Banatu akcija proti nemški manjšini, ki se je med vojno pridružila nacistom in jo je bilo treba zdaj kaznovati. Tisti »Svabi«, ki jim ni uspelo zbežati s konvoji Wehrmachta,

so bili likvidirani, deportirani v Sovjetsko zvezo ali zaprti v koncentracijska taborišča, čez kakšno leto pa izgnani iz države, če so seveda preživeli. Ista usoda bi doletela tudi madžarsko manjšino, ki si je med vojno dodobra umazala roke s srbsko krvjo, če bi se zanjo ne zavzeli Rusi z utemeljitvijo, da bo po vojni Madžarska socialistična in da zato z njo ne kaže zastrupljati odnosov.

Težko je reci, ali je to »čiščenje« tujih elementov« pomenilo že prehod iz narodoosvobodilne faze v revolucijo. O tej pa lahko zanesljivo govorimo v zvezi z dogodki, ki so sledili čez nekaj dni v Beogradu, kamor so partizani vkorakali z ukazom, da takoj postrelijo vse Ljotičeve in Nedičeve pristase. Ozna ni zamudila prilike za neusmiljeno maščevanje nad kolaboracionisti, pravimi ali namišljenimi, ki so v preteklih letih enako neutrudno in uspešno lovili komuniste: partizani ob osvoboditvi niso našli v Beogradu niti enega člana KPJ.

(Se nadaljuje)

5.

NOVICE

Notranji minister pomirja glede navornosti terorizma

RIM - Italijanski notranji minister Giovanni Rinaldo Coronas, ki je predvčerajšnjim poročal o nevarnosti terorističnih napodov v Italiji pred pristojno parlamentarno komisijo, je danes izjavil, da ni razloga za preplah. Sile javnega reda - tako je povedal minister v tiskovnem sporočilu - vsekakor nadzorujejo najbolj izpostavljene objekte.

Messner v bolnici zaradi poškodbe

BOCEN - Sloviti alpinist Reinhold Messner, ki osvaja osemtisočake kot za salo, se je včeraj poskodoval pri padcu v domačem gradu, nakar so ga v boccenski bolnišnici operirali. Vest je s skopimi besedami sporočil njegov brat Hubert, ki je sicer otroški zdravnik. Zdravniki, ki so izvedli operacijo so zagotovili, da je doslej vse potekalo v najboljšem redu.

Na Prazniku miru tudi pomožni sarajevski škof

VIDEM - V Sedilisu v blizini Cente bodo danes in jutri obhajali tradicionalni Praznik miru, ki bo letos posvečen bosanski tragediji. Praznika se bo udeležil tudi pomožni sarajevski škof, mons. Pero Sudar, ki bo v furlansko mesto ponesel pričevanje bratomorne vojne. Jutri ob 11.30 bo pomožni škof daroval slovesno mašo v svetišču Marije miru.

Neurje na Južnem Tirolskem

BOCEN - Južno Tirolsko je včeraj zajel val slabega vremena. Neurje je bilo še posebno močno v Pustertalu. Nekateri hudourniki nevarno narasli, tako da so morali gasilci in prostovoljci iz prevodnosti izseliti prebivalce nekaterih his in goste nekega bližnjega hotela. Položaj se je v naslednjih urah znatno izboljšal. Zaradi plazov so nekatere ceste še vedno zaprte.

Si je polokovnik Sismija res vzel življenje?

RIM -Vojaško obveščevalno služno Sismi se vedno spremlja nerazvozlane in zaskrbljujoče skrivnosti. Zadnji primer nepojasnjenih dogodkov je smrt polkovnika obveščevalne službe Maria Ferrara. Smrt so preiskovalci doslej pripisovali samomoru, sedaj pa je rimsko tožilstvo prepričano, da je treba okolščine bolje raziskati in namiguje na možnost umora. Vprašujejo se namreč, zakaj v prvem poročilu policisti sploh niso omenili, da je bil Ferraro član obveščevalne službe in so okoliščino vključili v poročilo sele potem, ko so novico objavili časopisi.

Polkovnikova družica Maria Antonietta Viali je od vsega začetka zagovarjala tezo, da se Ferraro ni sam odločil za poslednji korak. Sedaj to sumijo tudi preiskovalci, čeprav so rezultati obdukcije potrdili prvotno domnevo - samomor. Najbrž bodo točnejši podatki na razpolago sele po natančnejših izvidih, ki so jih odredili preiskovalci.

DRŽAVNA SREDSTVA ZA SLOVENSKO MANJŠINO

Stare komisije ni več, kakšna pa bo nova?

Stališča Budina (DSL), Mavra (SSO) in Komela (SKGZ)

TRST - Deželni svet je v zakon, ki spreminja proračun za tekoče leto, vključil tudi finančna sredstva (sedem milijard lir), ki jih država namenja slovenski manjšini. Pri tem je bil odločen proračunski popravek, ki sta ga predložila svetovalec DSL Milos Budin in Michele Degrassi, njun predlog je doživel podporo deželne vlade in kasneje se soglasni konsenz skupščine.

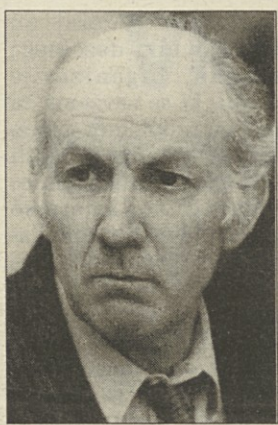
Sredstva za Slovence bodo uporabna, ko bo rimska vlada formalno odobrila spremembe proračuna FJK, to se pravi najbrž v prvi polovici septembra. Nekatere postavke bodo uporabne takoj, to se pravi tiste, za katere zakon določa namembnost oziroma "prejemnika". Za vse ostale postavke pa bo potrebno mnenje posvetovalne komisije za kulturne in umetniške pobude slovenske manjšine, ki je bila ustanovljena z deželnim zakonom št. 46 iz leta 1991.

Te komisije ni več. Njen mandat je zapadel maja in ga po zakonu ni mogoče podaljšati. O kri-

terijih za sestavo nove komisije smo zaprosili za mnenje podpredsednika deželnega sveta Budina ter Marija Mavra in Igorja Komela, ki sta v tej komisiji zastopala Svet slovenskih organizacij oziroma Slovensko kulturno gospodarsko zvezo.

»Ze sestav komisije, tako kot je bil odobren s strani deželnega sveta, ni najbolj posrečen. Predvsem zaradi tega, ker je njen sestav v veliki meri odvisen od volje deželne večine in torej je subjektivnost manjšine v njej izredno omejena ali relativna«, je mnenja Budin. Tudi tisti del komisije, ki je bil imenovan na predlog slovenskih organizacij bi moral tokrat po njegovem mnenju bolj verodostojno odražati pluralnost naše skupnosti, »ki v tem trenutku, tako kot sedaj stojijo stvari, ne more prepustiti predstavnostvo manjšine le obema krovnima organizacijama«.

Budin zato na osnovi obstoječega zakona predlaga sestavo komisije, ki bi čimbolj verodostojno odražala kulturno-politične duše oziroma komponente, ki imajo v manjšini resnično težo. »Predloge o razdelitvi prispevkov iznesejo deželni upravi glavne kulturne organizacije. Zato se bo tudi tokrat Dežela obrnila na SKGZ in SSO. Ti dve organizaciji sta po mojem poklicani, da ob tej priložnosti dokazeta politično posodobljen pogled na kulturno-politični položaj manjšine«. Budin je tudi mnenja, da bo v marsikaterem pogledu potrebno spremeniti

omenjeni deželni zakon, vključno s sestavo komisije.

Sestava deželne komisije - nam je dejal Maver - sodi v pristojnosti deželnega odbora, ki je pred tremi leti smatral za potrebno, da sedijo v njej tudi predstavniki dveh najbolj reprezentativnih organizacij civilne družbe slovenske manjšine, SKGZ in SSO. »O našem

delu naj sodijo drugi, vemo pa, da je bilo podvrženo kritikam in da je bilo zaradi tega precej napetosti«.

Komisija je zapadla in je ni več, zato je treba po Maverjevem mnenju po-

hiteti z njeno obnovitvijo. »SSO si bo za to prizadeval. Pri tem pa se res postavlja vprašanje kriterijev: kdo naj sedi v tej komisiji, ali predstavniki strank, ali civilne družbe ali pa kdo drug. Slisati je bilo tudi za zanimiv predlog, da bi bile v komisiji zastopane vse pokrajine, kjer živijo Slovenci, to se pravi tudi Benecija«, nam je povedal Maver. SSO je vsekakor pripravljen na odkrito in pospešeno soočenje o teh vprašanjih.

»Mnenja sem, da je treba pohiteti z obnovitvijo komisije in da se moramo Slovenci zaradi tega cimprej sporazumeti o kriterijih za njeno sestavo, čeprav, kot znatno, pripada zadnja beseda Deželi«, nam je glede tega povedal Komel. Po njegovem mnenju sodi to tudi med pristojnosti skupnega manjšinskega zastopstva, saj gre za konkretno stvar, ki zani- ma vso skupnost.

Glede sestave nove komisije pa Komel misli, da bi moralo to telo odražati dve značilnosti. V njem bi morale biti zastopane vse pokrajine, kjer živijo Slovenci, to se pravi tudi Benecija. Nova komisija pa bi morala biti odraz tudi vseh strokovnih in kulturnih sektorjev, ki so zainteresirani za izvajanje tega deželnega zakona. »Upam le, da ne bomo o tem debatirali v nedogled, kot je zal v nasi navadi, a da se bomo v najkrajšem času sporazumeli za ustrezne rešitve«, nam je na koncu dejal predstavnik SKGZ v (bivsi) posvetovalni komisiji. S.T.

DEŽELNI SVET / POLETNI PREMOR

DSL: Odbor izčrpal svoje poslanstvo

Skupščina odobrila vrsto upravnih sklepov
Delitev finančnih podpor Evropske unije

TRST - Po petkovi odobritvi proračunskih sprememb je deželni svet včeraj odobril se celo vrsto sklepov upravnega značaja. Med drugimi je skupščina tudi prizgala zeleno luc zakonu, ki odpira pot razdelitvi finančnih prispevkov Evropske zveze občinam in pokrajinam ter raznim gospodarskim panogam, posebno tistim, ki se soočajo s hudo krizo.

Omenjeni zakon je bil odobren s široko večino glasov, proti so glasovali le svetovalci Stranke komunistične prenov, medtem ko so se zeleni vzdržali. Normativ posveča posebno pozornost kriznim področjem tržske in goriske pokrajine ter goratim območjem

severne Furlanije. V imenu večinske koalicije je zakon zagovarjal Antonio Martini (Ljudska stranka), zeleni Mario Puiaatti pa je bil poročevalec manjšine.

Deželni svet se bo sestel po avgustovskem premoru, predvidoma v prvi polovici septembra. Demokratična stranka levice je mnenja, da je odbor predsednice Alesandre Guerre izčrpal svojo politično poslanstvo in da mora torej odstopiti. Furlanija-Juljska krajina - meni deželno vodstvo hrasta - mora obrniti stran in ubrati pot politične stabilnosti, za kar je seveda potrebna stabilna in učinkovita vlada. Siskost odbora naj bi prislalo zelo jasno do izraza tudi med neda-

vnim proračunskim soocanjem.

Samo nova in stabilna vlada, pravi DSL, lahko utrdi mednarodno vlogo nase dežele in potrdi njen značaj samostojne upravne enote. Nova večina bo lahko nastala na osnovi jasnega soocenja in trdnega političnega dogovora, ki naj bi po mnenju Renza Travanuta in somisljenikov lahko trajal vse do naravnega izteka zakonodajne dobe deželnega sveta, to se pravi do junija leta 1998. V DSL se nekateri vidni deželni predstavniki že nekaj časa zavzemajo za politični in upravni dogovor z Ljudsko stranko, ki je na deželni ravni levostranske usmerjena, ter s Severno ligo.

PATRONAT INAC SVETUJE

Združitev zavarovalnih obdobj

Vpr.: »Bliza se čas upokojitve, delal sem in placeval prispevke skoraj 40 let, dejansko pa ne vem, kolikšna bo moja pokojnina oziroma ce bom lahko izkoristil vsa delovna leta. Iz objektivnih razlogov sem se kot geometer "osamosvojil" sorazmerno pozno: sedaj plačujem prispevke v poklicni sklad geometrov, pred tem pa sem bil zavarovan pri INPS. Zanima me, ce sta ti dve vrsti zavarovanja združljivi, ce lahko prenesem prispevke iz enega sklada v drugega in koliko to stane«. V.G.

Ljudje, ki opravljajo prosti poklic, imajo na osnovi zakona št. 45/90 pravico, da združijo delovna obdobja, ki so bila krita s socialnim zavarovanjem pri dveh ali več različnih pokojninskih skladih, ki niso usklajeni v sklopu skrbstvenega zavoda INPS.

Možni sta dve opciji: 1. pred do-

polnitvijo upokojitvene starosti lahko zavarovanec začne postopek za prenos in priključitev vseh prispevkov v pokojninski sklad, pri katerem je vpisan na dan predložitve prošnje; 2. ko pa dopolni in preseže upokojitveno starost, lahko izbere opcijo, da se mu celotna zavarovalna doba združi pod okriljem sklada, pri katerem je pred leti že teklo zavarovanje: to pa je možno edinole v primeru, da je bilo pri tem skladu neprekinjeno vplačanih najmanj 10 let socialnih dajatev.

Omenjenima obveznima izbira se upravičenec lahko izogne le v primeru, da je že uveljavil predcasno upokojitev (»anzianità«) pri enem izmed pokojninskih skladov in le v tem primeru lahko pri tem skladu priključi dodatna zavarovalna obdobja v roku enega leta. (ma)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Poštni tr. PRAE DZP št. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Nam bo uspelo ohraniti šolo Frana Levstika na Proseku?

Saj je v resnici pretresljivo, da si moramo sredi demokratične Evrope ob koncu 20. stoletja priključiti v zavest Levstikove stihe: »Trd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku svojemu!« Ali ne spominja na Cedermačeve case pot, ki je vodila predstavnike slovenske manjšine do najvišjih solskih oblasti z zahtevo po ohranitvi obstoječih sol v okviru ali izven splošne manjšinske zaščite.

Prav nič niso obetajoče ministrove besede, pa če zvenijo še tako svečano, kot je mogoče razbrati iz članka v Primorskem dnevniku dne 19.7.1995.

Ministrova prijaznost, naklonjenost in demokratična načela nam nič ne pomenijo, če ni konkretnih dejanj in ukrepov. Kako je mogoče sprejeti besede, da v vsaki vasi pač ni mogoče imeti sole. Po vsem civiliziranem svetu so sole v vasicah in vaseh.

Prosek pa tudi ni zakotna vasica. Prav letos so na Proseku praznovali 200-letnico obstoja sole, kar pomeni, da so domačini že ob koncu 18. stoletja dobili od takratnih oblasti dovoljenje, da lahko v domačem kraju odprejo solo.

Tako je v vasi sola ostala, dokler je niso zaprle fasistične oblasti, skupaj z drugimi solami na Primorskem, takrat v smislu fasistične racionalizacije.

Po 2. svetovni vojni je sola na Proseku spet zazivila; poleg osnovne, se slovenski trgovski strokovni tečaj, od leta 1964 pa nižja srednja sola, ki so jo domačini poimenovali po književniku, politiku, predvsem, pa trdnem Slovincu Franu Levstiku. Leta 1973 je bil na soli Frana Levstika uveden celodnevni pouk, kar

PISMO UREDNIŠTVU

je posebnost v okviru italijanskega solskega sistema. To so takrat dosegli stari skupaj z učnim osebjem in ravnateljem sole.

Celodnevni pouk je v prid zlasti tistim dijakom, katerih stari so ves dan zaposleni. Poleg nadzorstva imajo dijaki v soli še pomoč pri učenju.

Sola na Proseku obiskujejo tudi dijaki iz okoliških vasi, vstevsi tudi vasi zgoniske občine. Ukinitev te sole prizadene torej širši krog slovenskega prebivalstva. Solski prostori bi namreč se ostali; ukinili pa naj bi ravnateljstvo in odvzeli soli ime. Sola brez imena in ravnateljstva spominja na domacijo brez gospodarja.

Sola ni le pedagoška ustanova, je tudi kulturno in družbeno središče vsakega naselitvenega prostora, katerega ljudje so vezani na lastne tradicije. Zato sola Srečka Kosovela na Opčinah, pod katero naj bi sedaj spadala prosekna sola, nikakor ne more nadomestiti pomena, ki ga je za široko okolico imela sola Frana Levstika.

Vsak večji ali manjši naselitveni prostor je brez sole obsojen na hiter narodnostni zaton, zato so italijanske fasistične oblasti načrtno in s pretkano natančnostjo ukinjale slovenske sole, računajoc na hitro asimilacijo. Danes ne gre več za fasistične, pač pa demokratično racionalizacijo!

Združevanja slovenskih sol nikakor ne moremo razumeti kot del procesa splošne racionalizacije, saj ta ali ona manjšinska sola res ne more biti odločilnega pomena za državno finančno ravnotežje. Gre torej za daljnosežni načrt, katerega vsi z lahkoto dojamemo.

Tudi malostevilstvo dijakov ne more biti opravičilo; saj gre torej za prestevanje, prin-

cip, ki je najhujše zlo za vsako narodnostno skupnost in ki ga vsi demokratični sistemi zavračajo.

Takih ukrepov kljub ministrovu prijaznosti in naklonjenosti manjšini, ne moremo resignirano sprejeti in se zadovoljiti s splošnimi obeti in frazami.

Smo posamezniki, ustanove, organizacije in sole pravočasno dovolj ukrenili, da bi solo sredi kraskih vasi ohranili?

Poleg prave poti, ki je neizbežna, a ne zagotavlja vselej ustreznih razsodbe, se moramo poslužiti še drugih načinov. Svojo težo in pomen ima tudi javno mnenje, ki ga danes vendar ni težko posredovati prek raznovrstnih javnih občil. Svoje sporočilo imajo tudi dijaske ter druge manifestacije in ne nazadnje poseg zamejskih političnih predstavnikov skupaj z onimi iz matične domovine.

Ponovna sodna obravnava naj bi bila sele januarja 1996. Takrat bo pol solskega leta že za namni, zato skupaj razmislimo, katero pot bi se dalo se ubrati že pred začetkom solskega leta, računajoc morebiti tudi na konkretni zunanje politični poseg matične države.

V premislek naj nam bo tudi dejstvo, da smo že davno sami začeli z racionalizacijo sol. Samo v devinsko-nabrežinski občini smo za vedno zaprli vrata osnovnih sol v Slivnem, Mavhinjah, Cerovljah, Medji vasi in Stivanu.

Ukinitev tudi ene same sole ne pomeni le okrnitev na področju manjšinskega solskega delovanja, ampak izgubo v širšem pomenu za našo narodno skupnost, ki ji v vsakdanji ogroženosti veliko pomeni obstanek vsake slovenske ustanove.

Rudica Pozar Manfredini

ŽELEZARNA / LUCCHINI JO BO PREVZEL 30. AVGUSTA

VČERAJ URADNO ODPRTJE / ZA 700 AVTOMOBILOV

Boj za ohranitev doseženih pravic

Med skupščino železarjev v tovarni je bil jeklar na sestanku z občinskimi upravitelji

Dne 18. avgusta bodo podpisali sindikalni sporazum in 30. avgusta pogodbo o odstopu skedenjske železarne navezi Lucchini-Bolmat, 15. septembra pa obnovili proizvodnjo litega železa in jekla.

To se je zvedelo po včerajšnjem sestanku na tržaskem županstvu, ki so se ga udeležili komisarji Franco Asquini, Giampaolo de Ferra in Pinangelo Fanchiotti, občinski odbornik za gospodarstvo Eugenio Del Piero, deželni odbornik za industrijo Gianfranco Moretton in sam Luigi Lucchini. Magnata so spremljali najbližji sodelavci, ki mu pomagajo piliti odkupno pogodbo, po kateri bo podjetniška dvojica plačala za tovarno slabih 52 milijard lir. Bivši predsednik Confindustrie je potrdil, da se mu s transakcijo mudi, ker hoče izkoristiti ugodno konjunkturo na jeklarškem tržišču.

Mudi pa se tudi železarjem, ki so že dolgo brez dela, zaradi česar so v finančnem pogledu veliko zgubili in se želijo seveda čimprej spet zaposliti. Cas je dragocen, zavedajo pa se, da bi zagresili hudo napako, ko bi samo zato, da pridejo čimprej do službe, podpisali kaj, kar bi se jim lahko pozneje mascevalo. Prav tako napak pa bi bilo, ko bi dano priloznost napravili s trmastim vztrajanjem pri nečem, česar zagotovo ne bodo dosegli. Na včerajšnji skupščini v tovarniški menzi, ki je bila že druga v tem tednu, sta jim vse to jasno povedala pok-

rajinski tajnik kovinarskega sindikata FIOM Bruno Galante in član deželne tajništva CGIL Waldy Catalano. »Skupščine nismo sklicali zato, ker nimamo jasnih pojmov, kako voditi pogajanja z bodočim lastnikom,« se je ogrel Catalano, potem ko je neki delavec med razpravo osvrknil pogajalsko delegacijo, »temveč ravno z namenom, da vsem uslužbencem nadrobno razložimo, kaksne težave srečujemo med sestankovanjem s sogovorniki.«

Z Lucchinijem je treba doseči sindikalni sporazum, ki ga bo moral podpisati vsak posamezen delavec. To pa pomeni, da mora vsako natanko vedeti, kaj bo podpisal, od tod razčiščevalno posvetovanje med sindikali-

sti in uslužbenci. »Zadeva ni tako preprosta,« je pribil Galante, »kajti v primeru prekinitve pogajanj bo moralo biti jasno, kdo je tega kriv. Križa, če do nje mora priti, naj bo razvidna tudi v pravnem pogledu.« V resnici železarji ne zahtevajo nemogočega, ampak se zavzemajo edinole za ohranitev pridobljenih pravic, ki pa jih hoče novi lastnik deloma okrniti. Ključni problemi, okrog katerih se bije trd boj, zadevajo neizkoriščen dopust in dodatni dopust na račun zdravju škodljivega dela (ki bi ga rad Lucchini z izplačilom enkratne doklade ukinil), mehanizem mobilnosti in razne stopnje službenega napredovanja.

Drago Gasperlin

Pred sodno palačo novo podzemsko parkirišče

Župan Illy: »Brezplačna parkirišča si moramo odmisлити.«

Pozdrav župana Illyja ob včerajšnjem odprtju novega parkirišča (foto KROMA)

vanje mestnega prometa, obenem pa tudi gradnja novih parkirisc. Illy je nato poudaril, da je treba spremeniti predvsem miselnost prebivalcev: »Nesmiselno je pričakovati, da bo ljudem na razpolago prosto, brezplačno parkirišče v neposredni bližini bivališa ali trgovine, v kateri nakupujejo. Povsem logično je, da je treba za vsak parkirani avtomobil odšteti določeno vsoto, da je treba avto parkirati ob prihodu v središče in se nato premikati z javnimi prevoznimi sredstvi.«

Navzocim sta na kratko spregovorila se direktor družbe Italimpa Alfonso Silvestre, ki je prebral tudi telegram poslanca Nicole Scanzinija, in deželni odbornik za prevoze Cristiano Degano. Izrazila sta upanje, da bo občinska uprava tudi v prihodnje nadaljevala z dosedanjim politikom urejanja javnih parkirnih prostorov. Sledila sta blagoslov in ogled strukture.

Javna garaza ParkSi Foro Ulpiano je razdeljena na tri nadstropja, od katerih je prvo namenjeno tistim, ki so si pravocasnno odkupili zasebne parkirne prostore, drugi dve nadstropji pa rotacijskemu sistemu. V celoti je prostora za nekaj manj kot sedemsto vozil, ura parkiranja pa bo stala (kot v drugih parkiriscih, ki jih upravlja Italimpa) 1.700 lir. Novi prostori so prva vozila gostili že včeraj v prvih popoldanskih urah.

M.G.

Pred sodno palačo so včeraj uradno otvorili novo podzemsko parkirišče. Krajše slovesnosti so se udeležili predstavniki krajevnih oblasti in družbe Italimpa, ki je parkirišče zgradila in ga bo odslej tudi upravljal.

Prisotne je po trenutku začetne zmede najprej pozdravil tržaski župan Riccardo Illy. Kot je bilo pričakovati, se je s pohvalnimi besedami izrekel o pubudi, nakar se je zaustavil ob splošnem problemu prometa, ki pesti Trst. Kljub novim prostorom za parkiranje položaj nikakor ni navdušujoč; potrebni so dodatni ukrepi, je dejal, ki jih občinski izvedenci ravno ob tem času preučujejo in bodo javnosti predstavljeni septembra. Jeseni naj bi se začelo splošno ureje-

NA ŽUPANSTVU / SESTANEK Z ORGANIZACIJAMA TRGOVCEV

Illy je za uvedbo »turističnih urnikov«

Pobuda naletela na naklonjenost Confesercentija in skepsa Confcommercias

Tržaski župan Riccardo Illy in občinski odbornik za gospodarstvo Eugenio Del Piero sta se te dni sestala s krajevnimi predstavniki osrednjih trgovsko-gostinskih združenj Confesercenti in Confcommercio. Beseda je tekla o deželnem zakonu št. 37 iz leta 1989, ki dovoljuje županom, da v krajih, kjer prevladuje turistično gospodarstvo, prilagajujejo urnike trgovin in gostisc specifičnim lokalnim potrebam. To pomeni z drugimi besedami, da so lahko trgovine in gostisca odprti tako ob delovnih dneh kakor ob nedeljah in praznikih dlje časa, vendar samo v obdobju med 1. marcem in 30. novembrom.

Na območju tržaske občine imajo za zdaj status kraja s turi-

stičnim gospodarstvom samo Barkovlje, mestna uprava pa bi ga rada raztegnila se na nekatere druge predele občinskega ozemlja. Seveda ne z enostranskim ukrepom, temveč ob upoštevanju želja in zahtev neposredno prizadetih, torej trgovcev in gostincev. Od tod odločitev Občine za sklicanje tega sestanka.

Predsednik Confesercentija Giuseppe Giovarruscio in tajnica Ester Pacor sta povsem soglasala z županovo zamislijo in izrecno poudarila ugodnosti, ki bi jih podaljšanje urnikov prineslo drobnemu gospodarstvu znotraj občinskih meja, v isti sapi pa sta poudarila potrebo, da se natančneje in smotrnejše razreši vprašanje, katere trgovine naj bodo za-

prte oziroma odprte ob pone-deljkih in sredah in koliko časa.

Manj naklonjeni občinskemu predlogu so se zdeli predsednik Confcommercias Adalberto Donaggio, Dorligo (trgovine na drobno), Sergio (trgovski centri) in Piras (siroka distribucija). Po eni strani so izrekli priznanje Illyju za to, da se je zeel glede nelahkega vprašanja posvetovati z zainteresiranimi stanovskimi organizacijami, po drugi strani pa so naglasili, da bi podaljšanje urnikov imelo resda svetle, toda tudi senčne plati, da pa možnosti, ki se ponuja, ne gre kar tako zavrniti, temveč jo je treba temeljito preučiti, posebno se z ozirom na morebitno odprtje trgovin ob nedeljah in praznikih.

TRAGEDIJA NA OPČINAH / DAN POGREBA GIORGIA LUBIANE ŠE NI ZNAN

Včeraj sta se vrnili Lubianova druga žena in sedemletna hčerka Laura

Sedanja žena albanskega rodu je bila s hčerko na obisku pri sorodnikih

Po telefonu ji je moč dejal, da jo pogreša in jo prosil, naj se čimprej vrne. Prišla pa je, ko se je neslutena in doslej povsem nepojasnjena tragedija že odigrala. Luma Berisa (na pravilnost imena ne prisegamo, ker je bilo danih več verzij) se je s sedemletno hčerko Lauro vrnila v Trst včeraj dopoldne, ko je zvedela za možovo tragično smrt. Razen izjav, izrečenih med pridusenim jokanjem, da njen Giorgio ni bil nikoli nasilen, nasprotno, da je bil ljubeč mož in oče, prizadeta žena ni mogla povedati drugega. Kaj so jo sprasevali preiskovalci, pa zaenkrat ni dano vedeti.

S povratkom druge žene, ki je s hčerko odšla na obisk k materi v Peč, se je sklenil krog razgovor preiskovalcem s svojci Giorgia Lubiane, ki je v noci med četrtkom in petkom na Opčinah najprej streljal na moskega, s katerim živi njegova prva, ze-

zdavnaj razporočena žena, in se nato ustrelil. Za enkrat se ni znano, kdaj bodo nesrečneza pokopali.

Ce je potek nočnega dogajanja, ki je imelo tako tragičen epilog, v glavnih obrisih znan (nejasnosti so se v tem, ce je Giorgio Lubiana res kaj spil, predno se je po opravljeni službi odpravil na Opčine), so se zaviti v meglo vzgibi. Vprašanje je, ce se bo kdo lahko dokopal do resnice, do razloga, ki je mirnega in vestnega uslužbenca javnega prevoznega podjetja ACT navedel k napadu cloveka, ki ga ni poznal in do nasilnega dejanja nad samim seboj.

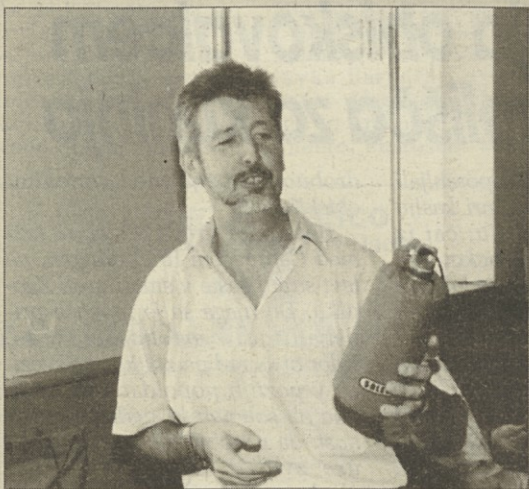
Ko bi vsa pričevanja držala, preverjanje njihove verodostojnosti seveda prepusamo preiskovalcem, bi za tragedijo ne mogli najti pravega vzroka. Giorgia Lubiano namrec skoraj vsi opisujejo kot miroljubnega cloveka, ki »bi nikomu ne mo-

gel storiti kaj zalega«, kot je povedal njegov brat Guido. Lucia-na Ferluge, moskega, s katerim je živila njegova prva, bivša žena, po pričevanjih Giorgio Lubiana sploh ni poznal. S svojo bivšo zeno Marino Predonzani ze leta ni imel več stikov, vendar pa je očitno vedel, s kom in kje živi. Čeprav sta bila seveda Lucia-na Ferluga in Marina Predonzani po nočnem napadu pretresena in bivša žena po tragičnem razpletu nočnega obiska ni zelega izjaviti nic drugega, kot da Lubiane ze leta ni videla, ni kasneje na njegov racun nice-sar negativnega pridala. Druga žena, mlada Albanka iz Peči, ki se je z Giorgiom Lubiano po telefonu pogovarjala tri (ali dva) dni pred tragedijo, pravi, da ni nice-sar slutila, vendar se je po telefonskem pogovoru z možem poslovila od svojcev, katere je obiskala po več letih, in se s hčerko po dolgi, ovinkasti poti

iz Peči začela vracati v Trst. K temu jo je ob prosnji, naj se čimprej vrne, očitno spodbudil tudi ton moževega glasu.

Ker so dejstva v skopih obrisih, ki pa razkrivajo tragedijo v celoti, znana, so preiskovalci v svojih izjavah se varčnejsi kot sicer. Verjetno tudi njih nekoliko bega ugotovitev, da je miroljubni moski, kot ga vsi opisujejo, imel s seboj kar dve pistoli, doma pa pravo zbirko, dasi prijavljeno v skladu z vsemi zakonskimi predpisi. Pozirek ali dva, ki naj bi si jih (menda) privosčil, pa bi lahko kvečjemu podkrepila odločitev, ki je dozorela vsaj, ko je vzel pistoli iz zbirke. Sicer pa clovek, ki je s svojim dejanjem največ hudega povzročil sebi in svojim najbližjim, zasluži vsaj toliko usmiljenja, da ne razkrijemo vseh njegovih notranjih stisk in morebitnih družinskih skrivnosti.

Vojko Slavec odšel v pokoj

S prisrčnim srečanjem se je Vojko Slavec, dose-danji upravnik Primorskega dnevnika, poslovil od svojih, zdaj že nekdanih kolegov. Presenetljivo ali resnično, Vojko Slavec, ki je znan najsi-rse-mu krogu naših narocnikov, raznasalcev in bralcev, si je namrec že prislužil dovolj let za upoko-j-tev. V okviru Založništva tržaskega tiska se je namrec zaposlil pred dobrimi tremi desetletji, ko so ga sprejeli v službo v Tržasko knjigarno. Vsi zaposleni v »bloku v Ul. Montecchi 6« so Vojku poklonili vse potrebno za zahtevne ture v hribe, v imenu ZTT pa se mu je za opravljeno delo in požrtvovalnost zahvalil direktor Adrijan Sosic (foto KROMA).

NOVICE

Internet v muzeju Revoltella

Svetovne računalniške mreže Internet se poslužuje vedno več ljudi po vsem svetu. Kar je bilo nekoč dostopno samo raziskovalnim institucijam in najvažnejšim ustanovam ali družbam, je danes na doseg roke za veliko večino uporabnikov zasebnih računalnikov.

Novih tehnologij so se začele posluževati tudi kulturne institucije in muzeji. Internet je prodril v Trst: ena od postaj telematske avtoceste je od danes do 10. septembra v muzeju Revoltella. Obiskovalci bodo lahko od 18. do 24. ure potovali po mreži in si ogledali zanimivosti največjih svetovnih muzejev.

Tudi tržaški muzej Revoltella se bo vključil v skupino kulturnih ustanov, ki jih je mogoče obiskati, ne da bi se premaknili iz domače dnevne sobe. Kdor ima zasebni računalnik bo lahko sedel na kavču in od 9. avgusta dalje spoznal umetnine, ki jih hrani muzej. Tisti, ki še niso posodobili domače tehnologije, pa naj gredo do Revoltelle in od tam... po vsem svetu.

Večer za ljubitelje operete

Ljubitelji operete so vabljeni na večer posvečen 25-letnici Mednarodnega festivala operete, ki se bo odvijal jutri ob 21. uri na terasi Hotela Riviera v Grljanu. Na programu je podelitev posebne plakete ženi slovitega operetnega skladatelja Roberta Stolza ob dvajsetletnici njegove smrti. Program bo povezovala Maria Giovanna Elmi, televizijska postaja Telequattro pa bo predvajala posnetek 2. avgusta ob 20.30.

Nabrežinska občina razpisala natečaj za osebje vrčev

Občina Devin-Nabrežina razpisuje javni natečaj, na osnovi listin in izpitov, za sestavo dveh ločenih prednostnih lestvic za podelitev začasnih imenovanj v službo in suplenc - v občinskih otroških vrtcih z italijanskim in slovenskim učnim jezikom - učnemu osebju - VI. funkcionalna kvalifikacija.

Kandidati morajo poleg splošnih zahtev in rekvizitov za pristop k javnim službam biti v posesti veljavnega študijskega naziva s habilitacijo za poučevanje, pridobljenega na vzgojiteljski soli oz. študijskega naziva pridobljenega po opravljenem zrelostnem izpitu na učiteljsko. Kandidati lahko dvignejo razpis natečaja ter dobijo vse potrebne informacije in morebitna pojasnila na Občini Devin-Nabrežina - Urad za Osebje - Nabrežina Kamnolomi 25, tel. 6703-332/333/334, od ponedeljka do sobote med uradnimi urami, od 8. do 14. ure.

Za ohranitev štabiona 1. maj

Seznam prispevkov za Odbor za ohranitev štabiona I. maj:

Marko in Ivan Percić 300.000 lir, družini Kovac in Mrak 100.000 lir, S. R. 200.000 lir, skupina minibasket K.K. Bor (W. Corbatti): Danijel B., Danijel M. Aleks, Alessio, Stefano, Davide, Ales, Dasa 60.000 lir, družina Feruglio 200.000 lir, Sonja in Stana 20.000, Nadja 10.000, Jasna in Nataša Rauber 300.000 lir, Ljana Krščak 50.000 lir, družina Furlan 50.000 lir, uslužbenci SDGZ in Servisa 205.000 lir, Susanna in Franko Krizmancić 400.000 lir, Ivanka Adam 30.000 lir, Lidija Godina 25.000 lir, Velox 300.000 lir. Odbor za ohranitev štabiona I. maj se obenem zahvaljuje Kulturnemu društvu »Kraski dom« iz Repna za pomoč pri sagri.

NAPOVEDI VREMENOSLOVCEV

Burja nas bo rešila sopare, stopnjuje pa se nevarnost požarov

Huda vročina, ki je ves teden pestila italijanski polotok, je na srečo v veliki meri prizanesla nasemu mestu. Starejše občane je res večkrat obsla vročina slabost, vseeno pa so bili primeri le lahkega značaja, tako da ni imela hitra pomoč opravka z večjimi zdravstvenimi problemi.

Z burjo, ki jo vremenoslovci napovedujejo za prihodnje dni, bo vročino lažje prenašati. Cloveski organizem je namreč bolj odporen proti suhi, pa čeprav visoki vročini, slabo pa nanj vpliva predvsem visoka vlaga: vlažne more, ki nas je pestila prejšnje dni, je po vsej verjetnosti konec, čeprav se bodo dnevne

temperature se vedno sukale okrog 30 stopinj, pač pa predstavlja suh zrak idealni pogoj za takojšen izbruh požarov. Ta teden so izbruhnili v vsej deželi trije večji požari; med drugim je prislo do nevarnega požara v Samatorci, kjer je na travniku zgorela prikolica. Jeklenka, ki je bila v notranjosti prikolic, je močno eksplodirala, tako da so se ognjeni žubli razpasli po okolici. Poseg gasilcev in gozdarske službe, ki ves dan patrolirajo gozdnata kraska območja, je bil bliskovit, tako da škoda ni bila velika. Po besedah gasilcev in gozdarske službe naj bi bil tudi ta požar po vsej verjetnosti potaknjen. (vv)

MATURE / ODLIČNJAK ZNANSTVENEGA LICEJA

Sedaj ga čakata Nemčija in solo petje

Aleš poje tudi pri pevskem zboru Glasbene matice in obiskuje tečaje tujih jezikov

Aleš Petaros

Končno mi je uspelo spoznati se zadnjega izmed tistih maturantov, ki so najsrečnejših misli za seboj zaprli visjesolska vrata. Tudi Ales Petaros, dijak znanstvenega liceja F. Prešeren, ki nas je predvčerajšnjim obiskal v redakciji, je visjesolski studij zaključil z odlično šestdesetico. Pravkar se je vrnil z maturantskega izleta po Sloveniji, kjer si je skupaj z drugimi najboljšimi maturanti tržaskih visjih srednjih sol ogledal zanimivosti Dolenjske, Gorenjske in Prekmurja.

Ales mi je povedal, da ni bil pred maturo kdo ve kako zaskrbljen. Starejši brat in sestra sta ga namreč prepričala, da ni zaključni izpit nič poseb-

nega. Nekaj dni pred začetkom izpitov se je celo odpravil na dvodnevni tabor s pevskim zborom Glasbene Matice. Nedvomno pa je bila dobra priprava glavni vzrok za umirjenost, ki ga je spremljala prav do trenutka, ko se je moral predstaviti pred komisijo. Ales si je za ustni del izbral fiziko in slovenscino. Ker ga zanimajo znanstveni predmeti, si je tudi za slovenski spis izbral znanstveni naslov.

»Tako visoke ocene nisem pričakoval,« je pripomnil Ales. »Ker sedesetice ni dobila moja sestra, ki je bila v soli izredno pridna, si jaz nisem upal niti pomisliti na kaj takega.«

Ales je Znanstveni licej označil kot ne preveč zahtevno solo. Povedal mi je, da se nikoli ni izredno veliko učil, ostajal mu je čas, ki ga je preživljal v Gallusovem pevskem zboru ter na tečajih angleščine in nemščine. Dodal je, da je imel nekatere res čudovite profesorje, ki so ga izredno veliko naučili. »Licej France Prešeren ima nedvomno potencial, da postane res polna sola. Dijakov ne nauči delavnih navad in to je njegova največja hiba. Konec koncev pa sem vesel, da mi je studij sel z lakoto od rok.« je zaključil Ales.

Se bolj kot odlične ocene na maturi pa je Ales vesel uspešno opravljenega sprejemnega izpita na tržaški Konservatorij, kjer bo jeseni začel studirati solo petje. Mogoče se bo tudi vpisal na univerzo. Sedaj pa ga čakajo zaslužene počitnice, dobil je namreč stipendijo in kmalu se bo za en mesec odpravil v Nemčijo. (aj)

DOLINA / VČERAJ V OBRTNI CONI

Slovesna otvoritev nove hale podjetja Mingot

Dolinski župan Pangerc pohvalil podjetnost naših obrtnikov - Čestitke SDGZ

Včeraj so v dolinski obrtni coni slovesno otvorili novo halo podjetja Mingot Est Srl Franka Mingota in Sandre Zerjal. Slovesnosti so se med drugim udeležili tudi župan občine Dolina Boris Pangerc, skofov vikar Franc Voncina ter ravnatelj Slovenskega deželne gospodarskega združenja Vojko Kocjancić. Pangerc je v svojem pozdravnem nagovoru pohvalil prizadevnost naših obrtnikov, hkrati pa je tudi poudaril prizadevanja občinske uprave, ki so bila bistvenega pomena, da je obrtna cona Dolina postala stvarnost. Vsaka nova hala namreč pomeni obogatitev bodisi za zainteresiranega obrtnika kot tudi za vso krajevno skupnost.

Pomembnost rezultata poudarja tudi odbor obrtni sekcije Slovenskega deželne gospodarskega združenja, ki izreka

iskrene čestitke svojemu članu ter predsedniku konzorcija obrtnikov Dolina Franku Mingotu in mu seveda zeli obilo po-

slovnih uspehov.

Na sliki (foto Balbi/KROMA) včerajšnja otvoritev nove hale v dolinski obrtni coni.

Carsiana zdaj ponuja obiskovalcem zdravilne rastline in zelišča za kuhinjo

Botanični vrt Carsiana nudi v tem obdobju nekaj prijetnih presenečenj, kakršna sta, denimo, kotic zelišč in dno doline, kjer je temperatura se zlasti umirjena. Med zdravilnimi rastlinami, ki jih najdemo na začetku poti po vrtu, je marsikatera v cvetju. Te zeli se že od nekdaj uporabljajo v zdravilstvu, tako da imajo svoje mesto tudi v ljudskih običajih, nekatere pa zlasti v kuhinji, saj dodajo okus mnogim jedem. Morda je prav sedaj pravi trenutek, da si jih ogledamo; med vodenimi obiski lahko tudi marsikaj zvemo o rastlinah, ki v tem letnem času cvetijo po naših vrtovih in na kraskih travnikih, kot je denimo, roman, pogost na vlažnih travnatih mestih, travnikih, ob poteh in po grogljah. Socvetja se velikokrat uporabljajo v ljudskem zdravilstvu. Zdravilno učinkujejo pri crevesnih in želodčnih krčih. V tem času cvete tudi navadna dobra misel (Originum vulgare) in muskatna kadulja

(Salvia sclarea), ki so jo uporabljali pri prebavnih motnjah, pri kašlju in bolečinah v crevesju; čaj iz cvetja (zico cvetočih vršičkov polijemo s 1/4 litra vrele vode) baje pomaga tudi pri nespečnosti.

Poleg tega si lahko obiskovalci ogledajo piramidasto zvončnico (Campanula pyramidalis), ki jo je zaradi precejšnje velikosti kaj lahko opaziti, in osat z latinskim imenom Dipsacus fullonum, ki se je v starih časih, ko so se na Krasu se pasle crede ovac, odlično služil za česanje volne. Rastlino obiskuje veliko žuželk; med njenimi listi, ki na dnu tvorijo kotanjico, se zbira rosa in deževnica.

Ko že govorimo o vodi in zelji po osvežitvi, ki jo v teh vročih dneh cutimo vsi, opozarjamo, da je ob koncu tedna botanični vrt odprt do sedme ure zvečer, tako da je mogoče izkoristiti osvežitev v hladnejšem zraku, ki se zbira na dnu doline zaradi pojava temperaturne inverzije (ki ga vodiči po-

drobno razložijo med vodenimi obiski).

Botanični vrt »Carsiana« leži med Gabrovcem in Zgonikom, na levi strani ceste v smeri proti Zgoniku. Do njega se je mogoče pripeljati tudi z avtobusom st. 46. Kdor bi se rad naužil kraske svežine v poznih popoldanskih urah, ima ob sobotah in nedeljah možnost, da vrt obišče celo do sedme ure zvečer. Odprt je po naslednjem urniku: od torka do petka od 10. do 12. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 10. do 13. in od 15. do 19. V istih dneh so predvideni tudi enourni vodeni obiski, brez doplaca, in sicer ob 10.30, ob 15. in ob 16. uri. Za skupine, ki štejejo najmanj deset oseb, se poleg tega lahko dogovorite za vodeni obisk tudi ob drugih urah; dovolj je, da telefonirate na st. 040/229573 (ki je povezana z avtomatskim odzivnikom). Vstopnica za Carsiano stane 3.000 lir, 2.000 lir s popustom.

ENEL

Società per azioni

AGENCIJA V TRŽIČU

PREKINITEV ELEKTRIČNEGA TOKA

Obveščamo, da bo zaradi nujnih del na električnem omrežju prekinjena dobava električnega toka

DANES, 29., in JUTRI, 30. JULIJA,

od 6. do 14. ure

(prekinitev bo trajala približno 15 minut)

v sledečih krajih:

DEVIN in NABREŽINA

v OBČINI DEVIN-NABREŽINA

Namenoma smo izbrali dan in uro, ki potrošnikom povzročata najmanj nevšečnosti. Prekinitev toka je potrebna, da se spoštujejo zakonske norme, ki ščitijo varnost delavcev.

Iz varnostnih razlogov je treba ravnati z električnimi napeljavami in aparati, kot da bi bili pod električno napetostjo.

Pozivamo potrošnike, naj ne motijo osebja z zahtevami po informacijah, ker želimo jamčiti načrtovani čas prekinitve električnega toka in da ne bodo moteni varnostni pogoji delavcev.

Naša obveza je, da izboljšujemo električni servis.

Sodelovanje potrošnikov nam je v pomoč. Hvala.

V Lonjerju in Gropadi sta se zaključila poletna centra

Včeraj sta se z lepima prireditvama zaključila kar dva poletna centra.

V prostorih domačega društva v Lonjerju so se otroci, ki so obiskovali letošnji poletni center, predstavili staršem in vaščanom z lepo in pestro prireditvijo, ki so ji dali naslov »Mesto«. Otroci so za to predstavlo napravili iz lepenk večje število stanovanjskih hiš, pa diskoteko, bare, hišo carovnika in še druge objekte. V vse to so pomesali petje in ples, medtem ko sta Marko in Valentina, ki sta program povezovala, povedala še marsikaj o tem, kar se dogaja v mestu. Pa se Nika, ki je na tekmovanju o smešnicah povedala najbolj duhovito, je tu svojo pripoved ponovila.

Da je bilo se vse bolj pestro in zanimivo, so animatorke podelile posameznim udeležencem centra se razna priznanja: na primer naslov miss bombončkov, miss dobre volje, mister marmelade, miss dober srček, mister s smešnim obrazom itd.

Vse se je nato zaključilo s skupnim petjem in dobro voljo, ob dobrih palacinkah, ki jih je tudi tokrat pripravila pridna Mirka.

Prvič so imeli svoj poletni center tudi v Gropadi, ki je potekal v Zadržnem domu, kjer ima svoj sedež domače KD Skala. Tudi tu so se otroci poslovi-li od centra, ki je trajal 12 dni, vsak dan od 8. do 13. ure, z lepo prireditvijo, ki so ji prisostvovali veseli in zadovoljni starši in člani društva.

Poletni center, ki se je začel kot tečaj ritma skozi gibanje, je vodila Petra Krizmancić, ki sicer obiskuje Fakulteto za sport v Ljubljani, otrokom - bilo jih je 11 - pa je ponudila učenje not, notnih vrednosti, naučila jih je, kako se lahko iz navadnih predmetov sestavljajo instrumenti, vadila je z njimi ritem v različnih glasbah.

Otroci so poleg tega delali maske iz casopisnega materila, iz neke vrste domačega plastelina pa razne obeske in druge okraske, manjše slike, ki jih pa niso barvali, temveč so jih prelepili z različnimi semeni.

Potem so se otroci naučili se plesa in korakov od klasičnega in angleskega valčka, do modernega plesa. Ze zjutraj so imeli telovadbo in razne razgibalne igrice.

O vsem tem so otroci skupno s Petro (za malico in ostalo je skrbela Ivica Stok) pripravili film o življenju v centru, v katerem so prikazali, kaj vse so se naučili na temo not, glasbe in narave.

Naj se zapisemo, da potekajo v Gropadi priprave za letošnje proslavo 110-letnice domačega društva in 10-letnice neprekinjenega delovanja KD Skala. Tudi te priprave so bile prisotne v poletnem centru.

Medtem so imeli v Gropadi tudi štiridnevno sagra, ki je zelo dobro uspela. Se eno sagra pa bodo pripravili na jesen, se pred začetkom proslav, ki bodo obeležile letos življenje v Gropadi.

Neva Lukes

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 29. julija

MARTA

Sonce vzide ob 5.44 in zatone ob 20.38 - Dolžina dneva 15.03 - Luna vzide ob 7.41 in zatone ob 21.12.

Jutri, NEDELJA, 30. julija

PETER

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 29,7 stopinje, zračni tlak 1012,7 mb

ustaljen, veter 27,4 km na uro vzhodnik severo-vzhodnik, burja, vlaga 59-odstotna, nebo pooblačeno, morje rahlo raz-

gibano, temperatura morja 25,6 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Giulio Barelli, Alessio Dudine, Lorenzo Decolle, Carol Nottolini, Naomi Ahmetovic.

UMRLI SO: 67-letna Orgoliana Zullich, 81-letna Carolina Pockaj, 69-letni Mario Zonizzo, 74-letni Pasquale Iannello, 81-letni Ottone Filetti, 78-letna Rina Fornasaro, 80-letni Luigi Paoletti.

OKLICI: uradnik Dejan Malalan in socialna delavka Barbara Covach, kovac Alessandro Busolini in uradnica Manuela Fabbro, električar Stefa-

FESTIVAL DELA IN UNITA'

danes, 29. in jutri, 30. t.m. v Zgoniku

Program:

Danes, 29. t.m., ob 21. uri

ples z ansamblom KRASKI KVINTET

Jutri, 30. t.m., ob 19. uri

koncert pihalnega orkestra BREG

in ob 21. uri

ples z ansamblom KRASKI KVINTET

Kiosk z raznovrstno hrano in domačin vinom

Vabljeni!

SZ JADRAN

in ostala maticna društva prireajo

28., 29., 30. in 31. julija na Proseku (na Balancu)

KOŠARKARSKO ŠAGRO

gurmanske vrtn specialitete (na zaru in v ponvi), pestra paleta pijac!

Danes, 9. t.m. bo za glasbeno razvedrilo poskrbel ansambel STATUS SYMBOL

Pridite (ne Vam bo zal)

BAZOVICA

priredi danes in jutri

VAŠKI PRAZNIK

na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici

Od 17. ure dalje bodo delovali kioski.

Zabavala bosta ansambla KEYDEA in ZVEZDE.

Vabljeni!

Ob 10-letnici delovanja članov podjetja

Furlan & Milič saj jim želijo prijatelji se mnogo nadaljnjih uspehov

T.K.S.

Salina in v pričakovanju zaposlitve Cristiana Bobbio.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 24., do NEDELJE, 30. julija 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 14 (tel. 572015), Ul. Costalunga 318/A (tel. 813268), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 14, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Dante 7, Milje - Mazzinijev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141-225340) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Dante 7 (tel. 630213).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

*Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

SD VESNA priredi v Krizu (Ljudski dom) danes, 29. in jutri, 30 t.m.

Športni praznik

Danes ob 16. in jutri ob 10. uri odprtje kioskov

Oba večera vas bo zabaval **ansambel Evergreen.**

Delovali bodo dobro založeni kioski z mesom, na zaru, ribami in domačim vinom.

V slučaju slabega vremena se bo praznik nadaljeval v ponedeljek.

KD PRIMORSKO

ŠAGRA

do 31. julija

v borovem gozdičku v Mačkoljah

Danes ob 20.30 ples z ansamblom KRT

KINO

ARISTON - 21.30 »Quattro matrimoni e un funerale«, r. Mike Nowell, i. Andie McDowell, Hugh Grant.

GRAD SV. JUST - Zaprto.

EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic do 24.8.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.40, 20.20, 22.00 »Othello«, r. Orson Welles (originalna verzija).

AMBASCIATORI - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 1 - Zaprto zaradi počitnic do 18. avgusta.

NAZIONALE 2 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 3 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 4 - Zaprto zaradi počitnic.

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.

CAPITOL - Zaprto zaradi počitnic.

ALCIONE - 20.15, 22.00 »Once Were Warriors - Una volta erano guerrieri«.

LUMIERE - 20.20, 22.15 »Il delta di Venere«, r. Zalman King, i. Roy Campbell, Audie England, Costas Mandylor.

PREDSTAVE

V ZUPNIJSKI CERKVI V BAZOVICI bo v soboto, 5. avgusta, ob 20.30 koncert. Nastopila bosta orglar Andrej Pegan in bas Aldo Zerjal. Na programu Buxtehude, Frescobaldi, Vivaldi, de Grigny, Bach, Liszt, Mokranjac, Trost in Engelhard. Vabljeni!

IZLETI

KMETIJSKA ZADRUGA in Kmečka Zveza iz Trsta obveščata, da orga-

PUBLIEST

Tel. št. (040) 7796611 - Fax 768697

Sprejemanje oglasov za Primorski dnevnik

Urniki od 1. 8. 1995 dalje

oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30

popoldne - razen sobot

13.30 - 15.00 in ne več do 17. ure

NAROČNIKOM IN BRALCEM

PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

JESTVINE MEZGEC

Specializirane v kuhanem in surovem pršutu ugodno ponujajo ves avgust v trgovini "El Botegher" na trgu Vico - vogal Ul. Risorta 1 (tel. 040/308878)

● surov prsut Galbani: 20 dkg 5.000 lir
● kuhan prsut: 20 dkg 2.500 lir
● mortadela Galbani: 10 dkg 990 lir
● sir "latteria Fontanafredda": 10 dkg 990 lir

V TREBČAH

danes in jutri, 30. julija

SPORTNI PRAZNIK

prireja

S.

Z.

Od 18. ure dalje bodo obiskovalcem na razpolago, v hladni senci pod borovci, **gastronske specialitete, briška vina in osvežilne pijače.**

Za veselo vzdušje bo skrbel priznani ansambel »HAPPY DAY«

nizirata tridnevni izlet - 30. in 31. avgusta ter 1. septembra na Radgonski sejem ter ogled okolice in zanimivosti avstrijske Koroške. Informacije in vpisovanje pri Kmetijski zadruzi v Trstu - tel. 382555 ali pa na Kmečki zvezi - tel. 362941.

OBVESTILA

TABORNIKI RMV se vracamo iz taborjenja v ponedeljek, 31. t. m., ob 18.45 na sezansko železnisko postajo.

UPRAVA OBCE DO-LINA obvešča, da bo občinska knjižnica v kulturnem centru F. Preseren v Boljuncu zaprta od 1. do 31. avgusta.

SKD TABOR - Opčine vabi Opence da posodijo društvo za razstavo Tabor 95 kmečko orodje, gospodinske in hišne predmete iz starih časov. Sprejemali jih bodo v Prosvetnem domu 1., 2. in 3. avgusta, od 16. do 18. ure. Informacije tel. 213578 v večernih urah.

POLETNO SREDISCE Sklada M. Cuk - julij-avgust, ponedeljek-petek, od 8. do 13. ure brez kosila. Vpisovanje in informacije med 13. in 15. uro v uradih na Narodni ul. 126.

SK BRDINA vabi vse člane in simpatizerje na sestanek v okviru Kraske občeti, ki bo v ponedeljek, 31. t.m., ob 21. uri na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA obvešča, da je pisarna odprta do 31. avgusta t.l. le v dopoldanskih urah.

SKUPINA SONČNI ZAREK Zadržnega centra za socialno dejavnost organizira od 28.8 do 8.9. tradicionalni poletni center v Brojnicah pod Krizem. Vabljeni so vsi otroci, ki si želijo sonca, morja in veliko novih prijateljev. Vpisovanje in informacije na sedežu centra v Ul. Cicero-ne 8, tel. št. 360072 vsak dan, razen sobot od 9. do 13. ure ter od 14. do 17. ure.

KMEČKA ZVEZA obvešča, da bosta svoji podružnici v Nabrezini in na Opčinah v avgustu zaprti.

ČESTITKE

Novopečeni doktorici NEVI LUPINCEN iskreno čestita KD Kraski dom

ŠOLSKÉ VESTI

DDTZG "Ziga Zois" obvešča, da bo do 26.8.95 tajništvo odprto z naslednjim urnikom: od ponedeljka do petka 9.00 do 12.00; ponedeljek in četrtek 15.00 do 16.00; sobota zaprto.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst, obvešča člane, da bo od 1.

do 20.8.1995 zaradi poletnih počitnic urad zaprt.

MALI OGLASI

POTUJETE v Rim? Ne pozabite, da imate v Rimu slovenski hotel Emona z zelo dobrim zračnim hlajenjem. Za rojake popust. Informacije na tel. št. 06/7027911. Pričakujemo Vas!

GOSPA z izkusnjami isče delo v gospodinjstvu. Tel. št. 0038667/31261.

PRODAJALKA z večletno prakso isče zaposlitev v trgovini jestvin ali pekarni. Tel. št. 225279 od 12. do 15. ure.

STANOVANJE 130 kvm, garažo 25 kvm na Opčinah prodajamo. Telefon 213860.

PRODAM taunus 1600 Gl, letnik '80, svetloplave barve, garaziran, 72.000 km. Cena po dogovoru. Tel. št. 228519.

GLISER Rio Honda 550 ter motor Johnson 737, letnik 1992, s privezom v Se-sljanu prodam. Cena po dogovoru. Tel. št. 040/200634.

IZGUBILA sem pozlačeno žensko uro, znamke Casio v nedeljo, 16. t. m. na sagri v Trebčah. Tel. št. 300286.

ISCEN stanovanjsko hiso, tudi potrebno popravil, z vrtom, v dolinski občini. Tel. št. 231881 ob urah obedov.

OSMICO je odprl Mario Milic, Repnic 39.

OSMICO je odprla Sonja Rebuta, Repen st. 2. Toci belo in črno vino.

OSMICO je odprl Stube-lj, Salez 49.

NA NOVO odprt kmečki turizem v Tomaju se priporoča. Nudi domaco hrano in domace vino. Odprt ob koncu tedna. Za vecje skupine tudi druge dni, a po vnaprejšnjem narocilu. Tel. št. 0038667/65271.

PRISPEVKI

Ob 5. obdobju smrti moza Ivana Kosute in v spomin na sina Borisa daruje žena 50.000 lir za Stadion 1. maj in 50.000 lir za Dom-spomenik v Brisčikih.

Ob 9. obletnici smrti nepozabnega dr. Draga Martelanca, v spomin na njegova plemenita starša Doro roj. Trobec in Angela Martelanca ter na njegove padle brate Vladimirja, Milivoja in Cirila daruje Jozica Martelanec 300.000 lir za tako grozno prizade-te bosanske otroke.

V spomin na gospo Justino Visnovc daruje Rosanda Godina 25.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost.

Ob obletnici smrti Pepi-ta Daneu daruje družina 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Stana Kralja daruje Drago z družino 50.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic.

V spomin na drago mammo Andreino Percić darujeta Marko in Ivan 300.000 lir za potrebe cerkve pri Ferlugh in 300.000 lir za Stadion 1. maj.

V spomin na Ljudmilo Zagar darujeta družini Gregori in Palcic (Padrice 133) 25.000 lir za SZ Gaja.

Ob izgubi dragega očeta oz. nonata Jozefa Sardoca izreka iskreno sožalje Ferdinandu in Sadtoku

Društvo slovenskih lovcev FJK Doberdob

Lloyd Adriatico
Generalna Agencija Trst-Opčine

IŠČE

ZAVAROVALNE KONZULENTE

za ojačitev lastne prodajne mreže

Nudi:

- Poklicni tečaj »Komuniciranje za prodajo in spoznavanje proizvo-da«.
- Vključitev v že obstoječo, motivirano in preizkušeno organizacijo.
- Stalno pomoč in podporo.
- Dostop do širokega portfelja klientov.
- Možnost poklicnega uveljavljanja v sorazmerju s prikazano sposobnostjo.
- Povrnitev stroškov in provizije na promet.

Zahteva se:

- Starost nad 22 let.
- Solska izobrazba: visješolska ali univerzitetna diploma.
- Splošna komunikativnost.
- Motiviranost za dinamično delo in odločnost za doseganje poklicnih ciljev.
- Znanje pisne in govorne slovensčine.
- Možnost pozitivnega koriščenja tudi prejšnjih prodajnih izkušenj.

Razgovori za izbor kandidatov bodo od 1. do 2. avgusta na našem sedežu v Proseški ul. 2 - Opčine.

Zahteva se predhodna telefonska prijava na št. 212753

NOVICE

Koncert komorne glasbe v cerkvi v Fari

Danes bo ob 21. uri bo v župnijski cerkvi v Fari nastop udeležencev petega mednarodnega seminarja Alpe-Jadran za komorno glasbo. Mladi diplomirani glasbeniki bos skupaj z mednarodno priznanimi docenti izvajali skladbe Beethovna, Mozarta, Mendelssona, Dvoraka, Sostakoviča in Brahmsa. Nastop bodo ponovili jutri v kraju Campolongo al Torre.

Danes polet superlahkih letal proti Poljski

Goriški Aero klub sodeluje, že drugič, pri organizaciji poleta superlahkih letal iz Italije na Poljsko. Udeleženci iz raznih krajev Italije so se zbrali včeraj na goriškem letališču, danes zjutraj pa bodo odleteli čez Slovenijo, Madžarsko in Slovaško do Poljske. V ta namen sta finančna straza in mejna policija na letališču uredili začasni mejni prehod. "Superlahka letala" se bodo vrnila v Gorico 7. avgusta.

Močna nevihta, rahla osvežitev

Nevihta je tokrat na Goriškem prehitela vremenoslovce. Nekaj po osmi uri je severni del Goriške zajela močna nevihta. Ponekod je padala tudi toča, vendar poročil o obsežnejši škodi ni. Dežja so bili se najbolj veseli kmetje, vendar je bilo padavin bolj za spoznanje. Polja so namreč zaradi visokih temperatur in dolgotrajnega sušnega obdobja povsem razsusene. Ozračje pa se je le ohladilo, kar daje upati, da bo danes in jutri se kaj padavin.

V Sovodnjah zadnje slovo od Davida Tomsiča

Mnozica krajanov in prijateljev se je včeraj dopoldne zgrnila ob pogrebu Davida Tomsiča v Sovodnjah, ki se je v ponedeljek ponesrečil v Dolu. Od 28-letnega mladeniča so se poslovili tudi številni prijatelji motoristi, ki so krsto pospremili na zadnji poti iz Trsta v domačo vas. Zalni obred je bil v sovođenjski cerkvi.

Nezgodna kronika

V prometni nesreči, zgodila se je včeraj nekaj pred 10. uro v križišču ulic Terza Armata in Faiti, se je poškodovala 72-letna kolesarka Jole Ledri iz Gorice. Zdravila se bo 20 dni. Približno ob istem času pa se je v Gradiscu pripetila druga prometna nesreča v kateri je bila laže ranjena 39-letna Cristina Hamovic iz Romansa. Po prvi pomoči v bolnišnici, se bo zdravila na domu.

POBUDA NOVINARJEV PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Vrnite nam Narodni dom!

Peticijo za vrnitev Narodnega doma je mogoče podpisati vsak dan tudi na urednistvu Primorskega dnevnika v Gorici.

ZDRAVSTVO / NA SKUPŠČINI

Župani soglasno opredelili stališče v petih točkah

V ponedeljek spet razprava

O reorganizaciji javnega zdravstva je bilo napisano, se več pa izrečeno, nič koliko besed, vendarle pa gredo stvari, kljub jasno izraženim stališčem, protestom in sklepom čisto po svoje. Da ne bo nesporazumov: v smeri, ki je doslej se ni uspelo spremeniti in ki ji, kot kaže, določajo koordinate predvsem na Dezeli. Bodo stališča predstavnikov krajevnih ustanov in družbenopolitičnih sil tokrat naletela na nekaj več pozornosti, ali pa bo vse po starem?

V četrtak je o reorganizaciji javnega zdravstva razpravljal goriški občinski svet, o čemer smo poročali že včeraj. Občinski svet je po približno triurni razpravi skoraj soglasno odobril dokument, ki podrobneje razčlenjuje negativne posledice za celoten sistem zdravstva na Goriškem, posebej pa v Gorici, ki bi jih povzročilo dosledno izvajanje v novem deželnem načrtu navedenih smernic. Dokument ugotavlja, da dosednji pristop (kreganje med Trzicem in Gorico) ne koristi k razreševanju ključnega vprašanja, ki je, kako ohraniti in zagotoviti celotni skupnosti primeren raven zdravstvenega varstva. Listina se zavzema za takojšnje financiranje in izgradnjo novega oddelka goriške splosne bolnišnice in za ohranitev bolnišnice Janeza od Boga z njeno sedanjo funkcijo. Nesprejemljivo je nadalnje oklevanje glede izbire lokacije za novo, oziroma prenovljeno bolnišnico.

Včeraj dopoldne pa so o načrtu reorganizacije javne zdravstvene službe, s posebnim ozirom na bolnišnice, razpravljali na Konfe-

renci županov. Tudi v tem krogu so posebej opozorili, da kreganje med Gorico in Trzicem in umetno spodbujanje polemik ne vodi nikamor. V tem trenutku je potreben enoten in skupen nastop vsaj o osnovnih vprašanjih. Glede tega so se predstavniki kakih dvajsetih občin (opaziti je bilo odsotnost nekaterih upraviteljev) ob koncu le zedinili in izglasovali (soglasno) stališče, ki obsega pet točk. Prva govori o nujnosti funkcionalne integracije med bolnišnicama v Gorici in Trzicu; druga poudarja da je treba socasno z reorganizacijo mreže bolnišnic primerno okrepiti dejavnosti na teritoriju; v tem pogledu je treba razčistiti nejasnosti glede finančnih sredstev, namenjenih za ta sektor. Tretja točka zadeva področje skrbstva; občinam je treba zagotoviti ustrezna finančna sredstva. Povezana s tretjo točko je tudi četrta: točneje je treba opredeliti in tudi izvesti takoimenovani načrt "RSA" (Centri za rehabilitacijo starejših pacientov) in v tem pogledu ovrednotiti strukturi v Krminu in Gradežu.

Zadnja točka se nanaša na usodo bolnišnice Janeza od Boga. Župani zahtevajo zelo jasen odgovor glede namembnosti te strukture, ki je danes nadvse uspešna prav na področju rehabilitacije.

Razprava o reorganizaciji javnega zdravstva pa se s tem ni izčrpala. V ponedeljek, 31. t.m. bodo o tem vprašanju razpravljali na javni skupščini, ki so jo sklicali predsedniki rajonskih svetov in ki bo ob 20. uri v občinski sejni dvorani.

FILMSKI FESTIVAL / LEP ODZIV OBČINSTVA

Odobravanje za Placidov film

Nocoj na sporedu film "Roma città aperta"
Poklon scenaristu Sergiu Amideiu

Dober začetek, dober konec. Tako bi lahko zapisali o uvodnem večeru 14. filmskega festivala za nagrado Sergio Amidei na gradu. Publika je napolnila prireditveni sotor, kjer so vrteli Micheleja Placida Un eroe borghese (Mescanski junak) prvega od desetih filmov, ki se potegujejo za nagrado "Sergio Amidei", v spomin na znanega filmskega delavca, ki je bil doma prav v našem mestu. Naj povemo, da sta se projekcije udeležila tudi scenarista G. Diana in A. Pasquini, ki sta ob koncu predstave odgovarjala tudi na vprašanja občinstva. Povedala sta kar nekaj zanimivosti glede nastajanja filmske zgodbe, ki pripoveduje o primeru Ambrosoli, oziroma o spletkah raznih na politične kroge vezanih gospodarstvenikov in spekulantov. Slisali smo, da se je premiere filma v Rimu udeležil tudi nekdanji sodnik Di Pietro in

je ob koncu ugotovljajal, "kako aktualen je film tudi za današnje razmere v Italiji", čeprav je obravnavana zgodba stara že kaksno desetletje.

V pogovoru sta scenarista razkrila tudi nekaj bodočih načrtov, zmeraj na področju takoimenovane družbenoangažiranega filma, ki jih nameravata uresničiti v sodelovanju z Rickiem Tognazzijem.

Na uvodnem večeru 14. filmskega festivala sta pozdravila občinski odbornik za kulturo Antonio Devetag in Darko Bratina. Bratina je poudaril pomen in odmevnost goriške filmske prireditve. "Gorica se postopoma spreminja v mednarodno pomembno in znano središče, kar zadeva področje filmske scenografije". Da gre za odmevno prireditev priča tudi odziv publike.

Sinoci so na gradu vrtele francoski film "L'Esca (Vaba), ki je na letošnjem berlinskem festivalu prejel

Zlatega medveda. Nocoj pa bodo, kot poseben poklon Sergiu Amideiu, zavrteli film Roma città aperta, ki je bil posnet pred petdesetimi leti in za katerega je scenografijo napisal prav Amidei. Film je izven konkurence.

Na sliki - s četrtkove predstave - Foto Studio Reportage.

PRISPEVKI

Ob balinarskem turnirju za memorial Franja Cotica daruje družina pokojnega Franja 100 tisoč lir za balinarski odsek Sovodnje.

OBVESTILA

DRUŽBA se dobi v ponedeljek, 31. julija ob 20. uri na Jazbinah.

TABORNIKI RODU MODREGA VALA obveščamo, da se bomo vrnili iz taborjenja v ponedeljek, 31. julija in bomo ob 18.30 na železniški postaji v Novi Gorici.

SKGZ, ZSKD in ZSSDI sporočajo, da so njihovi uradi v juliju odprti po poletnem urniku in sicer od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 2 pri Sv. Ani, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. Manlio 14/B, tel. 480405.
DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH
dr. M. Rojec, Ul. I. Maja, 76, tel. 882578.

POGREBI

Danes, ob 9.20, Delia Cocco por. Lentini, iz splosne bolnišnice v Gradiscu; ob 9.40, Renato Torresan, iz splosne bolnišnice v Krminu; ob 10.15, Alfonso Gobet, iz bolnišnice Janeza od Boga v Cervinjan; ob 11.45, Alderico Tundo, iz splosne bolnišnice v Krminu.

ŠTANDREŽ / PRIJETNA GLEDALIŠKA PREDSTAVA NA ODPRTEM

Zgodba ki ni čisto navadna

Za prijeten gledališki večer, čeprav vroč, zaradi neznosne poletne vročine namreč, sta poskrbela KD Oton Župancić in Kulturni dom Gorica. V četrtak sta priredila gledališko predstavo "Srečanje". Odziv publike je bil dober. V Standrežu je prislo precej ljubiteljev gledališča tudi iz drugih krajev, da bi prisluhnili "Srečanju". "Srečanje" je pravzaprav zelo preprosta zgodba zrelega moškega in zrele ženske, ki sta na moč osamljena. Vsak ima za sabo svojo zgodbo, ona in on sta zaverovana v svoj prav, vendar pa se zdi, da je to le izgovor, zavesa za katero se skrivata, čeprav si na tistem želita komuniciranja, izhod iz osamljenosti, sicer tako polne lepih in manj lepih spominov. Razpleta ni težko uganiti: potem ko si kuharica, ki je bila v mladosti varietajska plesalka in natak, ki je bil sef strelbe na najbolj luksuznih

ladjah povesta vse ali skoraj vse iz lastne preteklosti, spoznata, da sta ustvarjena drug za drugega.

Avtor besedila in režiser predstave, je Mario Ursić, izvajalca pa Miranda Caharija in Livio Bogatec. Ce lahko na kaj opo-

zorimo, so to številni, največkrat trpki dovtipi na račun naše zamejske stvarnosti in posebnosti. Dialog med njo in njim se odvija v narečju, kar pravzaprav predstavo približa gledalcem.

Povedati velja, da smo

ob predstavi v Standrežu zbirali tudi podpise za peticijo Vrnite nam Narodni dom, in da je pobudo podprlo lepo število obiskovalcev. Občinstvo med predstavo na dvorišču doma A. Budal - Foto Studio Reportage.

Pohod v Assisi

Na seji goriškega občinskega sveta 25.07.1995 je svetovalska skupina progresistov predlagala županu in občinskemu svetu uradno udeležbo Gorice na «Pohod miru Perugia - Assisi». Pohod bo 24. septembra.

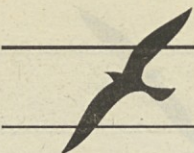
Predlagali so tudi naj se goriški župan poveže z županom in občinskim svetom Nove Gorice za skupno udeležbo «dveh Goric» na omenjenem mirovnem pohodu.

Skupna udeležba obmejnih mest na tako pomembni vsedržavni mirovni in solidarnostni manifestaciji bi lahko bil otipljiv «goriski» izraz, da se s sodelovanjem, razumevanjem in spoštovanjem lahko premaga vrsto etničnih, političnih ter jezikovnih ovir.

VČERAJ-DANES

Danes popoldne in jutri bodo na Goriškem obratovale naslednje bencinske crpalke:

GORICA
ESSO - Ul. Aquileia 40
MONTESHELL - Trg Municipio 20
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
IP - Ul. Di Manzano 4
ESSO - Ul. Trieste 102
GRADISCE
ESSO - Trg Unità
MEDEA
ESSO - Most na Birsu
TRZIC
AGIP - Ul. Valentinis 65
MONTESHELL - Drevored S. Marco 82/A
IP - Ul. IV Novembra
ROMANS
AGIP - Ul. Aquileia
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
ERG - Trg Republike 2
KRMIN
AGIP - Drevored Ven. Giulia
FARA
ERG - Ul. Gorizia
FOLJAN
IP - Ul. III Armata 58

MENJALNIŠKI TEČAJI

28. julij 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	81,75	82,15	11,50	11,68	6,92	7,32
A banka Koper	81,55	82,05	11,45	11,67	6,88	7,30
A banka Nova Gorica	81,75	82,00	11,50	11,66	6,92	7,29
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	81,60	82,15	11,40	11,70	6,80	7,25
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	-	-	-	-	-	-
Banka Vipra NG, t: 065/ 28-511	81,82	82,05	11,50	11,64	7,07	7,15
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	81,60	82,10	11,45	11,65	7,00	7,20
Creditanstalt d. d.	81,70	82,10	11,55	11,70	6,80	7,20
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	81,90	81,94	11,58	11,59	7,18	7,19
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	81,60	81,95	11,40	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	81,70	82,00	11,51	11,65	7,00	7,20
Nova kreditna banka Maribor d.d.	81,00	82,10	11,35	11,70	6,80	7,30
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	-	-	-	-	-	-
Poštna banka Slovenije	80,25	81,95	10,60	11,60	6,35	7,20
Publikum Ljubljana, t: 312-57	81,91	81,93	11,60	11,61	7,12	7,14
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	81,80	81,96	11,53	11,59	7,12	7,18
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	81,80	82,00	11,58	11,66	6,90	7,20
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	81,85	81,90	11,58	11,60	6,95	7,28
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	80,92	82,00	11,35	11,73	6,80	7,30
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	81,81	81,97	11,55	11,62	7,07	7,13
Publikum NM, t: 068/ 322-490	81,70	81,94	11,54	11,66	7,04	7,25
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	81,87	82,19	11,54	11,70	7,08	7,39
Publikum Portorož, t: 066/	81,75	81,95	11,50	11,59	7,12	7,18
SKB d.d., ***	81,40	82,10	11,35	11,70	6,90	7,30
SHP Kranj, t: 064/331-741*	-	-	-	-	-	-
SZKB d.d. Ljubljana	81,85	82,19	11,55	11,66	7,00	7,29
UBK Ljubljana, t:061/444-358	81,40	82,10	11,52	11,70	6,95	7,30
Upimo Ljubljana, t: 212-073	81,95	81,98	11,58	11,60	7,12	7,14
Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *						

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA		
Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mlinica: tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611 Agencija Domjo: tel. +39/40/831131		
28. JULIJ 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1555,00	1618,00
nemška marka	1124,00	1170,00
francoski frank	324,00	338,00
holandski gulden	1001,00	1042,00
belgijski frank	54,50	57,80
funt sterling	2478,00	2579,00
irski sterling	2554,00	2658,00
danska krona	288,00	300,00
grška dragma	6,90	7,30
kanadski dolar	1137,00	1183,00
japonski jen	17,60	18,30
švicarski frank	1350,00	1405,00
avstrijski šiling	159,50	165,90
norveška krona	253,00	263,00
švedska krona	220,00	229,00
portugalski escudo	10,70	11,20
španska peseta	13,10	13,60
avstralski dolar	1139,00	1185,00
madžarski florint	11,00	14,00
slovenski tolar	13,50	14,00
hrvaška kuna	300,00	320,00

KMEČKA BANKA - GORICA		
28. JULIJ 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1561,00	1606,00
nemška marka	1135,00	1155,00
francoski frank	326,00	336,00
holandski gulden	1007,00	1003,00
belgijski frank	54,80	56,00
funt sterling	2492,00	2562,00
irski sterling	2567,00	2657,00
danska krona	290,00	298,00
grška dragma	7,00	7,60
kanadski dolar	1145,00	1180,00
švicarski frank	1365,00	1395,00
avstrijski šiling	160,30	164,30
slovenski tolar	13,40	14,20

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

28. JULIJ 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Piliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,60	8,90
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,60	9,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,50	9,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

14. MAREC 1995

v DEM			
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4098	-
francoski frank	-	28.0770	-
nizozemski gulden	-	89.1430	-
belgijski frank	-	4.8360	-
španska peseta	-	1.0907	-
danska krona	-	24.8600	-
kanadski dolar	-	0.9945	-
japonski jen	-	1.5464	-
švicarski frank	-	20.0700	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.8365	-
švedska krona	-	19.4450	-

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 29. 7. 95

Nakupni Prodajni
1. REDNI tečaj za DEM 81,46 81,68
2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMSKEGA nakupa deviz za tolarje.

Podrobneje informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 144 z dne 28. 7. 1995 - Tečaji veljajo od 29. 7. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	82,7612	83,0102	83,2592
Avstrija	040	šiling	100	1154,3930	1157,8666	1161,3402
Belgija	056	frank	100	394,8337	396,0218	397,2099
Kanada	124	dolar	1	82,4404	82,6885	82,9366
Danska	208	krona	100	2088,2520	2094,5356	2100,8192
Finska	246	marka	100	2679,9423	2688,0063	2696,0703
Francija	250	frank	100	2347,4362	2354,4997	2361,5632
Nemčija	280	marka	100	8119,8071	8144,2398	8168,6725
Grčija	300	grd	100	—	50,2500	50,4008
Irska	372	funt	1	—	185,6887	185,2458
Italija	380	lira	100	7,0886	7,1099	7,1312
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2255,3355	—
Japonska	392	jen	100	127,1074	127,4899	127,8724
Nizozemska	528	gulden	100	7246,9278	7268,7340	7290,5402
Norveška	578	krona	100	1832,2345	1837,7477	1843,2609
Portugalska	620	escudo	100	77,7391	77,9730	78,2069
Švedska	752	krona	100	1596,8413	1601,6462	1606,4511
Švica	756	frank	100	9765,6920	9795,0772	9824,4624
Velika Britanija	826	funt sterling	1	179,7563	180,2972	180,8381
ZDA	840	dolar	1	112,5161	112,8547	113,1933
Evropska unija	955	ECU	1	150,8539	151,3078	151,7617
Španija	995	peseta	100	94,6526	94,9374	95,2222

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 29. 7. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:					1.700.000	853.331	807.773	1.661.103
68	100.3918%	95.0321%	97,7120%		170.000	85.333	80.777	166.110

Tečajnica borznega trga

št.: 141

Datum: 28. 7. 1995

Vrednost papir	qbr. m.div.	ex kupon št.dal(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	popravn	ponudba	Max.	Min.	prej. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEK2	800	(11.5.95)	11.100	24,7	11.300	11.700	13.440	12.950	2.316	
PRB	665	(13.6.95)	13.517	105,-	28,7	12.980	13.300	13.440	2.316	
SAL	1700	(9.5.95)	19.070	01,-	28,7	19.100	19.100	19.100	572	
SKBR	1000	(24.2.95)	27.063	42,-	28,7	26.980	27.170	27.200	9.770	
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RCE1	100	2(1.10.95)	99,0	81	28,7	98,4	100,1	99,0	83	
RSO1	8,0	5(30.6.95)	100,4	11	28,7	100,3	100,4	100,4	1.504	
RSO2	9,5	9(1.4.95)	106,6	03,-	28,7	107,1	107,5	107,1	7.781	
RSO8	5,0	4(31.5.95)	86,5	21,7	89,0	89,9	89,9	89,9	98	
RS11	7,0	5(15.7.95)	94,5	52	28,7	95,0	95,0	94,5	262	
RS14D	8,0	5(30.6.95)	99,5A	35,-	28,7	99,5	100,0	99,5	98	
RS12D	9,5	9(1.4.95)	106,0	1,78	28,7	105,5	107,0	106,0	889	
SKB1	10,0	4(1.11.94)	99,8	1,81	28,7	99,6	100,0	98,0	34.639	
SKB1	5,0	3(30.6.95)	70,0A	28,7	70,0	80,0	70,0	70,0	574	
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR	300	(2(28.7.95)	11.290A	51	28,7	11.020	11.170	11.290	6.729	
DAD	10.000	(1.6.94)	75.517	67	28,7	75.200	75.800	76.700	26.884	
FMD	1715	(24.5.95)	13.517	1,71	28,7	13.250	13.550	13.550	203	
GPGR	(10)	23.300	20,7				23.380			
HMER	(10)	16.765	6,7			15.100	15.500			
MKZ	218	(30.3.93)	9.273	27,7	9.040	9.270				
NKR	200	(10(26.6.95)	3.149	3,19	28,7	3.123	3.165	3.220	4.093	
TCIR	(5)	715	05	28,7	711,0	738,0	717,0	715,0	286	
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTB	2750	(22.6.95)	25.438	30,-	28,7	24.600	25.500	25.900	407	
PNFP	(10)	24.000	4,22-	28,7	23.500	25.200	24.000	24.000	168	
UBKP	720	(25.5.95)	9.300A	1,09	28,7	9.200	9.300	9.300	1.153	
VIP	(10)	41.250	12	28,7	40.010	41.700	41.250	41.250	83	
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,2	26,7	96,3	103,0	98,1	98,1	71	
OZG	11,0	4(1.11.95)	98,1A	11	28,7	99,5	102,0	102,0		

NOVICE

Izdali turistični prospekt

DIVACA - Na pobudo divaskega turističnega društva so turistična društva Divaca, Skocjan in Vremška dolina izdali turistični prospekt nove občine Divaca, ki slovi po svojem naravnem in kulturnem spomeniku Skocjanske jame, ki bodo prihodnje leto slavile 10-letnico vpisa v seznam naravne in kulturne dediščine pri Unescu. Prospekt je izšel v nakladi pet tisoč izvodov, oblikoval pa ga je Jože Pozrl. Namen njegove izdaje je promovirati novo in mlado občino Divaca vsem, ki se bodo peljali skozi, se tu ustavljali in zadrževali ter podati nujno potrebne podatke turistom. Poleg turističnega zemljevida občine, ki ima že vršano novo avtocesto, so predstavljene podrobnejše turistične točke in druge znamenitosti ter objekti v sami Divaci, Skocjanu in Matavunu, Senoškem podolju, na Vremščici, v Vremški dolini in Brkinih. Prospekt, tokrat je izdan le v slovenskem jeziku, je mogoče dobiti na bencinskih crpalkah, v sprejemnem centru Skocjanskih jam ter na posameznih turističnih točkah in objekti. (O. K. S.)

Ministra pa nič

NOVA GORICA - Ob dejstvu, da morajo avtomobilisti, ki iz Vipavske doline pripeljejo na cestninsko postajo v Razdrtem, plačati enako uporabnino avtoceste proti Ljubljani kot tisti, ki pripeljejo z Obale - čeprav se po avtocesti peljejo bistveno več (od Divace) - sta se ministra Umek in Janko naredila francoza in odgovor prepustila direktorju DARS Brodniku. Ta je ogorčene spraševalce iz Nove Gorice potolazil s tem, da gre začasni ukrep, dokler ne bodo zgradili posebnih vzpostnih in izstopnih postaj na Razdrtem in v Senoščah - kar pa je baje zelo drago in DARS v tem trenutku nima denarja - do takrat pa je voznikom iz Vipavske doline na voljo dvojne možnosti: vstop in izstop v Razdrtem (za kar bodo ti plačali enako ceno kot vozniki z Obale, čeprav se bodo peljali po avtocesti le se slabega pol kilometra, ali pa naj uporabljajo vstopno-izstopno cestninsko postajo v Postojni. Tako direktor DARS, ministra pa - nič. (V. C.)

Šola podjetništva za mlade

RAKOV SKOCJAN - Gea college že četrto leto organizira poletne sole za mlade podjetnike, ki so namenjene predvsem srednjesolcem in studentom, ki se odločajo za kariero podjetnika. Taka sola se v teh dneh končuje v Rakovem Skocjanu, kjer je stirinajstidnevni tečaj obiskovalo 17 mladih udeležencev iz vse Slovenije. Cilj poletne sole mladih podjetnikov je bil oblikovati poslovne načrte za svoje podjetniške prilike. (M. G.)

Človekoljubna pomoč

HRASTNIK - Območna organizacija rdečega križa v Hrastniku te dni gosti nemški rdeči križ iz Hofenheima. Sestlanska donatorska ekipa, v kateri je tudi zdravnica, je v to zasavsko občino prispela že 26. julija. Gostje so si ogledali dom starejših na Logu, begunski center in zdravstveni dom. 28. julija so predstavniki nemškega rdečega križa na Karavankah prevzeli človekoljubno pomoč v vrednosti 12 tisoč nemških mark. Pri hrastniškem rdečem križu pravijo, da bodo pomoč razdelili socialno ogroženim družinam in beguncem iz Bosne in Hercegovine. (Z. K.)

Urejanje okolice

HRASTNIK - Delavci hrastniške gradbene dejavnosti urejajo okolico in brežino pri novozgrajenem poslovno-stanovanjskem objektu Oljstro dve. V novem bloku je 42 stanovanj, v spodnjih prostorih pa bodo imeli lokale zasebniki. Za stavbo zidajo visoko oporno betonsko steno, saj jim preti plaz. Vreme jim gre na roko in z deli hitijo. (Z. K.)

Glasbeno obarvan Bled

BLED - V nedeljo ob 17.30 bo v Zdraviliskem parku koncert članov Pihalnega orkestra jesenjskih zelezarjev, v ponedeljek ob 20. uri pa bo na otoku redni večer komorne glasbe. Nastopila bosta pianist Primož Kerstanj in pozavnist Domen Jeraša. Danes se s svečanim odprtjem na Blejskem otoku začne letošnji 11. mednarodni festival Idriart, ki bo trajal do 3. avgusta. Festival bo s predavanjem o svetosti kraja odprl Marko Pogacnik, temu bo sledil koncert v otoški cerkvi. Pod vodstvom profesorja Janeza Boleta bodo Slovenski madrigalisti izvajali speve gregorijanskega korala, Palestine in Misso brevis. Koncert bosta zaključila violinist Marko Pogacnik in cembalist Johann Sonnleitner. V nedeljo se bodo v osnovni soli na Bledu začele različne delavnice in tečaji, v Festivalni dvorani pa bo tekla glasbena delavnica dejavnega poslušanja glasbe. Zvečer bo v Festivalni dvorani koncert Mihe Pogacnika in Marije Namiceve. Prihodnji teden se bo festival selil po Gorenjski. Tako bo v torek gostoval v Poljanski dolini, pa v Ljubljani in Radovljici. (M. F.)

V Linhartov spomin

RADOVLJICA - Ženski pevski zbor Bled pod vodstvom Alenke Špenko bo danes ob 21. uri na dvorišču Sivec hise, v primeru dežja pa v predverju radovljiske graščine, ob 200-letnici smrti Linharta v njegov spomin namenil sopek pesmi. Člani Linhartovega odra pa bodo uprizorili prvo objavljeno slovensko ljudsko pripovedno pesem z naslovom Pegam in Lambergar. (M. F.)

POSTOJNA / JAMSKI TURIZEM

Poveččan obisk transverzale

25 ur potepanja po jamskih rovih

Jamski turizem postaja čedalje bolj zanimiva oblika rekreacije in preživljanja prostega časa, čeprav je res, da so slovenske turistične jame, razen Postojnske in morda Skocjanskih jam, mnogim se neznane. Pred časom ustanovljena Slovenska jamska transverzala, ki vključuje vseh 19 turističnih jam v Sloveniji in dva turistično urejena rudniška rova, je projekt, ki naj bi povezal upravitelje teh jam, turistom pa omogočil, da bodo lepote in skrivnosti slovenskega podzemlja lahko spoznali bolj organizirano in nenazadnje tudi ceneje.

Ustanovitelji Slovenske jamske transverzale so člani decembra lani ustanovljenega Gospodarsko interesnega združenja turistčnih jam Slovenije. Njegov predsednik je dr. Peter Habic, ki si je za enega od prvih ciljev postavila prav oblikovanje transverzale. Vanjo so vključene Vilenica, Skocjanske jame, Ravenska jama, Jama pod Predjamskim gradom, Otokska jama, Pivka in Crna jama, Postojnska jama, Planinska jama, Zelske jame, Krizna jama, Zupanova (prej Taborska jama), Zelezna jama, Snezna jama, Rotovnikova jama, Pekel, Kostanjevska jama, Divaska jama, Dimnice in Sveta jama ter turistično urejena rova rudnikov v Mezici in Idriji.

Obiskovalec, ki se odloči, da bo »prehodil« jamsko transverzalo, dobi pri obisku prve jame (vrstni red ni določen) knjižico, s katero uveljavlja 30-odstotni popust pri ogledu

vsake od nastetih jam. Edini pogoj je, da za uveljavitev popusta v Postojnski jami pred tem obišče vse druge jame transverzale. Cena knjižice, v kateri so vsi potrebni podatki (urnik, ponudba, čas ogleda...) je petsto tolarjev. Ko je v knjižici obiskovalca odtisnjenih vseh 21 žigov s podpisi uslužbenca turistične jame, »jamski popotnik« prejme transverzalo značko. Če se odloči, da boste sledili vrstnemu redu, zapisanemu v transverzalni knjižici, potem boste najprej stopili v Sveto jama na Socerbski planoti pri gradu Socerb. To je edina jama-cerkev v Sloveniji, ki z oltarjem v vhodni dvorani in svetlobo, ki pada nanj skozi stransko okno, obiskovalcu ponuja pravo sakralno doživetje. Od zahoda, kjer se nahajajo se najstarejša turistična jama v Evropi - Vilenica, kapniško bogata Divaska jama, pa Skocjanske jame - biser matičnega Krasa in druge, vas bo pot vodila na Idrijsko, v Ravensko jama, katere glavna posebnost in redkost so snežno beli aragontni jezki, ki se vedno burijo radovednost znanstvenikov. Od tam pa na Notranjsko in Dolenjsko, v Mezisko in Savinjsko dolino, kjer vas čaka zaledenela Snezna jama in za konec Kostanjevska jama ob izviru Studene pod Gorjanci. Za ogled vseh jam je potrebnih kar dobrih 25 ur, na to privlačno podzemno popotovanje pa se je doslej odpravilo blizu sto ljubiteljev jam.

Mateja Godejsa

Darilo Baškim Graparjem

PODBRDO - »V prenovi smo vložili okoli 50 milijonov tolarjev. S tem želimo prispevati k zaustavitvi izseljevanja iz te doline,« je poudaril direktor Alpkomerca Teodor Strukelj na slavnostnem odprtju nove blagovnice v Podbrdu. Predsednik KS Podbrdo Joze Dasklobler pa si ni mogel kaj, da ne bi osvrtnil občinskih organov, kako malo da skrbijo za »baški zep«, kot se je slikovi-

to izrazil. Najbolj si Podbrdčani (in Graparji nasploh) prizadevajo za posodobitev ceste proti Gorenjski. S tem bi se »baški zep« odprl in v odprtosti vidijo Baskarji svojo perspektivo. Posodabljanje ceste do Zeleznoviv gre po polzevo, zdaj pa je država z odlokom omejila nosilnost mostov in s tem zadala nov udarec najkrajši povezavi Tolminske z državno prestolnico. (V. C.)

ŠOBEČ / DOBER OBISK

Na Šobčevih teniških igriščih tudi Andrej Medvedjev

Včeraj je svoj obisk v Kampu Sobec, kjer je bil teden dni na počitniških treningih s svojim trenerjem Borisem Breskvarjem, zaključil tenisač Andrej Medvedjev, ki trenutno sodi med prvih deset tenisacev v svetu. Kot je povedala upravnica kampa Sobec Marjeta Vizovisek, so lani na svojih teniških igriščih, ki sodijo med najlepša v Sloveniji, gostili tudi tenisacico Huberjevo.

Razpolagajo namreč s šestimi pesčenimi in dvema asfaltnima teniskima igriščema, ki se nahajajo v prijetnem borovem gozdičku in so po besedah Vizoviskove zelo dobro vzdrževana. Poleg tenisa je med gosti, je povedala upravnica Vizoviskova, zelo priljubljen beach volley, posebno zdaj, ko so igrišče ogradili.

Lani so v kampu zabeležili 59 tisoč nocitev, za letos pa jih nacetujejo 63 tisoč, čeprav je trenutno kamp za 15 odstotkov manj zaseden kot lani ob tem času. Trenutno v njem letuje tisoč gostov, od tega je samo 30 odstotkov domačin. Iz tujine jih največ prihaja iz Nemčije in Nizozemske - pri katerih je kamp Sobec še posebno priljubljen, na račun večje skupine, ki je v kampu ostala dlje časa, pa so letos zabeležili tudi večji obisk gostov iz Belgije. Upajo, da bodo nacrtovano stevilo nocitev

kljub temu dosegli, saj se počitnice v Italiji in na Bavarskem, od koder pride približno 40 odstotkov vseh nemških družin, počitnice sele zacenjajo. Upravnica Vizoviskova je dejala, da so veliko gostov izgubili na račun slabega vremena, saj se je kopalna sezona začela sele sredi julija, pa tudi bombardiranje Zagreba pozno pomladi je Sobcu odtegnilo precej rezervacij. »Treba je vedeti,« pravi Vizoviskova, »da gostje iz tujine berejo časopise in gledajo televizijo, da ugotovijo, kaj se pravzaprav dogaja v neposredni bližini kraja, kjer naj bi letovali, in jasno je, da se potem nihče več ne odloči za tak dopust.«

»Kljub temu,« pravi Vizoviskova, »moramo ostati optimisti, saj je kamp Sobec »špico« sezone vedno doživljal na začetku avgusta in tega se nadejamo tudi letos. Malce se tolažimo tudi s tem, da ima-

Tenisač Andrej Medvedjev in njegov trener sta se v Šobcu dobro počutila

jo v Avstriji prav tako 25 odstotkov gostov manj kot druga leta. Prvega avgusta bo kamp Sobec gostil 150 voznikov spačkov, saj klub Citroen prav na Sobcu organizira njihovo srečanje. Zbirali se bodo od 16 ure dalje. Veliko obiska jim ustvarijo tudi dnevni gostje, saj se pride v Sobce baje pohladiti tudi po šeststo kopalcev, ob koncu tedna pa so jih nasteli tudi že dva tisoč. Vodo v bajeju po besedah Vizoviskove ohranjajo na temperaturi 21 stopinj in pazijo, da je pretočna. Če bi namreč oboje zanemarili, bi se pojavilo cvetenje. »Po leg tega,« je opozorila Vizoviskova, »se je pred časom, ko se je začela kopal-

GOZD MARTULJEK / MEDVED

Medved naj živi!

Vso škodo, ki jo bo povzročil, bo povrnilo ministrstvo

Dve ovci, eno jagnje, da ne govorimo o svizcih, je »bera« rjavega medveda, ki se že približno mesec dni potika po Gornjesavski dolini in kmetom dela sive lase, lovcem pa »lustrate«. Najbolj so prizadeti kmetje Srednjega Vrha, kjer se pase tudi največ plemenskih ovac.

Po uredbi o zavarovanju ogroženih zivalskih vrst je lov na medveda, risa in volka prepovedan. Minister za kmetijstvo in gozdarstvo lahko le v izjemnih primerih dovoli lov. Ker so kmetje prizadetih Gornjesavskih vasi menili, da so ogroženi, prav tako pa njihove ovce, so lovci LD Kranjska Gora ministrstvo zaprosili za odstrel medveda. Ministrstvo na prošnjo ni odgovorilo ne pozitivno in ne negativno, zato so se lovci Lovske družine Kranjska Gora nanj še enkrat obrnili in zahtevi dodali nova dejstva. Medved je namreč sredi belega dne prekal cesto Jesenice-Kranjska Gora in se napotil proti Tabram v Srednjem Vrhu. Na samo, da je oviral promet, tudi nemalo strahu je povzročil s svojo pojavo med ljudmi. Tokrat se je ministrstvo odzvalo in svoje predstavnike napovedalo za center zvečer v Hotelu Spik v Gozd Martuljku.

Državni sekretar ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Franc Ferlin je najprej poudaril pomen vseh mednarodnih konvencij, ki

se nanašajo na zaščito prostoživečih živali, nato pa so besedo dobili kmetje, lovci in drugi prizadeti.

Najprej so se oglasili lovci, ki so poudarili, da se sicer v vlogi »neprostovoljnega eksekutorja« ne počutijo dobro, vendar bi radi preprečili nadaljnjo škodo, poleg tega so menili, da v lovišču njihove lovске družine za medveda ni ne prostora in ne hrane. Kmetje so se vprašali, če je državi več do medveda kot do kmeta in da njihove ovce pravzaprav niso na prodaj, saj jim vsako raztrgano ovco ministrstvo plača stoodstotno, vsako zgubljeno pa tretjino.

Predsednik TD Kranjska Gora Vojteh Budinek je poudaril, da turisti ustvarijo 60 odstotkov nocitev v letni sezoni, zato si ne morejo privoščiti, da bi kateri od njih na enem svojih izletov po bližnjih vrhovih srečal medveda. To bi namreč pomenilo izgubo letne sezone kar za nekaj let.

Kot je povedal namestnik vodje oddelka za prostoživeče živali pri Zavodu za gozdove Berginc, so za plemenski ovci povrnili škodo v višini 32 tisoč tolarjev, kar je več kot navadno, in predlagal, da kmetje ovce vrne nazaj v planino, lovci pa naj temeljito opazujejo svoje lovišče in se povežejo z Zavodom za gozdove. Medvedov je namreč lahko več in bi morda z dovoljenjem lahko pokončali napačnega.

Mateja Faletic

DARSOV VOZNI PARK

Če hočeš delati za Dars, ji kupi dober avto

Najbolj zaželeni so nissani terrano z mobiteli

LJUBLJANA, CELJE - Slovenski cestarski lobi se je v zadnjih petnajstih letih le malo spremenil. V njem je se mnogo ljudi iz prejšnjih časov, ki niso bili toliko razvpiti po svoji politični pravovernosti, kot po tem, da brez njihovega soglasja v Sloveniji ni bilo mogoče razdeliti nobenega denarja za ceste in nobenemu gradbenemu podjetju oddati cestnih del. V letih po osamosvojitvi se je v lobiju s tihim soglasjem drugih političnih partnerjev v dosedanjih dveh vladah le okreplil vpliv krščanskih demokratov.

Vsemu temu lahko pripišemo tudi navade, ki so se jih »cestarji« navzeli se pred osamosvojitvijo na Bliznjem vzhodu, predvsem v Iraku in njemu bližnjih državah, ko so morala slovenska podjetja kot izvajalci gradbenih del za ljudi, ki so jih državni organi postavljali za nadzor, na gradbiščih zagotavljati kar najvišji osebni standard. Dars je samo lani v Sloveniji oddal za 33, 7 milijarde tolarjev ali za približno 420 milijonov mark del pri izvedbi projekta gradnje slovenskih avtocest. Od tega so morali tisti, ki so na natečajih dobili delo, za Dars kupiti približno 80 različnih avtomobilov, ki so stali približno 2,3 milijona mark ali približno 185 milijonov tolarjev.

Lani so bile sklenjene pogodbe za gradnjo 68, 3 kilometra novih stiripasovnih cest, 11,65 kilometra razširitve dvopasovnic v stiripasovnice ter za 163 različnih objektov na avtocestah. Trenutno na trasah prihodnjih slovenskih avtocest delajo domača podjetja: Cestno podjetje Celje, GIZ Gradis, GPG Grosuplje, Kraski zidar, Pionir, Primorje, SCT ter italijanska podjetja Italtrade, Calisto Pontello in Tirena Scavi. Prav vsa podjetja so morala ob podpisu izvajalskih pogodb z Darsom skleniti tudi pogodbe, s katerimi so se obvezala, da

bodo Darsu kupila določene avtomobile. Gre za pogodbe, po katerih so morali izvajalci kupiti in registrirati zahtevna vozila, nato pa jih predati Darsu v brezplačno uporabo. Pogodbe vsebujejo tudi določilo, da bodo izvajalci po zaključku del na določenem pododseku ali objektu na slovenskih avtocestah avtomobile brezplačno prenesli v lastništvo Darsa, ki bo ob tem plačal le obvezen prometni davek.

Sicer pa pojdimo lepo po vrsti. Gradbeno podjetje so morala zato, da so dobila dela na odseku med Čebulovico in Divačo, Darsu kupiti enega nissana terrano, tri renaulte 191, 8i in dva renaulta clio 1.4. Za dela med Divačo in Danami so Darsu kupili enega nissana terrano, enega renaulta 19 in šest cliov. Za oddajo del na odseku Selo Sempeter so darsovcu prav tako dobili nissana terrano pa se dva renaulta 19, tri clio in za viadukta Lijak in Sempeter se dva clia. Za oddajo del na avtocesti med Arjo vasio in Vranskim ni natančnih podatkov o tem, koliko avtomobilov so italijanski izvajalci kupili darsovcem, znano je le, da so ti zahtevali dva avtomobila nad dva tisoč kubičnih centimetrov motorne prostornine, dva nad 1.800 in pet avtomobilov nad 1.400 kubičnih centimetrov. Za odsek med Ho-

Samo lani za avtomobile 2,3 milijona mark

čami in Slovensko Bistrico na Sloveniki je sel le en clio z mobitelom, zato pa je Dars malce več vozil zahteval za oddajo del na ljubljanski obvoznici med Zdobrovo in Tomačevim, ki je dolga le 3, 5 kilometra in vredna 2, 3 milijarde tolarjev. Po njej se delavci Darsa vozijo s se dvema nissanoma terrano, z enim suzuki vitaro in petimi renaulti clio. Tudi vzhodna ljubljanska obvoznica je dobila avtomobile, ki so jih plačali izvajalci del, vozijo pa jih darsovcu. Gre za nissan terrano, suzuki vitaro, tri renaulte 19 in pet renaultov clio. V vse avtomobile

so na stroške izvajalca in na zahtevo naročnika del vgradili mobitele. Za gradbišče na Sloveniki v Dramljah so morali izvajalci kupiti darsovcem se enega clia, za gradbišče med Danami in Fernetici pa nissana terrano, renaulta 19 in tri renaulte clio. Na gradbišču med Selom in Sempetrom se darsovcu vozijo s tremi renaulti clio, ki so jih kupili izvajalci del, po enega za viadukt Bandera in za viadukt Goli Vrh. Na gradbišču avtoceste med Sentiljem in Pesnico so si Darsovcu na tuj račun omislili nissana terrano, renaulta 19 in renaulta clio, za

viadukt Devina clia, za viadukt Zepina renaulta 19, za oddajo del pri preplastitvi cestišča v Višnji Gori renaulta 19, za nadzor del pri vrtanju predorov Pletovarje in golo Rebno suzuki vitaro, renaulta 19 in clia, za viadukta Skedenj I in Skedenj II na Sloveniki pa renaulta 19 in dva clia.

Po naših podatkih so morali doslej vsi, ki so bili izbrani za izvajalce del pri gradnji slovenskih avtocest, državni Družbi za gradnjo avtocest v RS doslej kupiti najmanj 44 renaultov clio 1, 4 in 18 renaultov 19 1 in 8i, dve suzuki vitari in enajst nissanov terrano. K temu

KOMENTAR

Veliko britje

Opozicija ima prav. Sistematičnih nevednosti, ki jih zganja in dovoljuje oblast, je v tej državi vse preveč. Kar ne pomeni, da bi se sama na oblasti obnašala lepše. Njen neformalni »pomladni« vodja je takrat, ko je sedel v vladi, to že dokazal.

Poldrugo leto pred parlamentarnimi volitvami je tegob mlade države manj, obetov, da bo ljudstvo lahko svojim voditeljem pozorno pogledalo pod prste, pa tudi. Tako pozicija kot opozicija premeteno nacenjata le teme, ki nicesar bistveno ne morejo spremeniti in nicesar ne razkrivajo. Oboji molčijo o zunaj ljubljane največkrat izrečeni besedi - centralizaciji politične in upravne moči, gospodarskega vpliva in financ.

Včasih parlamentarci sicer smejo sprejeti zakon, da bo sedež slovenskih postarjev v Mariboru, množica zaposlenih na poštni upravi pa se skupaj z družinami in psi seveda ne more preseliti iz Ljubljane v stajersko metropolo. Poslancem je dovoljeno določiti, da bo avtocestna družba domovala v Celju, ta pa ima tam po letu in pol se vedno le tajnico s fikusom. Obstaja sicer zakon, ni pa boga, ki bi Korzetov sklad prisilil pojasniti, za koliko in komu vse so že prodali družbeno premoženje - državna podjetja in zemljišča. Popravki volilne zakonodaje obetajo, da bodo v parlamentu prihodnje leto sedeli le se ljubljancani in kralji na Betajnovi iz novih podeželskih občin. Slovenska mesta, teče podrepane muhe, ki sicer na državnih ravni nicesar ne dosežejo, bodo morala utihniti. Vodje očitajo nasprotnikom politične zamenjave v vojski, ki so jih se pred nedavnim tudi sami izvajali. Državna banka dovoljuje nezakonitosti v plačilnem prometu, davkarji preganjajo upokojece, čeprav se niso poskušali niti za dosledno pobiranje davka od prometa blaga in storitev. Poslanci karajo nepravilnosti, njihovi strankarski kolegi pa so prepričani, da govore o njih samih...

Ta oblast brije iz Slovencev norce in očitno bo to počela tudi vsaka prohodnja - katekol - domača oblast. Tega ni kriva ona, takšni smo pač Slovenci. Kratkega spomina, hitre jeze in ljubezni. Pa vedno obriti.

god naročniki del nimajo nerazumno obseznih zahtev do izvajalcev, saj jim to lahko podraži nalozbo. Zato bi veljalo razmisliti o tem, zakaj se darsovcu v Sloveniji ne bi mogli zadovoljiti z mnogo cenejšimi vozili. Obenem bi veljalo potegniti tudi naslednjo vzporednico. Dars je za zdaj se v celoti v državni lasti, dela pa oddaja z razpisi. Kaj bi bilo, če bi pri kakšnem drugačnem razpisu katera izmed drugih državnih ustanov od prijaviteljev zahtevala, da ji kupijo avtomobile. Najverjetneje bi nastal vik in krik...

Brane Piano

MATURA

Prva generacija srednješolcev se je izkazala

Zunanje ocenjevanje mature je dobilo domovinsko pravico - Mesec dni čakanja na rezultate

LJUBLJANA (STA) - Letosnja prva generacija srednješolcev je uspešno prestala t.i. eksterno maturo, saj je od skupaj 7.596 kandidatov maturo uspešno opravilo 6.421 oziroma 84, 53 odstotka dijakov. Kot je na novinarski konferenci ob razglasitvi rezultatov mature dejal minister za solstvo Slavko Gaber, je s tem zunanje ocenjevanje mature dobilo domovinsko pravico. Na 115 solah v Sloveniji so bili učenci včeraj obveščeni o rezultatih mature, visokosolska prijavna-informacijska služba pa bo najkasneje do 5. avgusta pripravila in objavila sezname sprejetih kandidatov.

To pomeni, da so lahko maturanti včeraj na svojih solah prevzeli obvestilo o uspehu pri maturi, maturitetno spricevalo pa jim bodo na solah praviloma slovesno izročili v začetku septembra. Podatke o uspehu pri maturi bo republiški izpitni center posredoval neposredno visokosolski prijavno-informacijski službi obeh univerz. To pomeni, da letošnjim maturantom tej službi ni treba posebej predložiti izvirnega spricevala o maturi, visokosolskemu za-

vodu ga bodo predložili sele ob dejanskem vpisu v septembru. To ne velja za tiste dijake, ki so opravili zaključni izpit oziroma so srednje izobraževanje končali v prejšnjih letih. Vseh 6.421 kandidatov, ki so uspešno opravili maturo, je izpolnilo temeljni pogoj za vpis na univerzo. Njim se bodo pridružili se tisti, ki bodo uspešni v jesenskem roku, ter kandidati, ki so srednješolsko izobraževanje končali v minulih letih. V primerih, ko je bil sprejet sklep o omejitvi vpisa, niso več potrebni sprejemni izpiti na fakultetah, pač pa bodo kandidati izbrani na podlagi doseženega uspeha pri maturi ter uspeha v tretjem in četrtem letniku srednje sole. Državni sekretar v ministrstvu za solstvo Pavle Zgaga je dejal, da je bilo letos razmerje med ponudbo in povpraševanjem v razmerju ena proti ena. Kot je znano, je bilo namreč letos razpisanih 8.264 mest v univerzitetnih študijskih programih, za katere je bil vpisni pogoj opravljena matura. Poleg teh mest je bilo razpisanih se 3.855 mest v strokovnih študijskih programih, v katere se od letos lahko vpisejo kandidati, ki so opravili ali matu-

ro ali zaključni izpit. Ob 6.421 maturantih je v juniju in juliju z zaključnim izpitom srednje izobraževanje konsalo se 3.634 dijakov, tako da je skupaj med letošnjimi četrtošolski srednje izobraževanje (pred jesenskim rokom) končalo 10.055 kandidatov (za 105 več kot lani). In kaj svetujejo tistim, ki niso uspešno opravili mature? Najkasneje do 6. avgusta se morajo na posebnem obrazcu prijaviti na soli, na kateri bodo med 5. in 9. septembrom opravljali izpite jesenskega maturitetnega roka.

Od 1.124 dijakov (14, 8 odstotka), ki mature niso opravili uspešno, jih ima 428 po eno, 441 po dve, 255 pa po tri ali več negativnih ocen. Kandidati z eno ali dvema negativnima ocenama lahko opravljajo popravne izpite na jesenskem roku mature, kandidati s tremi ali več negativnimi ocenami pa opravljajo maturo v celoti. Jesenskega roka se lahko udeležijo tudi kandidati, ki želijo izboljšati uspeh pri največ enem predmetu, ter tisti kandidati, ki so iz opravičenih razlogov prekinili junjsko opravljanje mature ali se je niso udeležili.

SPREMEMBE V VRHU GENERALŠTABA SLOVENSKE VOJSKE

Gutmanova zamenjava preložena na jesen

LJUBLJANA - Zamenjava načelnika generalštaba Slovenske vojske Albina Gutmana z Bojanom Suligom je preložena na jesen. Včeraj naj bi o zamenjavi na redni seji odločala vladna komisija, v kateri so Andrej Ster, Igor Umek, Zoran Thaler, Jelko Kacin, Mitja Gaspari, Rina Klinar, Meta Zupancin in predsednik Mirko Bandelj, generalni sekretar vlade, ki pa je trenutno v ZDA, tako da njegovo mesto začasno zaseda Rina Klinar.

Pred sestankom komisije so člani vlade dobili pismo Janeza Drnovskega, v katerem premier Jelku Kacinu predlaga, naj svoj predlog zamenjave dopolni, komisija pa naj o tem odloča na prvi jesenski seji. Tako se je tudi zgodilo - minister Jelko Kacin je članom vladne komisije včeraj samo povedal, da bo svoj predlog zamenjave dopolnil s predlogom za imenovanje Albina Gutmana na novo delovno mesto. Kacin bo sedanjega načelnika generalštaba predlagal za glavnega republiškega inšpektorja za obrambo. To »dopolnilo« bo formalno predstavil vladni kadrovski komisiji morda že v

prihodnjih dneh, vendar se bo, kot rečeno, komisija sestala po vsej verjetnosti sele ob koncu avgusta ali v začetku septembra. To pomeni, da

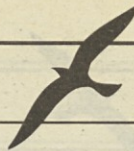
vlada prihodnji teden o spremembah na čelu generalštaba ne bo odločala.

Politični zaplet, ki je nastal ob Kacinovem nepricakovanem predlogu zamenjave, je torej vlada po premierovi intervenciji rešila tako, da je »vroci« zamenjave preložila na jesen, takrat pa se bo seveda najhujše razburjenje že zdavnaj poleglo.

Tanja Staric

Peterle o »aferici Gutman«

LJUBLJANA (STA) - Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle je ob poskusu zamenjave načelnika generalštaba Albina Gutmana dejal, da je njegovi stranki vseeno, kako se le-ta pise oz. kdo je, ne strinjaj pa se z načinom, kako ta zamenjava poteka, pri čemer se je po Peterletovem mnenju ponovil že znan način, saj zadeva v koaliciji ni bila usklajena niti najavljena. Kot je dejal Peterle na včerajšnji novinarski konferenci, je predsednik vlade Janez Drnovsek včeraj predlagal, »da bi to zadevo uredili septembra v miru in koalicijsko«. Po mnenju predsednika SKD je to modra odločitev, izrazil pa je obžalovanje, da do tega ni prišlo že prej, ampak da se je vnovic pojavila »nekakšna majhna aferica«.

NA KRATKO

V Podsredi mednarodni seminar za klasični saksofon

PODSREDA (STA) - Na gradu Podsreda se bo jutri pod pokroviteljstvom Francoskega kulturnega centra iz Ljubljane začel mednarodni seminar za klasični saksofon, ki ga bo vodil profesor Jean-Marie Londeix iz Francije. Na seminarju bo sodelovalo 20 udeležencev, in sicer iz Nemčije, Francije, Avstrije in Slovenije. Letosnji seminar pomeni začetek uresničevanja projekta Glasbeno poletje na gradu Podsreda, znotraj katerega za prihodnje leto načrtujejo izvedbo treh glasbenih seminarjev, in sicer ob klasičnem saksofonu je seminar za jazz saksofon in pozavno. Voditelj seminarja Jean-Marie Londeix je eden vodilnih interpretov klasičnega saksofona. Kot solist je igral po vsem svetu, v največjih koncertnih dvoranah sveta, poleg tega je napisal številne učbenike, posnel 17 velikih samostojnih plošč in kot profesor vodi mojstrski razred saksofonistov v Bordeauxu.

Apokalipsa se ne da

LJUBLJANA - Društvo Apokalipsa je izdalo novo številko svojega glasila Apokalipsa, katerega glavni in odgovorni urednik je Primož Repar. V tokratni številki so objavili poezijo Romana Novak, Ivan Crnić, Jurij Hudolin, Charles Bukowski in Bojan Novak. Nekaj strani je namenjenih pisatelju in pesniku Aleisterju Crowleyu. Več njegovih del je prevedenih v slovensino, tu so objavljeni odlomki iz Knjige človekovih pravic, Sporočilo mojstra Theriona in Dolznost, ki jih je prevedel Andrej Lutman. Kratko radijsko igro z naslovom Kri sin in sinovi je napisal Marko Elsner Grošelj, v kateri nastopata dve osebi moski in ženska. Intervju s profesorjem gledališke igre Vladimirjem Davidovičem Tarasenkem je napisal Jure Černec. Objavljene so tudi fotografije Borisa Bacića pod naslovom Resistance is Existence. Glasilo je opremljeno s slikami likovnih del različnih umetnikov. Na koncu je objavljen strip z naslovom Luksus, katerega avtor je Igor Pavlovčič. (A. Z.)

Lutkovno gledališče Papilu v Gentu nominirano za nagrado festivala

LJUBLJANA - Na 6. mednarodnem lutkovnem festivalu Figureo solo, ki ga organizira Evropski Figurenteater Centrum, je bilo gledališče Papilu iz Ankara skupaj s španskim »La Luna« in nemskim »Zwei hande« med 29 izbranimi gledališči z vseh strani Evrope uradni nominirane za edino nagrado festivala »Luc Vincent«, imenovano po znamenitem belgijskem lutkarju. LG Papilu je v treh dneh nastopilo kar petkrat s predstavo »Kolaz« (Brundarija). V argumentaciji nominacije so navedli originalnost predstave, čistost v likovnosti in stilu predstave, izjemno magičnost slike in pripovedi. Brundarija je predstava iz prejšnje sezone. Kot nekakšna živa slikanica, zlepljena iz drobnih lutkovnih prizorov, pritegne tudi najmlajše gledalce - »plenice« . Lani je bila ob uradni uvrstitvi predstavi Potep poskusno prikazana v spremljevalnem programu svetovnega mednarodnega lutkovnega festivala v Charlevillu v Franciji in takrat dobila vabila na mnoge mednarodne prireditve po Evropi. Na zaključni prireditvi v Gentu je belgijski kulturni minister Luc Martens razglasil zmagovalca, ki ga je izglasovala mednarodna žirija devetih gledaliških in lutkovnih strokovnjakov: predstavo gledališča »Zwei hande«, katere avtorja sta diplomanta bolgarske lutkovne akademije Vasil Svehanov in Maya Georgijevska. PR

SODOBNE UMETNOSTI / ŽENSKI FESTIVAL IN SIMPOZIJ

Mesto žensk kmalu v Ljubljani

LJUBLJANA - Od 13. do 18. oktobra 1995 bo v Ljubljani potekal ženski festival sodobnih umetnosti z naslovom Mesto žensk, vzporedno z njim pa bo potekal tudi simpozij Duhovi v mestu žensk. Nosilec projekta je Urad za žensko politiko. Simpozij in festival sta nam predstavili njuni organizatorki in koordinatoriki Melita Gabric in Ursula Cetinski. Projekt festivala je bil izbran tudi kot prototip festivala v Salzburgu, od kjer se je pravkar vrnila Ursula Cetinski, ki nam je o tem povedala nekaj več.

V Salzburgu vsako leto poteka akademija za kulturo in management, ki stiperira dvajset ljudi iz različnih držav, ki prijavijo svoje kulturne projekte. Izberejo tri projekte iz Evrope, ki se jim zdijo najbolj zanimivi. Letos je med izbranimi tudi naš projekt Mesto žensk, in sicer kot model, kako narediti in razvijati festival. Za udeležence te akademije je bil festival zelo zanimiv. Pogled na žensko umetnost je v posameznih državah, torej ob različnem kulturnem in družbenem ozadju, zelo različen, na primer v Veliki Britaniji je visoka zavest o ženski kulturi, umetnosti, gibanju. V nekaterih državah, predvsem postsocialističnih, se jim zdijo takšni kulturni projekti vprašljivi, čes zakaj deliti umetnost na mosko in žensko.

Ženska umetnost, predvsem lahko to rečem za gledališče, se je po svojem izrazu zelo spremenila, če jo primerjamo z umetnostjo izpred dvajsetih, tridesetih let. V 60-tih in 70-tih poznamo v zahodni Evropi precej kulturnih projektov, ki so direktno angazirani, pri njih gre celo za zavračanje in sovraštvo do moskih. Danes pa se je status žensk zelo spremenil, konkretno govorim za zahodno Evropo, in to pomeni, da uporabljajo princip pozitivne diskriminacije, kar obenem pomeni, da upoštevajo ženske pri sprejemanju gledaliških repertoarjev, pri izdaji knjig, da upoštevajo umetnost žensk v določenem procentu, ki ni vedno enak moskemu, ampak vsaj ni enak ničli kot včasih pri nas. To je na nek način umeten princip

za vzpodbujanje in propagiranje ženske umetnosti. Zgodil se je preobrat, s katerim je bilo ženske umetnosti čedalje več in zato se je pokazalo tudi čedalje več dobrih umetnic. Spremenil se je tudi njihov pogled na družbene probleme, tako da so začele gledati nanje na humoren, odprt način. Pocasi ni postala pomembna samo ideja te umetnosti, ampak tudi umetnost sama. In ker se je tudi nam zdel ta preobrat zanimiv, smo se odločili za naš festival, ker je kar naenkrat na tem področju nastalo toliko zanimive ponudbe. Po drugi strani ima ženski festival tudi neke druge in globlje razsežnosti s pomenom vpeljati v slovenski prostor nekaj pozitivne diskriminacije, saj v kulturni sferi se ni ozaveščenosti v smislu ženske umetnosti.

O simpoziju Duhovi v mestu žensk...

Melita Gabrac nam je povedala, da bo simpozij organiziran v obliki petih okroglih miz; na prvi se bodo predstavile pisateljice iz različnih kontinentov in kultur. Fokus te okrogle mize bo na ženski pisavi: kaj ženska pisava je, ali pomeni kaj drugačnega glede na »main stream« pisavo. Povabljeni gostje so: Luisa Futoransky, ki je pisateljica, pesnica, esejistka živeca v Parizu, Paivi Alasalmi, Finka, katere roman Srečni ljudje je bil pred kratkim preveden za Cankarjevo založbo, Etidal Osman, prihaja iz Egipta. Povabljena je tudi pesnica iz Slovenije. Koordinatorica okrogle mize Ženska pisava - previdno! je Natasa

Hrastnik. Druga okrogla miza je naslovljena Ženska za kamero in bo govorila o ženski filmski produkciji. Gostji iz tujine sta teoretičarka in režiserka Leslie Thornton in Elizabeth Cowie. Od domačih sta povabljeni Majda Sirca in Zdenko Vrdlovec. Koordinatorica je Nerina Kocjančič. Tretji diskusijski sklop bo potekal pod naslovom Nore ženske. Nastaja v povezavi s publikacijo Nore ženske, ki bo izšla ob tej priložnosti v slovenskem jeziku. Zajema trinajst zgodb o ženskah, ki so bile poslani v mentalne ustanove zaradi svoje genialnosti, stigmatizirane kot nore. Koordinatorica je Ursula Cetinski. Diskusija bo izhajala iz te knjige in se bo deloma nanašala nanjo, hkrati bo tudi razširila temo in jo aplicirala na današnji čas. Poleg Sybille Duda, ki je urednica originalne nemške izdaje, bodo na okrogli mizi še Neva Slibar in Darja Zavirsek. Četrta okrogla miza bo Ženske v gledališču, njen koordinator je Aldo Milohnić. Sodelujoči na tej okrogli mizi so: Rustom Bharucha iz Indije, Sue Ellen Case in Elin Diamond iz ZDA, Josette Feral iz Kanade, Vazkressia Vicharova Anasastasa iz Bolgarije in Svetlana Slapsak iz Slovenije. Zadnja okrogla miza je Ženske, znanost in tehnologija, katere koordinator je Koen Van Daele. Ta okrogla miza ni neposredno povezana z umetnostjo, je pa relevantna iz sociološkega stališča. Govorilo se bo predvsem o tem, kaj pomeni aplikacija znanosti in tehnologije za vsakdanje življenje žensk. Drugi fokus je postaviti pod vprašaj objektivnost znanosti, in sicer v smislu, kaj objektivnost znanosti pomeni za ženske.

Pred začetkom simpozija bomo v **Casopisu za kritiko znanosti** objavili celoprilogo posvečeno simpo-

Show v kuhinji Bobby Baker

ziju in v tej dvojezični prilogi (slovensko in angleško) bodo objavljeni kratki povzetki referatov, ki bodo predstavljeni na okroglih mizah. Simpozij in festival sta pomembna zaradi tega, ker po eni strani dajeta priložnost ženskam, tudi slovenskim umetnicam in teoretičarkam, po drugi strani pa želimo vzbuditi senzibiliteto, ki je v slovenski družbi premalo prisotna: tako med ženskami kot tudi med moskimi, namreč da obstaja žensko pisanje, ženska teorija, ženska umetnost in da to ni nekaj unitarnega, ampak da gre tu za veliko različnih pogledov, pristopov. Takoj ko recemo ženska umetnost, ženski pristop, stvar stereotipiziramo in od tu ni daleč do negativne konotacije, ker so posredi ženske, ki

imajo v družbi manj moči. Teoretsko smo se navezovali na kiber-feminizem. Vztrajati na razliki je lahko kontraproduktivno, vendar ima v slovenskem prostoru, kjer ženske nimajo dovolj možnosti prezentacije, v tem trenutku pozitivne posledice, ženski namreč damo priložnost, obenem je pa tudi res, da moskih ne izključujemo: med povabljenim so namreč tudi moski. Razlike med moski in ženskami so proizvedene skozi socializacijo in vsaka razlika med moskim in žensko žal se vedno pomeni različno družbeno moč in se vedno, čeprav prikrito, deluje mehanizem patriarhata, kar za ženske pomeni tudi več prizadevanja za isto pozicijo v družbi.

Karla Zeleznik

MULTIKULTURNI PROJEKTI / USTANOVLJENA FUNDACIJA IDRIART

Miha Pogacnik se je politikom zahvalil s krajšim muziciranjem (Foto: Boban Plavevski)

Najprej prenova Borla

LJUBLJANA - Predvčerajšnjim so v poslopiju Državnega zbora ustanovili Fundacijo Idriart, namenjeno finančni podpori multikulturnega in interdisciplinarnega projekta Idriart in obnovi gradu Borl, ki bo predvidoma postal častni sedež Idriarta in središče svojevrstnega mednarodnega kulturnega turizma.

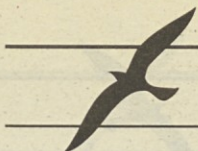
Projekt Idriart, ki poteka že skoraj poldrugo desetletje, in v okviru katerega poteka tudi festival, ki bp letos doživel 11. izdajo (odprli ga bodo nočjo ob 19.30 na Blejskem otoku), vodi brata violinist Miha Pogacnik in kipar Marko Pogacnik (OHO, skulpture na prostem, slovenski grb, akupunkturno zdravljenje zemlje...). Njegova zasnova vključuje mednarodno kulturno izmenjavo, poudarek na odnosu umetnika do javnosti, posredovanje poslanstva kulture na vseh kontinentih sveta in predvsem na kriznih žariščih, ekologijo, ustvarja-

nje t. i. poglobljenega kulturnega turizma, ki vključuje pot po t. i. značajnih silnicah, svojevrstno obujanje srednjeveškega romanja... Ustanovitve fundacije so se poleg Mihe Pogacnika (Marka Pogacnika so zbrani zaman čakali) udeležili še številni poslanci, minister za kulturo Sergij Pelhan ter predstavniki lokalne uprave iz občine Goresnica, ki so podpisali ustanovitveni akt. Ministrstvo za kulturo bo fundaciji namenilo dva milijona tolarjev, pričakujejo pa se odziv nekaterih drugih ministrstev in drugih pravnih in fizičnih oseb; siceršnjega finančnega obsega fundacije in namene sredstev in programa z izjemo obnove gradu Borl (pod njim je predviden poseben labirint) zaenkrat niso konkretnije predstavili. O namenu fundacije so v ustanovitveni akt med drugim načelno zapisali, da se »ustanovi za namen povezovanja umetnosti, znanosti, gospodarstva in

ekologije, pri skupnem prizadevanju za izpopolnitev kvalitete človekovega življenja in bivanja, tako v slovenskem kakor tudi mednarodnem prostoru. Njena temeljna naloga je financiranje izvedbe programov in projektov, ki bodo na navedenih področjih, na poseben organiziran in poglobljen način povezovali Slovenijo s tujino, predstavili njeno duhovno krajino, pritegnili tuje znanstvenike in umetnike k občasnemu ustvarjanju v Sloveniji (...).«

Tovrstni obnovi in namenu Borla so naklonjeni tudi v mariborskem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, v katerem se z obnovitvenimi posegi na gradu ukvarjajo že poldrugo desetletje (o njihovem mnenju smo se pozanimali telefonsko; na ustanovitev fundacije jih niso povabili). Doslej ni bilo uporabnika gradu, zato na zavodu projekt podpirajo.

Vojko Urbancic

NEMČIJA / VČERAJ NA PARKIRIŠČU KÖLSKEGA RAZSTAVIŠČA

Trije mrtvi v ugrabljenem turističnem avtobusu

Po sedmih urah je policija vdrla v avtobus in ubila ugrabitelja

BERLIN - Z ubojem ugrabitelja se je včeraj na parkirišču kölnskega razstavišča končala večurna drama turističnega avtobusa, ki ga je ugrabil zakrinkan ugrabitelj. Kot je sporočila nemška policija, je bila poleg ugrabitelja ubita tudi neka potnica, več pa jih je bilo ranjenih.

Vse se je začelo ob 10.40, ko se je na parkirišču kölnskega razstavišča ustavil turistični avtobus, s katerim si je kakih 20 domačin in tujih turistov ogledovalo mesto ob Renu. Eden od potnikov si je zakrinkal obraz in s pistolo skočil k soferju. Med prerivanjem je ugrabitelj ubil soferja, nato pa streljal proti policijski izvidnici, ki se je približevala vozilu. Eden od policistov se je težko ranjen zgrudil, drugi pa je poklical okrepitev.

V avtobusu je nastala nepopisna zmeda, ki sta jo izkoristila

dva moska in neki deček, ki so skočili skozi okno, neka druga ženska pa je zbežala, ko ji je ugrabitelj dovolil, da je šla po svojo torbico v prtljažnik. Kot vedno v nemških razmerah, so bile vesti izredno pomankljive, saj je policija ukazala novinarjem molk. Vseeno pa se je izvedelo, da je ugrabitelj tujec, ki je govoril slabo angleščino. Nekaj minut po ugrabitvi je zakrinkanec osvobodil še nekega ranjenega moskega.

Na parkirišče so takoj prispele policijske okrepitve in resilci rdečega križa, kasneje pa se specialci za protiteroristični boj. Zacelo se je mučno cakanje in se bolj mučno pogajanje. Psihologi, ki so sodelovali v pogajanjih, so kasneje svetovali policiji, naj ukrepa zaradi neprisebnosti ugrabitelja, kar se je tudi zgodilo nekaj minut pred 18. uro.

Na parkirišču so za vsak primer čakali tudi rešilci. (Telefoto:AP)

NOVICE

Helikopter francoske gorske reševalne službe treščil ob skalo

NICA - V noči na petek je prišlo do hude nesreče tik ob meji med italijanskimi in francoskimi Alpami, v kateri so izgubili življenje vsi stirje člani reševalne ekipe. Helikopter francoske gorske reševalne službe je iz se nepojasnjenih razlogov treščil ob skalnato steno hriba Malaterra (2800 m) v dolini Sture; hiter skupen poseg italijanskih orožnikov ter italijanskih in francoskih gasilcev ter gorske reševalne službe je bil žal zaman, saj so bili stirje potniki takoj mrtvi.

Ostre kritike filipinskih škofov na račun Združenih narodov

MANILA - Filipinski škofje so ostro kritizirali celotno politiko Združenih narodov v zvezi z zensko problematiko in jo označili kot »nacrtno in premisljeno razvrednotenje življenja«. Združeni narodi so pred kratkim izdali pripravljalni dokument za četrto Konferenco o ženski, ker pa vključuje pravico žensk do splava, so ji ostro nasprotovaline le filipinski, temveč tudi poljski škofje.

V Turčiji je eksplodiralo skladišče orožja in streliva

ANKARA - Celotno skladišče streliva in orožja v mestu Pamukova (Turčija) je včeraj eksplodiralo zaradi gozdnega požara, ki je se je razširil tudi na smodnisko. Prebivalci so morali zacasnno zapustiti območje, vesti o morebitnih smrtnih žrtvah pa so protislovne.

JAPONSKA / PO PETDESETIH LETIH

Cesar Akihito se je poklonil žrtvam vojne

Uradno je obiskal Hirošimo in Nagasaki

TOKIO - Japonski cesar Akihito je v sredo in četrtek obiskal mesti Nagasaki in Hirošimo, na kateri so Američani leta 1945 odvrgli atomski bombi. Prvic doslej se je japonski cesar uradno poklonil žrtvam atomske bombe.

Cesar je sam sklenil proslaviti obletnico na tak način, in to v nasprotju s tradicijo, po kateri odloca o njegovih obiskih in obveznostih vlada. Tisk in javno mnenje sta tudi zato pozitivno ocenila obisk v Nagasaki in Hirošimi, se zlasti, ker ni slo le za tiho in simbolično gesto; cesar je namreč tudi objavil komunique o vojni in jedrskem orozju, ki pa so ga komunistična stranka in drugi nasprotniki cesarskega sistema že kritizirali, češ da gre za neumestno vmešavanje v politiko.

Cesar se ni samo trikrat priklonil pred spomenikom, ki so ju v obeh mestih postavili na čast pre-

ko 200.000 žrtev - kot je sicer ob redkih priložnostih in skoraj skrivaj storil tudi njegov oče Hirohito. To pot je celo stopil med množico preživelih in dostojanstveno prisluhnil z enakim zanimanjem dobrodošlice in kritike. »Prekasno in premalo,« mu je zabrusil predstavnik skupine »hibakusa«, preživelih, ki jih je 280.000 in so se danes fizično in duševno zaznamovani. Dodal je, da je zelel iz cesarjevih ust slišati opravičilo za odgovornost, ki jo je imel njegov oče med vojno. »Ko bi se cesar za to dejanje odločil poprej, bi se mnogi, ki so medtem umrli, pobotali z Japonsko, namesto, da so umrli z obcutkom, da jih je država zapustila,« je dejala neka 93-letna starka.

Nekatere reakcije pa so bile še ostrejše. Predstavnik korejskih žrtev japonskega vojnega nasilja je na primer kritiziral ce-

sarjev komunike, češ da je površen. »Če mu je res žal za žrtve vojne, bi moral tudi prevzeti odgovornost za japonsko nasilje v Aziji.« Kljub temu so tako žrtve kot tisk priznali, da je Akihito napravil velik korak naprej v primerjavi s preteklostjo.

Obletnica konca vojne oziroma atomske bombe se povzroča zadrego tako japonski vladi kot vladam takratnih zavezniskih držav. Pesnik Jasuhiko Sigemoto je na primer zaman skušal od britanskega premijerja Majorja iztrgati opravičilo za atomsko bombo, ki je razdejala Hirošimo in Nagasaki.

Major se ni opravičil, čeprav mu je pesnik predložil tudi peticijo z 200.000 podpisov angleških državljanov, ki bi želeli prositi za odpuscanje in doseci spravo z žrtvami bombe in njihovimi potomci. Za to bo potrebno očitno počakati še nekaj časa.

Anatomija atomske bombe

Slovar jedrskih pojmov

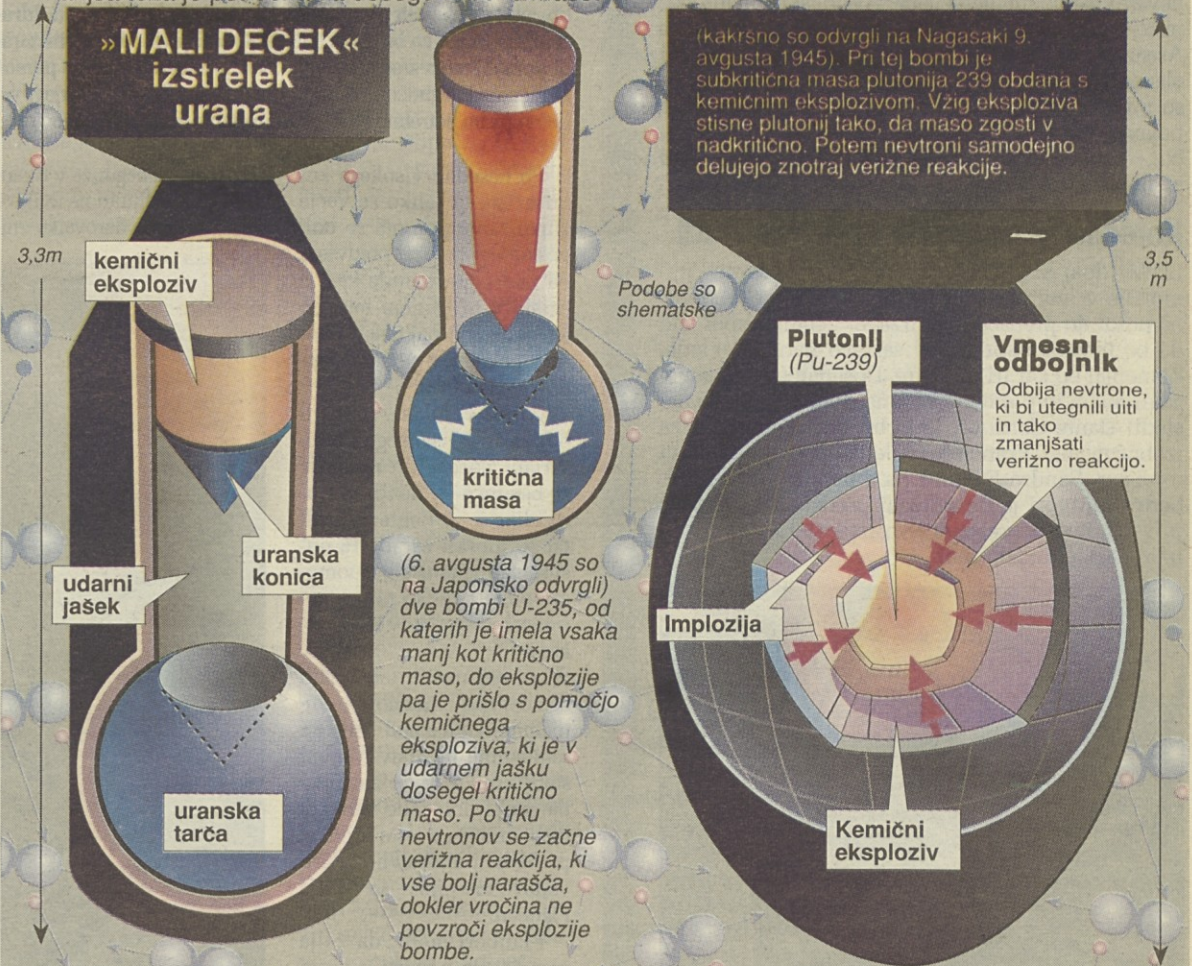
Atomska bomba: bomba velikanske rušilne moči, katere moč izhaja iz atomskega jedra, sestavljenega iz elementov z visoko maso atomov.

Fizija: razcep atomskega jedra, pri katerem se sprosti velikanska količina energije.

Eksplodizija: sprostitvev velikanske količine energije na majhnem prostoru in v kratkem časovnem obdobju. Energija, ki se sprosti z eksplodizijo atomske bombe ima moč, ki ustreza nekaj tisočim tonam TNT.

Plutonium-239 in uran-235: snovi z visoko maso atomov, ki spričo fizije omogočata izdelavo atomske bombe. Uran-235 najdemo v naravi kot izotop (eno od dveh) urana, iz katerega ga moramo izločiti plutonij-239 pa umetno izdelajo v jedrskih reaktorjih. Za izdelavo atomske bombe je potrebno več urana-235 kot plutonija-239.

Kritična masa: minimalna masa fizijske snovi, ki je potrebna za verizno reakcijo. Čim večja je gostota, tem manjša teža je potrebna za doseg kritične mase.

Viri: Introduction to Nuclear Engineering; Center for Defense Information; World Book Encyclopedia

AP/Karl Gude; raziskave Dawn Desilets

KANADA / MED RIBARJENJEM NA TERRANOV

George Bush za las ušel smrti

Nekdanjega predsednika ZDA je skoraj pogoltnilo močvirje

WASHINGTON - Nekdanji ameriški predsednik George Bush je prejšnji mesec za las ušel smrti. Presenetljivo novico je Bushov glasnik Jim McGrath komaj včeraj posredoval javnosti. Prizorišče dramatičnega dogodka, v katerem bi bil nekdanji predsednik skoraj ob življenje, je bilo kanadsko področje Terranova, sicer pravi raj za tamkajšnje ribice. Nekdanji predsednik ZDA je v svojem helikopterju letel prav nad Terranovo, ko je zaradi goste megle moral nenadoma pristati. Nekdanji predsednik si je tako vzel čas za krajše ribarjenje, nenadoma pa je zdrknil v skrito močvirje, ki ga je vsrkalo vase skoraj do glave. »Tla so povsod

enaka, ena sama gosta luza, naenkrat pa ne cutiš več tal pod nogami in cutiš, kako te močvirje vsrka vase,« je izjavil prestrašeni George Bush, ko si je nekako opomogel po neprijetni dogodivščini. Agenti tajne službe in kanadske policije so mu na srečo takoj priskočili na pomoč, tako da so ga po nekaj dramatičnih minutah končno rešili iz objema nenasitne rjave zemlje. Da se jenekdanji predsednik znašel v res dramatičnem položaju, v katerem je tvegati življenje, je potrdil tudi pilot Craig Dobbin, po katerem naj bi resilni ekipi uspelo Busha rešiti le nekaj sekund prej, preden bi ga močvirje dokončno vsrkalo vase.

NEMČIJA / NAPADI NA TURŠKA POSLOPJA

Dokazov o vpletenosti uporne PKK ni dovolj

Kurdi zagrozili z zažigom bencinskih črpalk

BONN - Neznanci so v noči na 28. julij že četrč zapored napadli turska poslopja v nemških mestih. Policija zatrjuje, da nima dovolj dokazov o identiteti storilcev, ki so sodelovali v zadnjih starih napadih; na sedež Družbe nemsko-turskega prijateljstva, na neko islamsko molitnico, na Turski sportni klub in na neko potovalno agencijo.

Preiskovalci sumijo, da v ozadju nedavnih napadov z zazigalnimi bombami stoji prepovedana Kurdska delavska stranka (PKK). V preteklih starih nočnih napadih na tursko latnino v Hanovru, Oldenburgu in Bremnu ter na Giessnu nihce ni bil ranjen, gmotna škoda pa je velika.

Policija je ponoci v Frankfurtu priprila približno 240 ljudi, ki so po mestu trosili letake s simboli PKK. Majhna skupi-

na Kurdov je razsajala po mestu ter pri tem razbijala izlozbeni okna in telefonske govornice. Kurdi so zagrozili, da bodo zažgali bencinske črpalke in rezervoarje napolnjene z gorivom. V zadnjih nemirih je bilo poškodovanih 50 policistov in trije demonstranti.

Kurdi so protestirali po vsej Nemčiji in tako izražali podporo tisočim zapornikom v Turciji, večinoma članom PKK. Kurdi želijo na svoj položaj

opozoriti tudi z gladovno stavko. Članica PKK, ki je gladovno stavkala, je včeraj umrla v Berlinu. Policija pravi, da je bila ena izmed stotih Kurdov v Nemčiji, ki so izražali svojo solidarnost z gladovno stavkajočimi člani PKK v Turciji.

Preiskovalci v Stuttgartu so povezali napade na turske pripadnike z izgonom domnevnega vodje evropske veje PKK Kanijem Yilmazom iz Velike Britanije. Bonn je zahteval njegovo izročitev, ker naj bi v letih 1993 in 1994 pomagal pri organizaciji večjega stavlja napadov na tursko latnino v Evropi. Zato je bilo tudi prepovedano delovanje PKK v Nemčiji.

Fiona Fleck, Reuter

Nemška policija je z najbolj vročkovnimi Kurdi grobo obračunala (AP)

FRANCIJA / ISKANJE KRIVCEV ZA BOMBNI NAPAD V PARIŠKI PODZEMNI ŽELEZNICI SE NADALJUJE

Vse sledi vodijo k alžirskim skrajnežem

Sestava bombe naj bi bila podobna eksplozivnim napravam, ki jih uporablja GIA

PARIZ (dpa) - Francoske oblasti so iz dneva v dan bolj prepričane, da so torkov bombni napad na postaji Saint-Michel v pariški podzemni železnici izvedli islamski skrajneži. Policija nadaljuje s podrobno preiskavo, zato je včeraj novic preverila prizorišče atentata in na stotine sledi.

Francoski mediji izključujejo možnost, da bi napad na podzemni železnici izvedli srbski nacionalisti, saj cedalje več sledi vodi k alžirskim skrajnežem. Policija je s pomočjo prič ze izdelala fantomsko fotografijo dveh Arabcev, morebitnih storilcev, ki je nekaj časa se ne bodo javno objavili. Nek 19-letni policist pripravnik je tako opisal dva Arabca, ki sta iz vla-

ka izstopila eno postajo pred Saint-Michelom in se pri tem nasmihala: »To bo se veselo danes na Saint-Michelu.«

»Politiki zahtevajo rezultate, vendar rabimo več časa,« je v intervjuju za časnik Le Parisien izjavil eden od preiskovalcev. Ti upajo, da bodo na začetku prihodnjega tedna dokončno analizirali eksplozivno uporabljen v napadu. Doslej so ugo-

tovali, da so napadalci kot ogroditelj za eksplozivno uporabili plinsko bombo, kar naj bi bilo značilno za bombe, ki so jih doslej izdelali in podtaknili pripadniki Oborožene islamske skupine (GIA), teroristične organizacije iz Alžirije.

Dve francoski radijski postaji pa sta v petek poročali, da sta prejeli anonimne telefonske klice islamskih skrajnežev, ki so prevzeli odgovornost za napad, vednar policija zaradi pomanjkanja dokazov dvomi v resničnost izjav. Radijsko postajo France Inter naj bi tako le nekaj ur po napadu iz Frankfurta po-

klical pripadnik doslej se neznane teroristične organizacije »Islamski džihad Alžirije« in sporočil, da je atentator srečno prispel na varno v Nemčijo. Na postajo RTL pa naj bi poklical pripadnik »Vrhovnega poveljstva GIA«. Za Pariz in njegovo okolico se vedno veljajo poostreni varnostni ukrepi. Samo v Parizu je policija v noči na petek preverila 3500 oseb. Ker je čas poletnih počitnic in v francoski prestolnici ta konec tedna pričakujejo povečan promet, so varnostni organi na železniskih postajah namestili še dodatnih šeststo policistov.

Francoska policija je poostrila varnostne ukrepe tudi v Lyonu (AP)

NOVICI

Avstralci zavračajo francoske izgovore

CANBERRA (Reuter) - Avstralske oblasti so zavrnile francoski izgovor, objavljen na včerajšnji naslovnici dnevnika The Sydney Morning Herald: neobčajno je, da je pismo uredništvu poslal francoski zunanji minister Hervé de Charette, ki meni, da so obtožbe, po katerih so napovedani francoski jedrski poskusi nevarni okolju, neutemeljene. Avstralski zunanji minister Gareth Evans pa se bo na srečanju držav članic Aseana na Bruneju zavzel za sprejem deklaracije, ki obsoja francosko odločitev. De Charette tudi piše, da so protesti javnosti neutemeljeni: »Dvomi, ki so se pojavili v javnosti, so razumljivi, vendar nepotrebni,« piše de Charette, »saj sodi Francija sama med jurnopacifiške države.«

Korenite spremembe v perujski vladi

LIMA (dpa, AP) - Perujski predsednik Alberto Fujimori je včeraj nastopil že drugo petletno obdobje na položaju predsednika države. Včeraj je sporočil, da bo bistveno spremenil sestavo perujske vlade. Zamenjal bo kar tri ministre. Dosedanega zunanjege ministra in premiera Efraina Goldenberga bo nasledil Dante Cordova, ki je bil doslej minister za izobraževanje. Francisco Tuleda bo postal zunanji minister, Sandro Fuentes pa minister za delo. Alberto Fujimori je na položaj predsednika države prisel povsem presenetljivo leta 1992, čeprav ni imel političnih izkušenj.

RUANDA / RAZMERE V BEGUNSKIH TABORIŠČIH SE SLABŠAJO

Svet vse manj skrbi za dva milijona brezdomcev

Ker se je finančna pomoč zelo zmanjšala, se je preskrba z vodo in zdravstvenimi storitvami skrčila na minimum

NAIROBI - Urad Združenih narodov za begunce je izjavil, da svet očitno vse manj zanima dva milijona centralnoafriških beguncev, saj je zmanjšanje pomoči s strani držav zavrglo izvedbo človekoljubnih programov. Na visokem komisariatu Združenih narodov za begunce (UNHCR) so izjavili, da so bili zaradi pomanjkanja sredstev v letu 1995 prisiljeni finančno pomoč namenjeno beguncem zmanjšati za 28,5 milijona dolarjev, verjetno pa bo potrebno še večje zmanjšanje finančne pomoči.

Po besedah visokega komisariata bi lahko se večje zmanjšanje pomoči se bolj poslabšalo položaj predvsem na področju Ruande kjer je prišlo v prejšnjem letu do enega izmed najhujših etničnih pokolov v moderni zgodovini človeštva.

Carrol Flaubert, posebni odposlanec visokega komisariata Združenih narodov za begunce v Ruandi in Burundiju, je za Reuter izjavil, da so morali zaradi 15-odstotnega zmanjšanja pomoči opustiti veliko nujno potrebnih programov in projektov.

»V begunskih taboriščih že zdaj razpolagamo z minimalnimi količinami vode ter sanitetnimi in zdravstvenimi storitvami, se večje zmanjšanje pa bi pomenilo isto, kot da bi mestu z dvesto tisočimi prebivalci enostavno zaprli vodovodne pipe,« se dodaja Flaubert.

Flaubert meni, da velja zmanjšanje pomoči s strani držav darovalk iskati predvsem v manjšem zanimanju

teh držav za begunce v Ruandi in Burundiju in ne toliko v dejstvu, da so darovalke zni-

žale finančno pomoč s ciljem, da bi prisilile begunce k vrnitvi na svoje domove. Izkušnje UNHCR kažejo, da se begunci niso vračali na svoje domove zaradi slabih razmer v begunskih taboriščih, temveč zaradi izboljšanja razmer v njihovih državah. UNHCR je pomagal 148 tisočim od 1,9 milijona Hutujev - kolikor jih je v enole-

tnem genocidu zapustili Ruando - da so se vrnili na svoje domove, čeprav so se zaradi pokolov bali masčevanja. Prav tako je pomagal pri vrnitvi tudi 187.530 burundskim beguncem.

Flaubert meni, da je težko predvideti odgovor beguncev na zmanjševanje dobav vode v razširjajočih se begunskih taboriščih v Tanzaniji, Bu-

rundiju in Zairu, najbolj verjetno pa bi bil to velik pritisk na vodne in prehrabene vi- re domačinov.

Predstavnica UNHCR v Tanzaniji Kolude Doherty je dejala, da je bila količina vode, ki jo dobivajo ruandski begunci na severozahodu Zaira, pred kratkim zmanjšana iz osmih na minimalnih pet litrov dnevno. Kot je za Reuter dejala Dohertijeva, je dotok več kot 720 tisočih ruandskih beguncev prejšnje leto vplival na velik padec zaloga vode na tem področju, UNHCR pa brez dodatnih sredstev ne bo mogel financirati izgradnje vodovoda do najbližjega vodnega izvira, ki je oddaljen 30 kilometrov. »Močno se bojim, da bodo begunci mislili, da zmanjšujemo količine vode z namenom, da bi jih prisilili k vrnitvi v Ruando,« je dejala Dohertijeva.

»Ce bodo begunci sami začeli iskati vodne vire, bo lahko prišlo do sporov z domačim prebivalstvom,« meni Dohertijeva.

Visoki komisariat je menja, da bi lahko samo z dvema programoma za zagotavljanje temeljnih potreb beguncev ter z ustreznimi sredstvi premestili nekaj begunskih taborišč v Zairu blizje k ruandski meji.

Peter Smerdon, Reuter

Ruandski otroci v begunskih taboriščih prosjačijo za hrano (AP)

Bo Willyju Claesu uspelo uskladiti akcije Nata? (AP)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Nato bo varoval tudi bihaški žep

Iran je v Sarajevu odprl posebno kliniko

SARAJEVO (Reuter, dpa) - Po včerajšnjih dolgotrajnih pogovorih na sedežu Nata v Bruslju je general Bernard Janvier, poveljnik mirovnih sil Združenih narodov za območje nekdanje Jugoslavije, izjavil, da sta OZN in zveza Nato se vedno odločeni, da obvarujeta muslimanske enklave pred srbskimi napadi. Francoski poveljnik modrih čelad je se posebej poudaril, da ta sklep zaveznikov vključuje tudi zaščito bihaskega zepa.

General Janvier se bo danes v Zagrebu sestal z Nato-vim poveljnikom za južno Evropo, admiralom Leighton Smithom, s katerim se bosta pogovorila o podrobnostih nadaljnjih korakov pri

varovanju Bihaća. Francoski predsednik Jacques Chirac je včeraj opozoril, da mora vojaško strategijo reševanja bosanskega konflikta vzporedno spremljati tudi politično pripravljanje terena za dokon-

čno rešitev krize v Bosni. Zato se bo Chirac danes sestal z britanskim premierom Johnom Majorjem, v torek pa se z evropskim mirovnim posrednikom Carlom Bildtom. Chirac je hkrati napovedal skorajšnje srečanje predstavnikov držav članic kontaktne skupine za Bosno.

Iran pa je včeraj v Sarajevu odprl posebno kliniko, ki bo nudila brezplačno zdravniško pomoč Sarajevčanom v nujnih primerih.

Begunka, ki ni dočakala Natovega »koncerta« (AP)

S PRIZORIŠČA

Hrvaške granate na kninska predmestja

Krizne razmere so vrnilo Milana Babića v krajinjski vrh

KNIN - Včeraj so se že v zgodnjih jutranjih urah začeli novi napadi hrvaških oboroženih sil na območje Bosanskega Grahova. Približno opoldne je bila srbska stran prisiljena priznati premoč nasprotnika in Grahovo je dokončno padlo v hrvaške roke. Enaka usoda je doletela tudi sosednje mesto Glamoč. Več tisoč civilistov se je že pred tem napotilo proti Drvarju.

Srbska stran iz Krajine sicer pošilja nove okrepitve, kljub temu pa je hrvaška stran prepričana, da je z zavzetjem Bosanskega Grahova njenim enotam odprta pot do Bihaća, ki je od tod oddaljen okrog 60 kilometrov. V popoldanskem času so hrvaške sile začele s težkim topništvom obstreljevati primestna naselja Knina, odkoder se se vedno umika dolga kolona civilistov. Vsekakor smo na zač-

tku novega hrvaško - srbskega spopada velikih razsežnosti, ki se bo najverjetneje razplamtel že ob koncu tega tedna.

Knin se je sprico najnovejšega razvoja dogodkov znašel na pragu velikih političnih preobratov. Včeraj so v krajinjski prestolnici imenovali novega premiera. To mesto je prevzel najbolj razvpiti krajinjski politik Milan Babić, ki se je nemudoma zavzel za nadalje-

vanje zenevskih pogajanj z Republiko Hrvaško. Novi predsednik kninske vlade je moral prekiniti izredno zasedanje svojega kabineta zaradi silovite hrvaške ofenzive. Hkrati je izredna parlamentarna komisija srbske Krajine obtožila drugega kninskega političnega veljaka Milana Martića, da je osebno odgovoren za padec zahodne Slavonije, kamor so maja vkorakale hrvaške sile. Kot vse kaže, to pomeni dokončni politični obracun Slobodana Miloševića z Martićem, ki se je v zadnjem času vse tesneje povezoval z Radovanom Karadžićem in odrekal politično odgovornost Beogradu.

Nikola Damjanović in Reuter

HRVAŠKA OFENZIVA NA JUGOZAHODU BOSNE

Hrvatije vkorakali v Bosansko Grahovo

Zagreb svari civilno prebivalstvo pred morebitnim maščevanjem razjarjenih Srbov

ZAGREB - Približno deset tisoč pripadnikov hrvaške redne vojske in Hrvaške obrambnega zbora je včeraj dopoldne vkorakalo v Bosansko Grahovo ter osvojilo okrog 90 kvadratnih kilometrov novega ozemlja, ki so ga doslej nadzorovali bosanski Srbi. Kot poročajo viri iz Hercegovine, je zavzetje Bosanskega Grahova predpogoj za uspešno napredovanje proti bihaški enklavi. Po trditvah Združenih narodov se je pred hrvaško vojsko v Drvar umaknilo vsaj pet tisoč srbskih beguncev.

Zasedbo Bosanskega Grahova so hrvaške sile prevzele nadzor nad cestnimi povezavami med Kninom in Drvarjem. Drvar in Bosanski Petrovac sta logistična centra srbskih enot za vojaške operacije v bihaški enklavi. Bosansko Grahovo je bilo od samega začetka vojne na Hrvaškem eden od ključnih koridorjev za

oskrbo Knina in edina povezava samozvane krajinjske prestolnice z bosanskimi Srbi in ZRJ.

Hrvaške enote se nedvomno vsak dan bolj približujejo Bihaću. General Zvonimir Cervenko, prvi operativni hrvaške vojske, je včeraj sporočil, da »peti korpus se vedno čvrsto drži svoje položaje«. Cervenko je hkrati

obljubil, da bo Hrvaška držala besedo, dano v Splitu, in zagotovo pomagala bosanski vojski v oblegani enklavi na zahodu BiH.

Srbski mediji obtožujejo Zagreb, da že dlje časa pomaga Muslimanom v zahodni Bosni, saj redna hrvaška vojska sodeluje s HVO v akcijah na območju Bosanskega Grahova in Glamoča. Uradne oblasti v Zagrebu tega niso ne potrdile ne zavrnile, ampak počasi pripravljajo hrvaško prebivalstvo na morebitno srbsko mascevanje. Srbi so že sporočili, da bodo bombardirali vsa hrvaška mesta - od Dubrovnika prek Zagreba do Osijeka.

Tiskovni predstavnik ZN Christopher Gunnes je včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da so vojaški Uncroja v popolni pripravljenosti, saj ZN pričakujejo, da bodo hrvaške enote že v naslednjih dneh z vso silo udarile po krajinjskih upornikih in začele akcijo za dokončno osvoboditev zasedenih ozemelj. Po podatkih vojaških opazovalcev svetovne organizacije je več tisoč hrvaških vojakov pripravljenih na Livanjskem polju, pri Karlovcu in vzdolž razmejnih crte. Stevilni poznavalci predivdevajo, da se bo vojna na Hrvaškem zacela prav ta konec tedna.

Darko Pavičić

NEKDANJA JUGOSLAVIJA / BEGUNSKA DRAMA V OSRČJU EVROPE

Štiriletna vojna je z domov pregnala več kot 3,2 milijona ljudi

Žalostna usoda je doletela tako Muslimane, Hrvate in Srbe, kot tudi kosovske Albance in vojvodinske Madžare

BEograd - »Moj stariji brat s svojo družino trenutno živi v nekem begunskem domu v Nemčiji, mlajši brat je zaprosil za pribežališče v Združenih državah, le jaz ne morem zapustiti Srbije,« se pritožuje 50-letni bosanski Musliman Sabahudin. Ze tri leta v Beogradu čaka na priložnost, da bi s pomočjo Visokega komisariata za begunce (UNHCR) lahko odpotoval v katerokoli drugo državo. Sabahudin je le eden od več kot 3,2 milijona prebivalcev nekdanje Jugoslavije, ki jih je štiriletna vojna nasilno pregnala iz njihovih domov in krajev ali pa so pred njenimi grozotami raje zbežali kar sami. Vsi so odvisni od mednarodne človekoljubne pomoči, saj so z begom lahko rešili le lastno življenje.

V Sabahudinovem rojstnem kraju Foča na jugovzhodu Bosne, ki so ga Srbi preimenovali v Srbijne, ni niti enega Muslimana več. Iz Mostarja in okolice so bili pregnani skoraj vsi Srbi - 40 tisoč ljudi. Podobna usoda je doletela 150 tisoč Hrvatov iz srbske enklave Banjaluka in se nekaj deset tisoč prebivalcev baročnega mesta Vukovar ob Donavi, ki so ga

Srbi zravljali z zemljo. Nic bolje se ne godi več kot 250 tisoč Srbom iz Hrvaške ali 35 tisoč Muslimanom iz vzhodnobosanske muslimanske enklave Srebrenica, od koder je že leta 1991 zbežalo 20 tisoč avtohtonih srbskih prebivalcev. Po podatkih UNHCR je bilo samo v Bosni in Hercegovini 1,3 milijona

ljudi prisiljenih zapustiti svoje domove. Dolge kolone beguncev so se pomikale proti matičnim državam - Hrvatje proti Hrvaški, Srbi v Srbijo. Muslimani so morali ali v tujino ali na redka območja, ki so pod nadzorom sarajevske vlade. Stisto tisoč Hrvatov, ki so zapustili svoje domove bodisi v Bosni bodisi na

območjih, ki so pod nadzorom krajinjskih Srbov, je našlo zatočišče na Hrvaškem, pol milijona Srbob, pregnanih iz Hrvaške ali Bosne, pa v svoji matični državi Srbiji.

Neposredno je vojna prizadela približno devet milijonov ljudi. Poleg ranjenih in mrtvih, katerih natančno število ni znano,

ocena upošteva tudi vse pregnance in begunce, vse uničene zakone in prekinitve odnose med stari in otroki v številnih narodno mešanih zakonih. Do podatka se je v svojih raziskavah dokopal Petar Vlahović, antropolog iz Beograda. V to število je vključenih tudi približno 200 tisoč kosovskih Albancev, ki so pod cedalje večjim srbskim pritiskom morali zbežati v tujino. Tudi Vojvodino je od izbruha vojne zapustilo več deset tisoč Hrvatov in Madžarov. Protivojne organizacije v Beogradu ocenjujejo, da znasa število tistih, ki odklanjajo aktivno sodelovanje v vojni, približno 200 tisoč. Nekaj manjše število dezertirjev naj bi zapustilo tudi Hrvaško.

»Moj sin iz ločenega zakona z neko Srbkinjo se je v Bosni kot ostrostrelec boril proti Muslimanom, lastnim sorodnikom,« pravi Sabahudin s solzami v oči. To naj bi bila posledica sovražne nacionalistične politike voditeljev vseh strani, meni sociolog, ki zdaj pod srbskim imenom Mirko poskusa zaslužiti nekaj denarja kot delavec na nekem gradbišču.

Dubravko Kolendić, dpa

K sreči beguncem v taboriščih ne primanjkuje vode (AP)

V OZADJU

Dosedanje osvobajanje hrvaškega ozemlja

ZAGREB (dpa) - Zadnja vojna na Hrvaškem je bila končana leta 1992 s sklenitvijo mirovnega sporazuma v Sarajevu. Mirovni sporazum je vključeval namestitev modrih čelad na ozemlju srbske Krajine, njihova naloga pa je bila lociti sprti strani in na ta način preprečiti nove vojaške spopade. Vendar pa je hrvaška oblast po tem, ko je opremila svojo vojsko s sodobnim orožjem in uspela vzpostaviti učinkovit red v državi, izvedla več omejenih vojaških akcij za vrnitev ozemelj, ki so jih nadzorovali uporni Srbi.

Zacelo se je z vojaško operacijo »Maslenica« na dalmatinski obali, ki se je začela 22. januarja 1993. To področje, ki je bilo pod nadzorom upornih kninskih Srbov, je bilo za hrvaško državo izrednega pomena. Prek masleniškega mostu namreč vodijo vse preskrbovalne poti za južno Dalmacijo. Operacija Maslenica je bila v nekaj dneh uspešno končana in Dalmacije ni bilo več treba oskrbovati po morju.

Kmalu po tem, ko se je hrvaška vojska spet lahko sprehajala ob Maslenici, se je 27. januarja 1993 začela druga omejena akcija pri hidroelektrarni Peruća. Hrvatje so uspešno osvojili hidroelektrarno z močnim akumulacijskim jezerom vred, in to navkljub velikemu tveganju, saj so Srbi grozili, da bodo porušili jez in postavili na kocko življenja deset tisoč prebivalcev, ki živijo v dolini pod jezo. Peruća je bila izjemnega pomena za preskrbo Dalmacije z električno energijo.

Naslednja tarča hrvaške vojske je bilo območje Gospića na Velebitu. Gospić je bil sicer že pred tem posredovanjem v hrvaških rokah, vendar so ga Srbi pogosto obstreljevali s težkim topništvom, saj je razdeljena črta med sprtima stranema potekala v neposredni bližini mesta. Operacija za sprostitev obroca okoli Gospića se je začela 9. septembra 1993; srbske enote so se morale kmalu umakniti globoko v notranjost velebitskega grebena.

Po posredovanju pri Gospiću je sledilo obdobje varljivega miru, za katero so bila značilna politična pogajanja, ki niso dala nobenih rezultatov. Brezplodni pogovori so bili dokončno prekinjeni 1. maja letos, ko je hrvaška vojska izpeljala bliskovito ofenzivo v zahodni Slavoniji in to področje znova privedla pod zagrebsko oblast.

ZDRUŽENJE DRŽAV JUGOVZHODNE AZIJE

Vietnam je postal sedmi član Aseana

Začela se je »mirovna doba«, menijo Filipini

BANDAR SERI BEGAVAN (dpa) - Združenje držav jugovzhodne Azije (ASEAN) je kot sedmega člana v svoje vrste sprejelo Vietnam. Med slovesnim zasedanjem v glavnem mestu sultanata Brunej so zunanji ministri držav članic Aseana izrazili prepričanje, da bo pristop Vietnama okrepil dinamičen gospodarski razvoj v regiji. Istocasno so namignili, da bo skupnost - v kateri se že nahajajo Indonezija, Malezija, Filipini, Singapur, Tajska in Brunej - do konca tega desetletja kot polnopravne članice sprejela se Burmo, Kambodžo in Laos.

Dan pred začetkom zasedanja zunanjih ministrov je bilo slisati, da Asean v nasprotju s prvotnim načrtom ne namerava obsoditi francoske odločitve o obnovitvi jedrskih poskusov v Južnem Pacifiku. Udeleženci srečanja so pojasnili, da so se že med pripravami nanj sporazumeli, da bodo le izrazili svoje nasprotovanje kakršnoli nadaljnjim jedrskim poskusom, Francije naj pri tem ne bi neposredno imenovali. Tako se bodo tudi izognili obsodbi Kitajske; Peking je namreč že spomladi tega leta izvedel en jedrski poskus.

Vietnam je prva socialistična država v tej skupno-

sti, ustanovljeni med ameriško-vietnamsko vojno v strahu pred komunistično ekspanzijo. Mohamed Bolkiah, zunanji minister sultanata Brunej, je izjavil: »Predolgo smo se drug do drugega obnašali kot tujci, ki nimajo ničesar skupnega.« Z gospodarskim odprtim državo pa je Vietnamu uspelo doseči ravno tako hitro gospodarsko rast kot pri ostalih članicah. Vec ministrov je poudarilo, da bo gospodarska in politična vloga Južne Azije s pristopom Vietnama močno okrepljena, se posebej v svojem odnosu do »klasičnih centrov moči«, Združenih držav in Evrope. Filipinski zunanji minister Domingo Siazon je govoril o začetku »azijske mirovne dobe«. Po mnenju komentatorjev poskusa Asean s sprejetjem Vietnama okrepiti svoj položaj tudi v odnosih s Kitajsko. Okrepljeno oboroževanje kitajske flote in zahteve po z nafto bogatem južno-kitajskem morju njene sosede se kako vznemirjajo. Tega problema naj bi se Regionalni forum za varnostna vprašanja pri Aseanu odkrito lotil prvič v svoji zgodovini. Diskusije naj bi se med drugimi udeležili tudi zunanji ministri nekaterih pacifiških držav: ZDA, Japonske, Kitajske in Rusije.

V prvem koraku k polnopravnemu članstvu sta Kambodža in Laos dobila status opazovalcev, Burma, ki je bila na srečanju v Bruneju prav tako navzoča, naj bi takšen status dobila prihodnje leto. Udeleženci konference bodo govorili tudi o vojni v Bosni, prav tako pa z napetostjo pričakujejo srečanje med ameriškim zunanjim ministrom Warrenom Christopherjem in njegovim kitajskim kolegom Qian Qichenom. Obe strani naj bi med sestankom poskušali odpraviti napetosti zaradi neresenih gospodarskih vprašanj in kršitve človekovih pravic na Kitajskem.

Na srečanjih držav članic Aseana bo odslej plapolala tudi vietnamska zastava (Telefoto: AP)

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Nežno privijanje Newta Gingricha

BARBARA KRAMZAR

NEW YORK - Ameriško politično dogajanje spet enkrat ponuja učno uro medstrankarske zlobe, pardon, demokracije. Parlamentarni odbori, večinoma pod nadzorom republikancev, že dobrih deset dni zaradi afer Whitewater in Waco vrtijo na majhnem ognju demokratskega predsednika Clintona. Zdaj demokrati vračajo udarec.

Na zaslišanju v senatni odbor za etična vprašanja je moral najvplivnejši republikanski politik Newt Gingrich, ker je v prostem času poslovno malce preveč uspešen pisatelj. Senatni odbor bo skušal razjasniti, ali je Gingrich pisal knjigo z denarjem davkoplačevalcev, nato pa jo se za milijonske vsote prodal založniški službi medijskega barona Ruperta Murdocha, ki bo odboru poročal v torek.

Newt Gingrich, oče konservativne revolucije, ki je njegovi stranki novembra lani prinesla večino v kongresu, za zdaj ni videti zaskrbljen zaradi zaslišanja. Senatni odbor vodi republikanka Nancy Johnson iz Connecticuta. Do zdaj je zavrnila se vse demokratske zahteve, ki bi lahko resno škodovala predsedniku spodnjega doma kongresa. Vojna parlamentarnih zaslišanj, ki trenutno divja med ameriški republikanci in demokrati, je se vedno bolj naklonjena večinski stranki. Manjšinskimi demokrati se je posrečilo dobiti nekaj manjših bitk. Omilili so ostrino tistih senatnih zaslišanj, ki udirajo po demokratski vladi.

Whitewater, ki obravnava predsednikovo finančno preteklost in samomor njegovega osebnega odvetnika, je za zdaj ustavilo nepopustljivo zatiranje pomočnice prve dame, da iz pisarne samomorilca ni odnesla nobenih dokumentov. Preiskavo o katastrofalnem spopadu med posebnimi enotami FBI in verskim fanatikom Davidom Koreshom v teksaskem Wacu, ki je zahteval več kot osemdeset žrtve, pa je

razvodenelo pričevanje stiri- in šestletne deklice o spolnih izpadih pokojnega Koresha. Toda demokratska stranka nima več nekdanje moči. Spolno zlorabljeno deklico so tako rekoč podtaknili, saj republikanci nikoli ne bi dovolili njenega pričevanja, če bi vedeli, o čem bo govorila.

Zaradi prepričljive republikanske politične moči se Newtu Gingrichu ni treba bati prehudih udarcev. Senatorica Nancy Johnson je že pred zaslišanji zavrnila predhodno preiskavo, da bi lahko zaslišanec verjeli se kaj več kot pa samo na lepe oči. Demokrati v komisiji za etična vprašanja so ogorčeni, to pa je tudi vse, kar so lahko dosegli v spopadu z mogočnim predsednikom predstavniškega doma. Zato bodo v prihodnjih dneh zgolj natančno opazovali posnetke Gingrichevih predavanj o ameriški družbi, za katere je dobil posebne finančne ugodnosti, in jih primerjali s knjigo »Prenovitev Amerike«.

Knjigo je namreč predsednik predstavniškega doma prodal založniški družbi HarpersCollins, ki jo vodi mednarodni medijski velikan avstralskega rodu Rupert Murdoch. Zaradi ogorčenja javnosti se je Gingrich odpovedal stirim milijonom dolarjev preduma, toda dobil bo odstotke. Ker se je knjiga o Gingrichevi politični filozofiji in njegovemu videnju ZDA že povzpela med uspešnice, na koncu dobiček najbrž ne bo veliko manjši.

Se posebej moti, da je predsednik predstavniškega doma prodal svojo knjigo človeku, ki ima velikan- ske medijske in finančne

interese v ZDA. Rupert Murdoch s svojo News Corporation obvladuje velik del britanske in ameriške televizije in časopisne javnosti. Hoče pa se več in pri deregularizaciji doslej strogih ameriških zakonov o medijih mu lahko pomaga Newt Gingrich. Pravzaprav mu je že. Ameriški kongres je že dvignil ovire, ki so doslej v imenu pluralizacije medijev ločevale televizijske in telefonske družbe. Murdoch zato upa, da bo skupaj s telefonsko družbo MCI kmalu izkoristil mednarodno računalniško mrežo Internet in svoje filme, televizijske oddaje in časopise po telefonskih vezeh z velikim dobičkom posiljal na računalnike po vsem svetu, predvsem pa na mogočni ameriški trg. Kot tujec potrebuje za to posebno dovoljenje Zveze komunikacijske komisije (FCC). Vodstvo republikanske stranke z vseni silami podpira medijskega barona.

Newt Gingrich trdi, da z zavzejanjem za novo komunikacijsko zakonodajo ni pomagal Rupertu Murdochu, ampak svobodi obveščanja, čeprav je svojo knjigo za milijone dolarjev objavil prav pri Murdochovi založbi. Nove tehnologije po njegovem mnenju ne potrebujejo več starih omejitev iz časov, ko je bilo veliko težje proizvajati komunikacijske in informacijske usluge. A tudi brez tako vzvisenih izgovorov se Gingrichu ni treba bati prehudih pritiskov med zaslišanji. Predsednica senatnega odbora za etična vprašanja je po zaslišanju na ves glas hvalila Gingrichovo »pripravljenost za svobodno izmenjavo mnenj«. To pa je se zelo daleč od tistega, kar je Newt Gingrich leta 1988 naredil tedanjemu demokratskemu predsedniku parlamenta. Jim Wright je moral prav zaradi podobnih vprašanj odstopiti.

VELIKA BRITANIJA / REZULTATI DELNIH LOKALNIH VOLITEV

Konservativci izgubljajo večino v parlamentu

Vladajoča stranka je prepričana v zmago na volitvah leta 1997, čeprav ji javnost obrača hrbet

LONDON - Na včerajšnjih delnih lokalnih volitvah so britanski konservativci zasedli tretje mesto za laburisti in liberalnimi demokrati, zato imajo v parlamentu le še enomestno številčno prednost. Premier Major je upal na večjo podporo volivcev predvsem zato, ker je bil pred nedavnimi znova izvoljen za predsednika Konservativne stranke.

Kljub negotovanjem v lastni stranki je bil minister za finance Kenneth Clarke nedavno prisiljen napovedati uvedbo strožjih davčnih predpisov pri delniških poslih. Majorjeva stranka ima zdaj v spodnjem domu le še devet poslancev več, ker je na na delnih lokalnih volitvah na severu Anglije v mestih Littleborough in Sadd-

leworth, ki imata razvito predvsem tekstilno industrijo, zmagal liberalni demokrat Chris Davies. Laburisti, največji tekmeči konservativci, ki po rezultatih anket vodijo pred vladajočo stranko celo za 33 odstotnih točk, so na včerajšnjih lokalnih volitvah zasedli drugo mesto. Konservativci so doslej izgubili že na trintrides-

tih lokalnih volitvah, vendar zmagali na zadnjih starih splošnih volitvah (prihodnje volitve bodo leta 1997).

Vsi strankarski voditelji so pravzaprav že zdaj začeli predvolilni boj. Tony Blair je upal, da bo član njegove stranke zmagal v tipičnem srednjeangleškem okraju, ker bi imel z vsaj eno zmago na lokalnih volitvah več možnosti za uspeh na splošnih. Vodja liberalnih demokratov Paddy Ashdown je včeraj celo izjavil: »Na naslednjih volitvah bodo Britanci glasovali za nas, zato bomo zmagali.« Konservativci

seveda odgovarjajo, da postajajo politično močnejši, saj so dobili več glasov kot na prejšnjih lokalnih volitvah. Konservativci Brian Mawhinney je za BBC izjavil, da ima stranka »trdno« podporo in laburisti ne morejo zmagati, ker je njihovo volilna kampanja »umazana«.

»Od leta 1979 smo vsak sedež, ki smo ga izgubili na delnih, dobili nazaj na splošnih volitvah.« Javnost meni drugače: konservativci so tudi jezni zaradi »velikih davčnih olajšav«, ki so jih deležni vodilni delavci.

Paul Majerdie, Reuter

KITAJSKA

Oporečnik Wu je moral zanikati verodostojnost dokumentarca

PEKING - Kitajsko-ameriški borec za človekove pravice Harry Wu je kljub zahtevam predstavnikov ameriškega veleposlanstva, da ga lahko obiščejo vsaj enkrat mesečno, se vedno v samici nekega zapora v osrednjem delu države.

Z Wujem se je 10. julija, dva dni po njegovi aretaciji, pogovarjal ameriški konzul Arturo Macias. Kitajske oblasti so Wuja zaprle pod obtožbo, da je vohunil in ilegalno prišel v državo. Na nekem videoposnetku, ki so ga lahko odkupile tuje tiskovne agencije, Wu priznava, da dokumentare, ki naj bi prikazoval razmere v delovnih taboriščih, in ga je pred leti skrivoma posnel za britanski BBC, potvarja resničnost. Wu na posnetku tudi zanika, da bi ljudem v zaporih odstranjevali ledvica za presaditev.

Predstavniki kitajske vlade so zanikali obtožbe, da je bil Wu prisiljen dati tak-

šno izjavo: Kitajski oporečnik je pripotoval v državo preko Kazahstana. Po njegovi aretaciji so se znova ohladili kitajsko-ameriški odnosi, ki so se nekoliko zaostriili že po ameriški odločitvi, da lahko tajvanski predsednik Lee Teng-hui zasebno obišče ZDA.

Diplomati in poznavalci političnih razmer na Kitajskem so prepričani, da je bil Wu, ki je bil na Kitajskem zaprt devetnajst let, prisiljen zanikati verodostojnost svojega dokumentarca. Leta 1985 se je naselil v ZDA, kjer je natančno opisal razmere v kitajskih delovnih taboriščih.

Jane Macartney, Reuter

NOVICA

Na britanskem BBC odslej manj nasilja in spolnosti

LONDON (Reuter) - Britanska državna radiotelevizija BBC bo v svojem televizijskem programu morala omejiti oddaje, ki prikazujejo preveč nasilja, spolnosti in slabega vedenja, je v zakonskem osnutku zapisala britanska vlada. Zakonski osnutek naj bi vlada predložila parlamentu do konca letošnjega leta. Predstavnica Ministrstva za kulturno dediščino, ki nadzoruje izvajanje kulturne politike, pravi, da bo zakonski osnutek vseboval klavzulo, ki bo britanski radioteleviziji obvezovala, naj ne škoduje dobremu okusu in spodobnosti.

Tiskovna predstavnica BBC je izjavila, da radiotelevizijska hiša ne bo nasprotovala tej klavzuli, Robert Gale, ki predseduje komisiji za medije pri konservativni stranki, pa je pohvalil pozitivni odnos BBC. »Integriteta naše radiotelevizije je vsesplošno priznana, medtem ko nekateri ljudje menijo, da BBC cedalje bolj izgublja svoj ugled in troši »herkulske napore« za ohranitev ravnoteže. Preden bo sprejet zakonski osnutek, se bo na BBC zložilo se veliko jeze zaradi posmrtne ekranizacije drame o kontroverznem dramatik Dennisu Potterju in zaradi filma z naslovom Giving Tongue, ki po poročanju medijev prikazuje spolne odnose mladoletnikov in lezbijsko razmerje.

FORMULA 1 / PO PRVEM URADNEM TRENINGU V HOCKENHEIMU

Damon Hill že prvi dan pokazal zobe in zasedel »pole position«

Schumacher zaostal več kot pol sekunde - Tudi ferrarija precej zaostala
Anglež je najboljši čas dosegel tik pred zaključkom poskusnih voženj

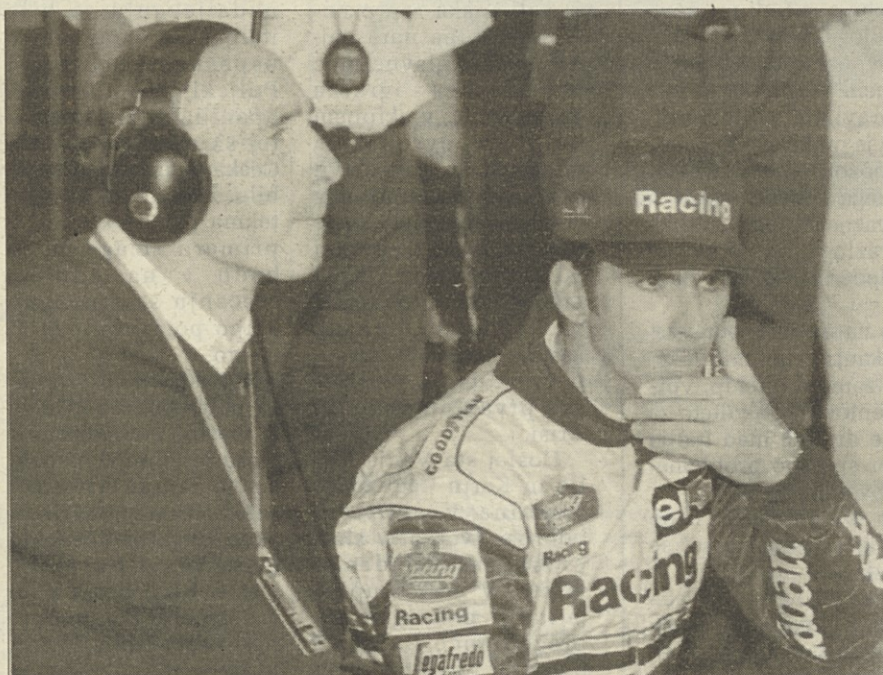
HOCKENHEIM - Anglež Damon Hill si je na včerajšnjem prvem treningu pred nedeljsko dirko voznikov formule ena za veliko nagrado Nemčije zagotovil prvo startno mesto, ki pa ga bo moral potrditi tudi danes.

Hill je svoj najboljši dosežek zabeležil tik pred koncem, saj je bila proga na začetku mokra. Na koncu je imel pred svojim najbližjim zasledovalcem, kolegom iz mostva Williams Davidom Coulthardom le tri stotinke naskoka, medtem ko je Nemec Michael Schumacher zasedel sele tretje mesto z zaostankom več kot pol sekunde. Finec Mika Hakkinen je bil s svojim mclarnom četrti najhitrejši, Jean Alesi pa je s petim mestom najbolje uvrščen ferrari. Trening je bil zelo napet, saj se je razpredelnica z najboljšimi kar nekajkrat spremenila, na »pole positionu« pa se je zvrstilo kar sedem dirkačev.

Hill, ki so mnogi zelo ostevali za »neumno« trčenje na zadnji dirki v Silverstonu, je številnim navijačem domaćega junaka Schumacherja tako na najlepší način pokazal, da mu nič ne more do zivega. Ze jutraj na neuradnem treningu pa je Hill obtical s svojim avtomobilom sredi proge. Ko se je napotil proti boksom, so ga gledalci v zvklji in zvijgi nagradili, Londončan pa jim je pomahal in jim z roko poslal poljubček. Ceprav so se prireditelji odločili za poostreno varnost, na tem delu dirkalisca ni bi-

lo nobenega varnostnika. Sicer pa je Hill brez težav v policijskem avtomobilu prišel nazaj na start, prav tako pa so tudi člani Williamsovega mostva brez zapletov prisli do dirkalisca.

Izidi prvega treninga: 1. Hill (VB, williams-renault) 1:44.932, 2. Coulthard ((VB, williams-renault) 1:45.306, 3. Schumacher (Nem, benetton-renault) 1:45.505, 4. Hakkinen (Fin, mclaren-mercedes) 1:46.291, 5. Alesi (Fra, ferrari) 1:46.356, 6. Herbert (VB, benetton-renault) 1:46.381, 7. Berger (Avt, ferrari) 1:46.482, 8. Irvine (VB, jordan-peugeot) 1:46.916, 9. Panis (Fra, ligier) 1:47.372, 10. Frenzen (Nem, sauber) 1:47.769. (MAN)

Frank Williams in Damon Hill sta za zdaj zadovoljna (Telefoto AP)

ODBOJKA / OBJAVLJEN RAZPORED A1 IN A2 LIGE

Državni prvak na štartu v Neaplju

Prvo kolo bo na sporedu 24. septembra, konec prvenstva 24. marca - Brez Milana

MILAN - 51. italijansko odbojarsko prvenstvo za moske v A1 in A2 ligi se bo začelo 24. septembra in zaradi olimpijskih iger končalo že 24. marca prihodnjega leta. V prvem kolu bo branilec nalova Las Daytona (od letos je Las prvi sponzor ekipe) Modena v gosteh igral proti novincu Com Caviju Napoli. Prve štiri ekipe iz lanskega prvenstva Modena, Treviso, Ravenna in Cuneo se v prvih starih kolih ne bodo pomerile med seboj. V prvenstvu A1, v katerega se letos ni vpisala ekipa Tally Gonzaga Milano, ki je lani prišla do playoffa, nastopa 12 ekip in zadnje kolo rednega dela bo na sporedu 25. februarja. Nato bo najboljših osem ekip sodelovalo v playoffu za naslov prvaka, ki se bo začel že 28. februarja.

Ob predstavitvi prvenstvenega razporeda so predstavili tudi novega

sponzorja prvenstva. Gre za družbo Kraft, ki bo v naslednjih dveh letih prispevala po dve milijardi letno. Predsednik Lige je tudjo povedal, da so pred zaključkom dogovori z Rai in Telepiu za prenašanje prvenstvenih tekem kot tudi za tedenske odbojarske rubrike na TV.

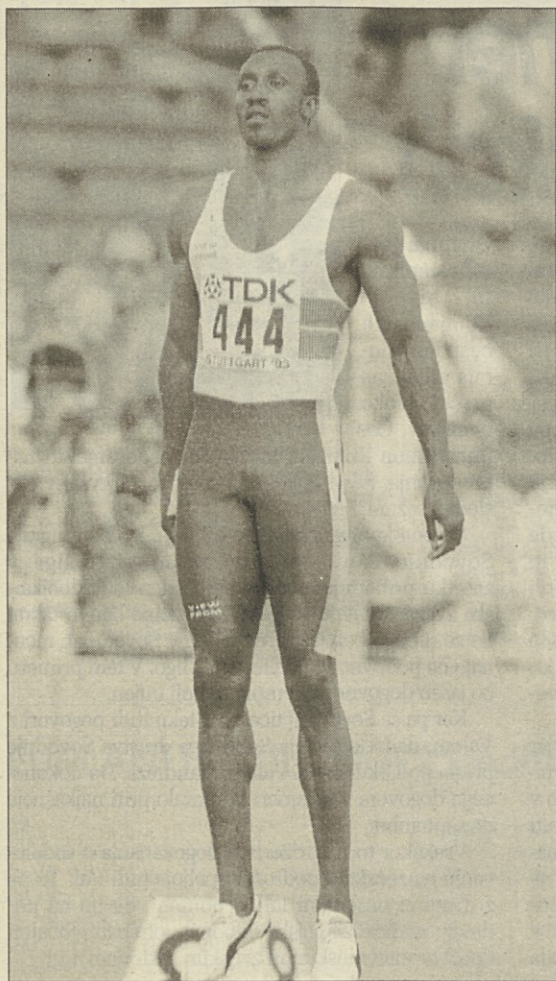
V zvezi z odstopom milanskega prvoligaša je novi predsednik odbojarske zveze Carlo Magri dejal, da so mu v Milanu zagotovili, da se bodo vpisali v prvenstvo, vendar pa ni nihče zaprosil za podaljšanje možnosti vpisa, kar je po njegovem precej zaskrbljujoco. »Zveza je bila pripravljena, da podaljša rok za vpis,« je se dejal Magri. Zveza pa bo morala zdaj proučiti zahtevo nekaterih igralcev Tallyja, da jim zaradi »upravičenih razlogov« (ekipa bo igrala v nižjem prvenstvu, kot je bilo predvi-

deno) omogoči prestop v druge klubbe.

Vodstvo Lige se je tudi odločilo, da ze od začetka septembra imetnikom Interneta omogoči elektronsko komuniciranje in uporabo vseh podatkov, s katerimi razpolaga Liga in ki zadevajo celotno banko podatkov. Tako bodo lahko uporabniki internetne lahko takoj dobili vse informacije v zvezi z lestvicami, rezultati in vsemi informacijami, ki zadevajo igralce, društva in pobude Lige A1.

Pri prvega kola v A1 ligi (24. septembra): Jeans Hatù Bologna - Sisley Treviso, Alpitour Traco Cuneo - Lube Carima Treia Macerata, Com Cavi Napoli - Las Daytona Modena, Wuber Schio - Edilcuoghi Ravenna, Gabeca Galatron Montichiari - Aspc Gallo Gioa Del Colle, Pallavolo Petrarca Padova - Cariparma.

LINFORD CHRISTIE / NEPREKLICEN KONEC ŠPORTNE KARIERE

Kralj evropskih šprinterjev odhaja

LONDON - »Tega ne prenašam več. Vsako jutro se zbudim z zavestjo, da tako ne gre več naprej.« Tako je angleški sprinter Linford Christie 12. junija med neko televizijsko oddajo napovedal svojo skorajšnjo sportno upokojitev. 35-letni evropski, svetovni in olimpijski prvak v teku na 100 metrov je napadel medije in uradnike britanske zveze, ces da ga nikoli niso spoštovali tako, kot bi zaslužil in takoj zatem je napovedal, da bo po končani letošnji sezoni zapustil sportna prizorišča. Njegov nenadni izbruh so sprva upravičevali z dejstvom, da je bila njegova mama smrtno bolna in je umrla le nekaj dni potem. Ker pa je svoje namene se nestetokrat ponovil, se bo zlato obdobje evropskega sprinta po končanem letošnjem svetovnem prvenstvu verjetno zaključilo.

Nedvomno bo angleški sportnik za sabo pustil veliko praznino. Deležen pa bo tudi neizmernega spoštovanja, saj se je za odhod odločil sedaj, ko je na vrhu lestvice.

Christie do 26. leta starosti ni dosegel večjih uspehov. Vse se je začelo sele pred devetimi leti, ko je zmagal na evropskem dvoranskem prvenstvu v Madridu. In od takrat je bila sreca njegova zvesta spremlje-

valka. Bil je prvi in je se vedno edini evropski sportnik, ki je 100 metrov pretekel v manj kot 10 sekundah, njegov čas pa je tudi tretji najboljši na svetu. Poleg tega je Christie tudi edini sprinter, ki se je istocasno zelo uspešno udeleževal svetovnih, olimpijskih in evropskih prvenstev. Stirikrat zapored je osvojil zlato na evropskih prvenstvih, v svoji sportni karieri pa je doslej na največjih tekmovalnih osvojil kar 10 zlatih medalj.

Christieja je publika nedvomno spoštovala in zvesto spremljala njegove uspehe, prav tako spoštovanje pa si je slavni sportnik zelel tudi s strani medijev in nasprotnikov. Ti so namreč raje razpravljali o njegovem obnašanju izven tekaške proge. Zaradi njegovih nenadnih izpadov so ga mediji označili kot zafrustriranega in skorajda nasilnega sportnika. »Večkrat sploh ne prepoznam tistega Linforda Christieja, o katerem pišejo casniki,« je pripomnil sam sprinter. »Verjetno pišejo take stvari, ker sem mocan in visok, zato mislijo, da sem tudi agresiven. To pa ni tisti Christie, ki ga jaz poznam.«

Kakorkoli že, četudi bo slavni sprinter ob koncu letošnje sezone res zapustil tekaške proge, bodo njegovo ime gotovo zapisali med največje sportnike vseh casov.

NOVICE

Nogometna zveza dobila bitko

RIM - Italijanski nogomet je dosegel prvo vazno institucionalno zmago. V »bitki« za večji kos finančne pogače od vplacil Totogola je vodstvo Conija sklenilo, da bo nogometna zveza od januarja od Totogola dobivala 6% in ne več 4% kot doslej. Po prvih izracunih naj bi to v blagajne FIGC letno prineslo dodatnih 50 milijard.

Parma - Anderlecht 1:0 (1:0)

FOLGARIA - Z golom Brolina v 37. minuti je Parma v Folgarii v prijateljskem srečanju premagala belgijskega prvaka Anderlecht, ki pa ni nastopil v popolni postavi. Razen gola, treh vratnic na padalcev Parme in nekaj lepih potez Stojčkova gledalci niso videli veliko zanimivega. Vsekakor pa je za zmago parme najzaslužnejši Bucci.

Danes atletski miting v Sestrieru

SESTRIERE - Atlete caka danes se zadnja preizkusnja pred svetovnim prvenstvom v Göteborgu. v Sestrieru bo namreč na sporedu 7. mednarodni atletski miting, na katerem bo nastopilo nekaj zelo dobrih tekmovalcev, glavno zanimivost pa predstavlja lov na ferrari 365 spider, ki ga bo dobil tisti, ki bo postavil nov svetovni rekord. Med tistimi, ki imajo največ možnosti omenjajo Bubko, troškosa Edwardsa in skakalca v daljino Pedrosa, katerim bo sla na roko tudi nadmorska visina nad 2000 metrov.

Mario Boni bo lahko spet igral

RIM - Ob proslavljanju srebrne kolajne ženske reprezentance na evropskem prvenstvu v Brnu se je sestalo tudi vodstvo kosarkarske zveze, ki je vsem kaznovanim registriranim osebam zmanjšalo kazen za eno leto (tistim z enoletno ali krajšo kaznijo jo je ukinilo). Tako bo lahko ze spet zaigral tudi 32-letni Mario Boni, ki je bil lani kaznovan z dvoletno prepovedjo igranja zaradi jemanja nedovoljenih pozivil. Boniju bi kazen potekla januarja 1996, za Montecatini pa bo tako lahko igral ze v 1. kolu kosarkarskega prvenstva proti Imoli.

Polfinale brez nosilcev

AMSTERDAM (STA) - Na teniskem turnirju v Amsterdamu z nagradnim skladom 475.000 dolarjev se je v cetrfinalnih obračunih moral posloviti se zadnji nosilec v konkurenci. Sedmi nosilec Ceh Karel Novacek je namreč s 7:6, 4:6 in 4:6 izgubil proti Avstrijcu Gilbertu Schallerju. Izidi - cetrfinale: Gilbert Schaller (Avt) - Karel Novacek (Ces, 7) 6:7, 6:4, 6:4, Jan Siemerink (Niz) - Rohdan Ulihrach (Ces) 6:3, 3:6, 6:3, Marcelo Rios (Cile) - Bernd Karbacher (Nem) 4:6, 7:6 (2) 7:5, Carlos Costa (Spa) - Marcelo Filippini (Uru) 7:6 (7), 6:2. Polfinalna para: Schaller - Siemerink, Rios - Costa.

V vodstvu Britanec McRae in Francoz Auriol

ROTOURA (STA/dpa) - Po dveh etapah in 15 hitrostnih preizkusnjah na rallyju po Novi Zelandiji, 5. letošnje dirke v tockovanju za svetovno prvenstvo, vodi Britanec Colin McRae na subaruju, pred toyotama svetovnega prvaka Francoza Didierja Auriola in Nemca Armina Schwarza. Dirka je skupno dolga 2.056 kilometrov in ima 31 hitrostnih preizkušenj. McRae se je do vodstva dokopal po zaslugi včeraj vodilnega Finca Tommyja Maekine, ki ga je v 10. hitrostni preizkusnji vrgla s proge. Vrstni red po 2. etapi: 1. Colin McRae/Derek Ringer (VB, subaru impreza 2:05.26, 2. Didier Auriol/Denis Giraudet (Fra, toyota celica GT-four) 2:05.38, 3. Armin Schwarz/Klaus Wicha (Nem, toyota celica GT-four) 2:05.55, 4. Juha Kankunen/Nicky Grist (Fin/VB, toyota celica GT-four) 2:06.01, 5. Kenneth Eriksson/Staffan Parmander (Sve, mitsubishi lancer) 2:06.03.

Ivanišević izgubil že dobljeno tekmo

MONTREAL (STA/dpa) - Na odprtem teniskem prvenstvu Kanade v Montrealu z nagradnim skladom 1.8 milijona dolarjev je izpadel 5. nosilec Hrvat Goran Ivanišević, ki ga je v treh nizih s 7:6 (7:3), 6:7 (3:7) in 7:5 izločil Sved Tomas Enqvist. Ivanišević je nasprotniku serviral kar 29 asov in v tretjem nizu imel pri vodstvu 5:3 ze zaključno žogico, kljub temu pa to ni zadostovalo za zmago. Izidi osmine finala: Thomas Enqvist (Sve) - Goran Ivanišević (Hrv, 5) 6:7 (2), 7:6 (3), 7:5; Mats Wilander (Sve) - Wayne Ferreira (JAR, 6) 6:3, 6:2; Michael Chang (ZDA, 3) - Todd Martin (ZDA) 6:3, 6:2; Jevgenij Kafelnikov (Rus, 4) - Brett Steven (NZI) 6:4, 1:6, 6:4; Andre Agassi (ZDA, 1) - Daniel Vacek (Ces) 6:4, 6:2; MaliVai Washington (ZDA) - Sergi Bruguera (Spa) 6:4, 6:2; Michael Stich (Nem, 7) - Jim Courier (ZDA, 10) 6:3, 6:2; Pete Sampras (ZDA, 2) - Mauricio Hadad (Kol) 6:2, 6:3.

Peta nosilka izpadla

MARIA LANKOWITZ (STA/APA) - Spanka Angeles Montolio je v osmini finala teniskega turnirja v avstrijskem Maria Lankowitzu z nagradnim skladom 107.000 dolarjev ugnala peto nosilko in rojakinjo Virginijo Ruano-Pascual z izidom 6:2, 1:6, 6:3. V nadaljevanju turnirja, ko so bili na sporedu cetrfinalni obračuni, jo je organizatorjem in tekmovalkam zagodel dež, tako da so bila srečanja prekinjena. Izida - osmina finala: Angeles Montolio (Spa) - Virginia Ruano-Pascual (Spa, 5) 6:2, 1:6, 6:3; cetrfinale: Ruxandra Dragomir (Rom, 4) - Sandra Cecchini (Ita, 3) 6:1, 6:2.

ZSSDI / OBISK NA MINISTRSTVU ZA ŠPORT

Tema pogovorov: težave slovenskega športa v Italiji

Predsednik ZSSDI Jure Kufersin in odbornik Marij Sustersič sta bila včeraj v Ljubljani na obisku na Ministrstvu za šolstvo in šport. Obisk spada v vrsto stikov, ki jih je naša krovna športna organizacija programirala tako v Italiji kot v Sloveniji, da bi seznanila vladne in politične kroge s trenutnim stanjem zamejskega športa.

Svojima sogovornikoma, državnemu sekretarju za šport Janku Strelu in podsekretarju Marku Trskanu, sta zamejska predstavnik predložila vrsto problemov, ki dnevno težijo delovanje zamejskih športnih delavcev. Predvsem pa je bilo govora o pomanjkanju sredstev, ki je trenutno največji in obenem najtežje rešljiv problem. Takojšnjih alternativnih rešitev ni mogoče dobiti, zato pa je potrebno čimprej uresničiti sklep, ki je bil sprejet skupno s Sekretariatom za Slovence po svetu, da naj zamejskemu športu pripada vsaj 10% sredstev, ki prihaja v zamejstvo iz

Slovenije. Potrebno bo tudi pripraviti ustrezne predloge, ki naj obravnavajo zamejski šport tako v zakonu kot v nacionalnem programu, ki se v tem času pripravljata v Sloveniji. Matična država je preko svojih športnih institucij pozorno sledila delovanju zamejskega športa, saj je to eno izmed najvažnejših področij delovanja in ni razloga, da ne bi isto naredila v bodoče tudi preko vladnih organov.

Poleg tega so na srečanju obravnavali problem iskanja primernih lokacij za priprave zamejskih ekip, vpis zamejskih studentov na Fakulteto za šport, priznanje diplom med Italijo in Slovenijo ter splošno problematiko športa v Sloveniji.

Dogovorili so se tudi, da naj bodo medsebojni stiki pogostejši, saj se večkrat dogaja, da se s pravčasno in pravilno informacijo lahko marsikatero vprašanje reši še preden preraste v problem. Prihodnje srečanje je predvideno jeseni v zamejstvu. K.G.

NAMIZNI TENIS / MLADINSKO EP

Naraščajnice Italije dosegle lep ekipni uspeh

Velik delež Vanje Milič

Italijanska reprezentančna ekipa naraščajnic, katere glavna moč je Krasova igralka Vanja Milič, v ekipnem delu na evropskem mladinskem prvenstvu v namiznem tenisu v Haagu dosega lepe uspehe, ki jih ne pomni od časov, ko so bile v mladinski reprezentanci danesne članske igralke, kot sta Negrisoni in aktualna italijanska prvakinja Alessia Arisi.

Doslej sta Vanja Milič in Karin Cagliari iz Tramina v ekipnem boju že dvakrat v skupinah zasedli drugo mesto. V prvi skupini je Italija premagala reprezentanco Luksemburga in Litve ter z 2:3 izgubila z Ukrajino. V

nadaljevanju so bile italijanske naraščajnice uspešne s 3:1 proti Poljski in s 3:0 proti Spaniji. Najtrši oreh v tej skupini pa je bila Češka, s katero so izgubile. Zdaj jih čaka spet tekma proti Ukrajini, v primeru zmage pa se bodo v naslednjem srečanju se z nezano ekipo potegovala za 5. mesto.

V nasprotnem primeru pa se bodo borile za 7. mesto. V vsakem primeru je to velik uspeh, ker je ženska naraščajniška vrsta Italije v zadnjih letih dosegala uvrstitve od 19. do 21. mesta. Levji delež k temu uspehu pa gre Krasovi naraščajnici Vanji Milič.

J.J.

JADRANJE / PREDOLIMPIJSKA REGATA

V Savannahu generalka za Ol tudi za Arianno Bogatec

SAVANNAH - Od jutri pa do 6. avgusta bodo v Savannahu na ameriški atlantski obali predolimpijske regate v vseh olimpijskih razredih, ki bodo predstavljale generalko za olimpijske igre, ki se bodo točno čez leto dni začele v Atlanti. Izbira Savannaha za prizorišče jadranskega programa OI je v jadralskem svetu sprožila vrsto polemik in dvomov. Vremenski pogoji in tehnične karakteristike regatnega polja so namreč daleč od običajnih, zato se lahko pogoji za jadranje iz regate v regato močno spreminjajo. Jadralske caka velika vročina, poleg tega pa se bodo morali spopasti se z močnimi

tokovi, saj je tekmovalno prizorišče v morsem rokavu. Veter je običajno srednje močan ali lahek, kar bi lahko bolj ustrezalo jadralscem z mediteranskega področja.

Na predolimpijskih regatah bo nastopila tudi italijanska vrsta, ki so jo izbrali na kvalifikacijskih regatah v Alassiu, Anziu in Benetkah. Vsi ti tekmovalci pridejo v pošte tudi za nastop na olimpijskih igrah in med ljubitelji zamejskega športa velja se posebnost zanimanje za nastop Arianne Bogatec, ki bo na tem tekmovanju in tudi na olimpijskih igrah edina italijanska predstavnik v razredu evropa.

Obvestila

SD KONTOVEL

ODBOJKARSKI ODSEK

organizira tečaj odbojke za deklice letnika 1983 in mlajše. Tečaj bo od 3. do 11. avgusta na igrišču na Kontovelu. Od ponedeljka do petka bo vadba od 9. ure do 16.30, v soboto od 9. do 13. ure, nedelja je prost. Za kosilo bo poskrbljeno. Prijave pri prof. Dragici Hrovatin, tel. 213783 ali pri odbornicah društva.

SK BRDINA

sporoča, da se suhi treningi nadaljujejo vsak torek in četrtek s pricetkom ob 18. uri. Zbirališče na Brdini.

ZSSDI

obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici v juliju in avgustu odprta od 8. do 14. ure.

SZ JADRAN

ob sodelovanju vseh matičnih društev prireja kosarkarsko sagra, ki bo od 28. do 31. julija vsak dan na Proseku na prireditvenem prostoru »Na Balancu«. Obiskovalcem bodo na voljo razne gastronomske dobrote in širok izbor pijače. Za ustrezno počutje bodo zvečer poskrbeli ansambli Happy day (28. in 31. 7.), Status Symbol (29. 7.) in Adria Kvintet (30. 7.)

JADRANJE / TUDI PRI SIRENI MED POČITNICAMI BOGATA TEČAJNIŠKA DEJAVNOST

Uspela julijska tečaja za začetnike na optimistih

Pred kratkim smo poročali o jadralskih tečajih v Cupi in kot logična posledica nas je zdaj čakal se obisk pri barkovljanski Sireni (na sliki Foto Kroma). Pri Sireni so s tečaji za najmlajše pričeli v začetku meseca, stevilo vpisanih ter ugodne vremenske razmere pa so potrdile, da je to obdobje za tečaje tudi najprimernejše. Trener Robert Mozetič ter asistenti Paolo Tomšič in Dario Kosuta (1. tečaj) ter Ales Omari (2. tečaj) so v prijetnem a hkrati profesionalnem vzdušju otrokom posredovali vse potrebne ja-

dralske ter mornarske napotke ter jih iz dneva v dan bolj uvajali v ta šport. Na sporedu sta bila dva dvotedenska tečaja.

Dnevni program je bil pester in tudi dokaj zahteven. Po uvodni, največ enourni teoriji, so se otroci seznanili z dnevnim programom dela. Po malici so pripravili optimiste, takoj za tem pa so sledile vaje na morju. Za tem je okrog je 13.00 bilo pripravljeno kosilo, nato počitek ter ponovni izhod na morje ter konec po pospravljanju opreme okrog 16.00.

Trener Robert Mozetič

je takole ocenil oba tečaja: »S tečajema sem zadovoljen. Otroci so ja-

drali, se zabavali, kopali. Kot vsako leto sem dajal praktično prednost pred teo-

rijo in upam, da bodo nekateri tudi uspešno nadaljevali.« (Domenis)

ODBOJKA / V SLOVENSKIH DRUŠTVIH NA GORIŠKEM KLJUB POLETNI VROČINI NE POČIVAJO

Pri Valu mirno, Jakopič trener Soče, velike novosti pri ženskah

Do začetka odbojarskih prvenstev je še precej časa. Vse ekipe tudi se ne vedo, v katerih prvenstvih bodo igrala, vse to pa se ne pomeni, da se na odbojarskem prizorišču ničesar ne dogaja. V klubih iščejo okrepitve, sestavljajo strokovne štabe in delajo načrte.

Zelo živahno je tudi v naših društvih na Goriškem, kjer bodo v naslednji sezoni imeli dva državna in štiri deželne lige. Govor je o Valu in Soci (moška B2 in C1 liga) ter o Olympiji (moška in ženska C2 liga), Espegu (moška D) in Sovodnjah (ženska D liga).

Najmanj nejasnosti je pri goriškem B2 ligasu, ki je, vsaj kar se prve ekipe tiče, že pred časom rešil vse nejasnosti. V primerjavi z lansko ekipo je novost trener Lorenzo Zamò, ki pa je povratnik v Valovih vrstah, igralske vrste pa so zapustili Marchesini, Stabile in Buzzinelli. »Marchesini je na klopi Valove ekipe v D ligi zamenjal Luciana Seppija, Stabile je zaprosil za izpisnico z željo, da prestopi k Slogi v C1 ligo, Buzzinelli pa je zaradi preobremenjenosti na delu prenehal z igranjem, ostal pa bo kot odbornik v društvu,« nam je povedal Valov tehnični direktor Ivan Plesničar. Z delom bodo začeli v drugi polovici avgusta, na začetku septembra pa se bodo valovci podali na nekajdnevne priprave v Kamnik.

Z Goriškega naj bi se po trditvah Plesničarja k Slogi preselil tudi igralec Fincantierija Zuccon. Govori se, da naj bi Fincantieri prodal pravice do C1 lige enemu od C2 ligasov, ki je najbrz Buia.

Kar pa zadeva Espago, ki igra v moški D ligi, je precej odvisno od nadaljnjega dogovarjanja z Olympio in Sočo. Ekipa je namreč združena, v njej pa, če bo prišlo do dogovora, ne bi smelo priti do večjih sprememb. Te naj bi zadevale samo Nikolaja

Pintarja, ki naj bi se vrnil k Olympiji v C2 ligo, Boris Sfiligoy pa naj bi prestopil k Soci. Tretji Olympijin igralec Loris Manià naj bi po Plesničarjevih besedah ostal v združeni ekipi v D ligi, medtem ko naj bi pri Olympiji se naprej ostali Maras, Gravnar in Ferfolja.

Za čimhitrejši dogovor se je zavzel tudi predsednik Soče Marjan Cernic. Soca je zainteresirana za Borisa Sfiligoja, ki je že lani občasno treniral s Sovodnjci. Toda Sfiligoy je igralec Olympije in brez dogovora ne bo mogel k Soci. Poleg tega se je k Soci vrnil Lucijan Batistič, iz Valove ekipe v D ligi pa bi moral priti tudi podajec Matej Makuc. Toda glavna novost - o kateri se je sicer že govorilo in pisalo - predstavlja dogovor s trenerjem Vojkom Jakopičem (na sliki) iz Kanala, ki bo v naslednji sezoni pomagal Stevanu Čotiču, ki ne bo mogel slediti ekipi na vseh treningih in tekmah. Dogovor je sklenjen za eno leto, njegovo podaljšanje pa zavisi tudi od poteka letošnje sezone.

Soca bo s treningi začela 21. avgusta, pripravljala pa se bo kar doma v upanju,

da bo sovođenjska telovadnica pravčasno usposobljena in prenovljena v skladu z vsemi varnostnimi predpisi. V nasprotnem primeru se namreč lahko zgodi, da bo morala Soca tekme C1 lige igrati drugje.

Pri moški ekipi Olympije se niso razresili osnovnega vprašanja, kdo bo na klopi nasledil Rajka Petejana. Kandidata sta samo dva, in sicer Rinaldo Dorn in Rado Lavrencić, do odločitve pa bi moralo priti že v prihodnjem tednu. Glede dogovarjanja z Valom in Sočo pa nam je predsednik društva Simon Komjanc povedal, da se bo sodelovanje vsaj na mladinski ravni nadaljevalo. Glede prestopov igralcev pa je bil precej previden in dejal, da se je o vsem se treba dogovoriti. Najbolj zanesljiv (Komjanc pravi 99-odstoten) se zdi povratek Simona Terpina (na sliki zgoraj desno), ki je lani igral za Slogo v C1 ligi. Z željo po povratku je izrazil sam Terpin in pri Olympiji so ga z veseljem sprejeli.

Precej naovost pa je na ženskem področju, kjer novopečeni C2 ligas Olympia prevzema vodilno vlogo. Čeprav se je nekaj časa vztrajno govorilo - in v nekaterih časopisih tudi pisalo - da bo Viviana Zotti prestopila h Camstu v Videm, pa bo Zottijeva se naprej ostala pri Olympiji. Poleg tega se bo po treh letih iz Sovodnj v matično društvo vrnila Erica Brisco, s Sovodnjami pa so v teku tudi pogovori, da bi v Gorico prišla tudi Monica Tommasin. S tem bi bila

Olympia precej okrepljena in bi po Komjancovih besedah morala ciljati na precej visoko uvrstitev. Čeprav Simon Komjanc ni hotel izrecno omeniti napredovanja, pa je dejal, da ostaja C1 cilj vsaj v naslednji sezoni.

Seveda je precej odvisno od tega, kje bodo igrale Sovodnje. Lani so namreč izpadle iz D lige, v začetku prihodnjega tedna pa bo deželna odbojarska zveza sestavila skupine za deželne lige in takrat bo že mnogo bolj jasno, če lahko v Sovodnjah računajo na ponovno vključitev v C2 ligo. V tem primeru bo jasen dogovor z Olympio se bolj nujen.

Kar pa se Sovodenj tiče, so v teku tudi pogovori z Valom, da bi ta sekcija Sportnega društva Sovodnje presla pod okrilje OK Vala iz Standreza. Do dokončnega dogovora v tej smeri bi moralo priti najkasneje do septembra.

Vsekakor to na prizorišče dogovarjanja o sodelovanju na ženskem področju vpljuje tudi Val. To pa z drugimi besedami lahko pomeni, da bo na področju goriške zamejske odbojke potreben globalen dogovor med moškim in ženskim sektorjem. (rg)

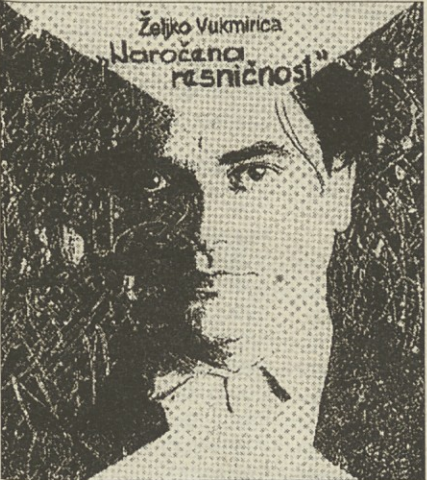
GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališče sodeluje do 30. julija na osmem mednarodnem lutkovnem festivalu FESTIVAL INTERNACIONAL DE TEATRO, MEXICO '95 v Mehiki.

METLIKA

Danes, 29. julija, bo v Metliskem gradu predstava **NAROCNA RESNICNOST** (na sliki), zagrebskega avtorja in izvajalca Zeljka Vukomirice. Zeljko Vukomirica je slovenskem občinstvu znan po Ioneskovih POZDRAVIH in njegovi monodrami ZGODOVINA MOJE NEUMNOSTI.

RADOVLJICA

Danes, 29. julija, ob 20. uri, bodo na odrih PRSIMENC uprizorili tragikomično monodramo ŽIVELO ŽIVLJENJE. Avtor: Pavle Lužan, nastopa Jože Sodja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich Mednarodni festival opere 1995
Danes, 29. t. m., ob 20.30 zadnja ponovitev operete »Sissi« Fritza Kreislerja. Dirigent Guerrino Gruber, režija Gino Landi. V četrtek, 3.8., ob 20.30 premierska predstava operete »West Side Story« Leonarda Bernsteina. Direktor Grant Hossack, režija Saverio Marconi. Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Dvorane Tripcovich od 9.00-12.00 ter od 18.00-21.00.
Grad sv. Justa
V torek, 1.8., ob 21.30 koncert skupine Leone di Lernia. Vstop prost. V primeru slabega vremena bo koncert v gledališču Miela.
Pred stolnico sv. Justa
Jutri, 30. t. m., ob 21. uri predstava »Obsidium - La giornata dell'assedio« v izvedbi Združenja Luoghi dell'Arte iz Rima.

KOROŠKA

BILČOVŠ

pri Košarju na Gori bo danes, 29. t. m., ob 20.30 koncert. Nastopili bodo »Klapa Trogi« iz Splita, »Willi-Agaton-Trio« in »Vaščani pojo«.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

NATECAJ ZA ENOSTRANSKI CRNO - BELI STRIP

Zazelenala oz. prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti do »drugacnih« in podobno. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti 100 DEM, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvo-de. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh pri-spelih stripov, zato avtorje prosijo, da posljejo originalne, ki jih bodo po razstavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober. Stripe pošljite na naslov Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom »ZA ANTI NAZI NATECAJ«, vsak torek in cetrtek od 12. do 14. ure, dobite vse ostale informacije na telefon 061 / 319 662.

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

- Drago Jancar: HALSTAT, režija Franci Krizaj
- Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dušan Mlakar
- W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito Taufer
- Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

GORNJA RADGONA

Danes, 29. julija, ob 11. uri, bo v gradu predstava PENZION EVROPA avtorja Ferija Lainsčka. Izvajata: Feri Lainsček in Isabella Suppanz. (v slovenskem in nemškem jeziku)

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL

IZOLA

V ponedeljek, 31. julija, gostuje gledališče Ane Monro s pouličnim spektaklom TRUPELLO BETA CENTAURI.

ANKARAN

Danes, 29. julija, ob 21. uri, bo v gostišču Oljka predstava Dušan Mlakarja SELITEV.

NOVA GORICA

Danes, 29. julija, ob 21. uri, bo v klubu goriskih študentov predstava DON HUAN INTERNATIONAL FAKER. Nastopata Matjaz Javnik in Drago Milinovic, člana skupine Masa Kabinet iz Maribora. Izvedena bo tudi predstava ROKA ROKO UBIJE.

BENEČIJA

Postaja Topolove

Danes, 29. t. m., ob 21. uri Benesko gledališče: »Zensko ročno delo«; ob 22. uri gledališka predstava Sandra Carpinija »In lontananza un uccello«. Jutri, 30. t. m., »Cez namišljeno crto« - sprehod od Topolovega na Livek, ob 17. uri izzrebanje loterije ter nastop Zlatka Kaučica in Nataše Kos.

VIDEM

Poletne prireditve: Na gradu je do konca meseca na ogled razstava »Totò, dal varietà al cinema (1917-1945)«; na dvorišču Palace Murgio: v četrtek, 3.8., ob 18.30 koncert Tartinijevih, Vivaldijevih in Pachelbelovih skladb; Univerzitetni park: do 30. t.m. gledališka predstava »Verso Tebe«; v parku del Torso: v torek, 1.8. film »Il corvo«, v četrtek, 3. in v petek, 4.8. film »Intervista con il vampiro«.

ŽELEZNA KAPLA

v Farni dvorani prireja SPD Zarja danes, 29. t. m., ob 20.30 mednarodni folklorni večer s skupinami iz Avstrije, Slovenije in Francije.

GLASBA SLOVENIJA

ŽUPNJSKA CERKEV

V DOLENSKIH TOPLICAH

Danes, 29. julija, ob 20.30 uri: pesmi ob harfi od XV. stoletja do danes. Nastopajo: Shirie Roden, vokal in kitara, Marigold Verity, harfa in vokal. Program: stare angleske, valizanske, irske in skotske pesmi.

DRIART, BLEJ

Jutri, 30. julija, ob 20.30 uri, bo v festivalni dvorani koncert klasične glasbe: 1.ciklus Beethovnovih sonat. Nastopata: Miha Pogačnik, violina, in Marija Noller Namiceva, klavir. Program: Sonata st. 1 v D-duru, op. 12; Sonata st. 2 v A-duru, op. 12; Sonata st. 3 v Es-duru, op. 12; Sonata st. 4 v a-molu, op. 23; Sonata st. 7 v c-molu, op. 30.

DUTY FREE FESTIVAL, KOPER

Danes, 29. julija, ob 21. uri, bo na tigu Brolo RNR koncert Nastopajo skupine: Lijeni Hinko (Zagreb-Varazdin), A jeto (Brezice), Deca debilane (Ljubljana), Why stakla (Osijek), Urlaut (Trst), Blood sckers (Koper), Naive on Mary (Split) in Plod mirze (Rijeka).

MEDNARODNI FESTIVAL KOMORNE GLASBE GROBLE

Jutri, 30. julija, ob 20. uri, bo v baročni cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Grobljah pri Domžalah koncert klasične glasbe. Nastopata: Igor Ojstrah, violina, in Natalija Zarcachova, klavir. Program: Beethoven, Mendelssohn in Wieniawski.

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL SIMONCIC z naslovom PITA MOJE MAME.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava IZIDORJA URBANCICA je na ogled do 14. avgusta.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava avstrijske umetnice KIKI KOGELNIK je na ogled do 14. avgusta

GALERIJA ILIRIJA, Tržaška 40

Na ogled je razstava LEK (slike): Veljko Aleksic, Tatjana Arh, Igor Bosevski, Andrej Cvetko, Davorin Gros, Vincencija Končan, Frida Lah-Gros, Mojca Plestenjak, Alojz Popelar, JolandaVersič-Zabjak.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke, Trg francoske revolucije 7, je na ogled razstava fotografij popotresne arhitekture Branke Lapajne - DETALJ IN CELOTA.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

Razstava slik SILVESTRA PLOTAJSA - SICOEJA je na ogled se danes.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi arhitektura in nastanek, ogrožanje, reševanje likovne dediscine.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Gotika v Sloveniji; svet predmetov

MARIBOR

POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR

100-letnica filmske umetnosti: Filmska ustvarjalnost Milke in Metoda Badjura, 1926-1965.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Obcinska galerija: danes, 29. t. m., ob 11. uri otvoritev fotografske razstave »Soba in zavesa«.

Muzej judovske skupnosti iz Trsta »Carlo in Vera Wagner« (Ul. del Monte 5): Do 31. t.m., je na ogled razstava ob 50. obletnici smrti Ane Frank. Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben. Grad sv. Justa-Bastione fiorito: do 13.8. je na ogled razstava »Vu x 6: Sechs Künstlerische Positionen aus Wien«. Urnik: od torka do sobote 10.30-12.30, 16-19.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coronijevem dvorcu je do 31.12 odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

FOLKEST 95 se izteka.

Na sporedu sta se dva koncerta, oba na glavnem trgu v Spilimbergu. Danes bodo nastopili Franco Morone, Donovan in Perlinpinpin folc, jutri pa Clar Bog Dèil, Rim Banna in Nuova Compagnia di Canto Popolare (na sliki).

CAFÈ BELVEDERE, BLEJ

Danes, 29. julija, ob 21. uri, bo koncert gospel-jazz-blues. Nastopa William Boyd (na sliki).

GLASBA FJK

TRST

Avditorij Muzeja Revoltella V ponedeljek, 31. t. m., ob 21. uri »Ura z...« baritonom Alfonsom Antoniozzijem. **Grad sv. Justa**
V petek, 4.8., ob 21. uri koncert skupine The House Band. **Miramarski park Luci in zvoki**
Danes, 29. t. m., ob 21.30 in ob 22.45 »Buona sera signor Lehar e bentornato a Miramare«. Jutri, 30. t.m., ob 21.30 in ob 22.45 »Il sogno imperiale di Massimiliano«.

MILJE

Danes, 29. t. m., ob 21. uri bo na Trgu Marconi koncert godbe na pihala Arcobaleno pod vodstvom Ennia Krisanowkega. Jutri, 30. t. m., pa bo ob 21. uri nastopil orkester godal »Città di Muggia« pod vodstvom Paola Spincicha. Vstop na koncerta je prost.

FOLKEST 95

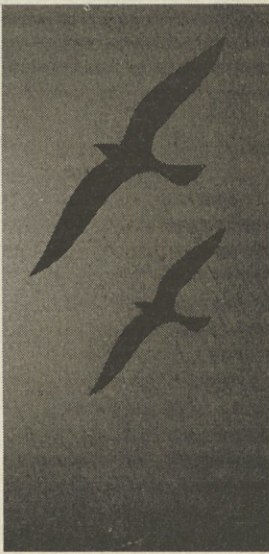
Mednarodni festival folk in moderne glasbe bo na sporedu do 30. t. m. Danes, 29. t. m.: Franco Morone (Italija), Donovan (Anglija), Perlinpinpin folc (Guaskonja). Jutri, 30. t. m. zaključni večer: Spilimbergo: Clar Bog Dèil (Irska), Rim Banna (Palestina), Nuova Compagnia di Canto Popolare (Italija).

MAJANO

V torek, 1.8., ob 21.30 bo na sportnem igrišču koncert kantavtorja Biagia Antonaccija. Vstopnice dobite pri UTAU v Pasazi Protti.

JESOLO

V petek, 4.8., ob 21.30 bo v Aqualandiji koncert rock skupine Litfiba.

RAI 1

7.00	Otroski variete La Banda dello Zecchino, risanke
9.00	Oddaja za najmlajše, risanke Gummi
10.15	Film: E' tutta colpa dell'oca (kom., ZDA '87, r.-i. B. Bridges, M. Perkins)
11.50	Mednarodni baletni maraton: Marco Spada (V. Ottolenghi, 2. del)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.25	Izzrebanje lota, vreme
13.30	Dnevnik
14.00	Aktualna oddaja o morju Linea Blu
15.15	7 dni v Parlamentu
15.45	Dok.: Kvarkov svet
16.45	Risanke: Darkwing Duck
17.55	Izzrebanje lota
18.00	Dnevnik
18.15	Variete: Sport v Loretu
19.35	Nedeljski evanglij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Giochi senza frontiere - Igre brez meja
22.35	Variete: V pričakovanju Miss Italije v družbi...
22.55	Dnevnik
23.00	Posebnosti TG1
24.00	Dnevnik 1, horoskop in vremenska napoved
0.30	Film: La famiglia ('88, r. E. Scola, i. V. Gassman, S. Sandrelli, F. Ardant)
2.00	Variete: Che combinazioni ('79, R. Pavone)

RAI 2

6.30	V kraljestvu narave
7.30	Nad.: Atto d' amore
8.10	Film: I draghi del West (western, ZDA '60)
9.00	10.00 Dnevnik
10.40	Film: I deportati di Botan Bay (pust., ZDA '52)
11.30	Dnevnik
12.15	Sereno variabile
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Aktualno: Dalle parole ai fatti - Srečanja s...
13.45	Komični filmi S. Laurela in O. Hardyja
14.30	Nan.: I ragazzi del muretto (i. L. Amato)
16.30	Izzrebanje lota
16.40	Film: Danza di guerra per Ringo (western, Nem. '65, i. S. Granger)
18.10	Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.20	Variete: Go-Cart
20.40	Film: Morire due volte (krim., ZDA '89, i. V. Kilmer, J. Whalley Kilmer)
22.20	Proza: La grande magia (E. de Filippo), vmes (23.40) dnevnik
0.35	Vreme
0.40	Nočni sport: boks, ameriški football

RAI 3

6.30	Pregled tiska, Drobci
6.45	Film: Giarrettiere rosse (pust., ZDA '54)
8.15	Film: Assolto per avere commesso il fatto ('92)
10.55	Sport: atletika
12.00	Dnevnik
12.05	Sport: atletika, 12.55 avtomobilizem F1
14.00	Deželne vesti, dnevnik
14.30	TGR Okolje Italija
15.00	Sobotni sport: biljard, kolesarstvo, skoki v vodo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Variete: BlobSoup
20.30	TV film: Superman - Nove dogodivščine Lois in Clarka (i. D. Cain)
22.05	Nan.: Capitan Nice
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.55	Film: Il coraggio di uccidere (dram., ZDA '94, i. Meg Foster, F. Forrest)
0.30	Dnevnik, pregled tiska, vreme
1.00	Variete: Fuori orario, film La bella scontrosa

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Manuela, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
15.00	Film: Una ragazza tutta d'oro (kom., It. '67)
17.00	Nan.: Donne pericolose, 18.00 A cuore aperto, 19.30 Love Boat, vmes (19.00) dnevnik in vreme
20.30	Film: Uno scugnizzo a new York (kom., It'84, i. N. D'Angelo)
22.30	Film: I fratelli corsi (dram., It. '61, i. G. Horne, V. Lagrange), vmes (23.30) dnevnik
1.30	Pregled tiska
1.40	Nan.: Hitchcock

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Film: Professor Kranz tedesco di Germania
11.10	Una bionda per papà
11.40	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Sobotni Beautiful
14.00	TV film: Una famiglia per Gregory (dram., ZDA '93, i. R.Crenna)
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK, il prezzo è giusto!
19.00	Nan.: Casa Vianello
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	Variete: Cuori e denari (vodi A. Castagna)
23.00	Dnevnik
23.30	Film: Ultimo tango a Zagorol (kom., It. '74, i. F. Franchi), vmes (0.30) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.00	Nanizanke
11.20	Aktualno: Village
12.25	Odpri studio
12.50	Sport studio
13.00	Variete za najmlajše
15.00	Film: La piccola campionessa (kom., Kan. '89, i. I. Moldovan)
17.00	Aktualno: Il viaggio infinito
17.10	Sport: No limits
17.40	Nan.: tarzan
18.20	Variete: Bravissima
18.30	Nan.: I ragazzi della 3. C
19.30	Odpri studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Film: Mai dire mai (krim., ZDA '83, i. S. Connery, K. Basinger)
23.00	Film: Belle da morire (krim., '91, i. M. Nouri)
1.00	Variete: Bravissima
1.10	Italia 1 sport

TELE 4

13.30	17.45, 19.30, 22.10, 0.00 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Il mio amico fantasma, 21.20 The Rookies

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 1.00 Dnevnik
14.10	Film: Il libro della jungla
19.15	Sportna odd. Ciclissimo
20.00	Dokumentarec
20.35	Variete: Zvezde Sredozemlja

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik

SLOVENIJA 1

09.25	Radovedni Tacek, pon.
09.35	Ucimo se ročnih ustvarjalnosti, 29. oddaja, pon.
09.50	Prgisce priljubljenih pravljic, 10/13 del lutkovne igrice, ponovitev
10.05	Na smrt prestrašeni, angleska nadaljevanka
10.30	Korziski skof, ponovitev
11.20	Zgodbe iz školjke, pon.
11.50	Melodije morja in sonca: Otroški festival
13.00	Porocila
13.05	Intervju: Ciril Zlobec, ponovitev
14.15	Malo anglescine, prosim, pon.
14.40	Tednik, ponovitev
15.30	Voznik v najem, ponovitev filma
17.00	Ostrzkove prigode, 5/6 del italijanske nadaljevanke
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Mladi Picasso, 5/8 del spanske nadaljevanke
18.40	Fallerjevi, 30. del serije
19.13	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Utrip
20.05	Strta srca II: 11. del francoske nadaljevanke
20.55	Za tv kamero
21.05	Ognjena moc, 5/10 del ameriske dokumentarne serije
21.50	Ozare
22.00	Porocila, sport
22.30	Sova: Seaquest, 2. del ameriske nanizanke
23.20	Ljubezen in smrt, film

SLOVENIJA 2

10.00	Arnold Schoenberg: Ozarjena noc
10.30	Strta srca II, ponovitev
11.20	Turistična oddaja
11.35	Sova, Brooklynski most, 17/22
12.00	Seaquest, 1. del ameriske nanizanke
16.15	Pat in Mike, ameriški film (cb)
17.45	Sportna sobota: Ameriški pokal, sportni film
19.05	Karaoke, razvedrilna oddaja
20.10	Angelika, angelska markiza, francoski film
21.40	Sobotna noc: Novice iz sveta razvedrila Frank Sinatra, posnetek angleske glasbene lestvica

KANAL A

08.05	Ponovitve
18.10	Klasicna video glava
19.00	Generacija transformerjev II, 11. del risane serije
19.30	Dance Session, ponovitev
20.05	Vreme
20.10	Ziveti danes, dokumentarna oddaja
20.40	Splošna praksa, 32. del avstralske nanizanke
21.35	Kapitan Kronos - lovec na vampirje, angleski film
23.10	Vreme
23.05	Studentsko zivljenje, ponovitev filma
00.45	Seks na počitnicah, erot.

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program: TV poper
18.20	Perdata
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Jutri je nedelja, verska oddaja
19.35	Cocktail
19.55	V ospredju, avtor Bruno Agrimi
20.05	Azzurro Quotidiano
20.30	»Vela...diamo noi!«, oddaja o jadraniu
	Voditelj: Berti Bruss in Andro Merku
21.30	Globusov tik tak
21.45	Achtung baby!, oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
22.15	Vsedenes
22.30	Zilch!, ameriško-novoze-landski film, Igrajo: Michael Mizrahi, Lucy Sheehan in drugi
	Režija: Richard Riddiford

ORF Avstrija 1

10.15	Nekoč je bil clovek
10.45	Denis
11.15	Duck Tales
11.40	Kremenckovi
12.05	Moje skrivno poletje
12.30	Klic na pomoc Kalifornija
13.20	Tekmeca, 3/17 del ameriske serije
14.10	Katts & Dog
14.35	Cudovita leta
15.00	Blossom
	Trije so prevec
15.25	Parker Lewis, serija
15.50	Macgyver
	Lep zadetek
16.40	Superman
	Lois in Clark
17.25	Melrose Place
	Konec in nov zacetek
18.10	Beverly Hills 90210
	Menjava partnerjev
19.00	Milijonsko kolo
19.30	Cas v sliki, kultura
19.53	Vreme
20.00	Pogledi od strani
20.15	Najboljše iz musikantenstadla
22.05	Sport
23.05	Cas v sliki
23.15	Pardon
23.50	Hale in Pace, skeci
00.10	Sodoma in Gomora, ital.-francoski film, 1962
02.00	Klic na pomoc Kalifornija, ponovitev
02.45	Melrose Place, ponovitev

ORF Avstrija 2

09.05	Moski v mamini postelji, ameriska komedija
10.35	Asso, italijanski film, 1980
12.30	Hello Austria, Hello Vienna
13.00	Cas v sliki
13.10	Formula 1
14.45	Žene stavkajo, komedija Juliusa Pöhla
16.30	Zemlja in ljudje
17.00	Cas v sliki
17.05	Ozri se po deželi
17.53	Svetovne religije
18.00	Sport
18.30	Harald in Eddi
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, kultura
20.15	Oprostite mi storilec, nemška kriminalka, 1992
21.50	Cas v sliki
22.00	Soparne noci v Tennesseeju, ameriska kriminalka, 1989
23.25	Trije v godlji, ameriški tv pustolovski film, 1987
	Režija: Donald P. Bellisario

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.35 Turistični napotki; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Aktualni mozaik; 18.15 Večerni utrinek; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na dopustu; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Igra; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.30 Novice, obvestila; 14.00 Glasbene želje; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 17.50 Šport; 19.00 Večer z J. Webrom.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Z glasbo v dober dan; 10.05 Gymnasium; 11.05 Jazz, blues...; 13.05 Izbrali smo; 15.00 Zborovska glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Umetni svetovi; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; Parnik Jensenice; 18.25 V podvečer; 19.30 Pikova dama; 22.20 Poigra; 23.00 Znamenite partiture; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjki; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 9.15 Planinska postojanka; 9.45 Du jesi, zabavno in humorno; 10.45 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Terenska akcija; 13.40 Pet zvezdic; 14.10 Okno v svet; 14.45 Zanimivosti; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Popoldne na MV; 17.30 Primorski dnevnik; 19.30 Večerni pr. Modrega Vala.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.45 Dorothy ed Alice; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Narečna odd.

14.50 Single tedna; 15.00 Redazione teen; 16.00 Modri val; 18.45 Rigatoni; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.00 Dej nehi no; 8.00 Horoskop; 9.30 Kam danes; 10.15 Novice; 11.05 Notranjsko-kraški mozaik; 12.00 BBC Novice; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ozi-gosanih; 15.00 Voden program; 15.15 RGL komentira; 16.30 O kulturi; 17.30 Angleščina; 19.15 Novice; 19.25 Vreme; 20.00 Stampeedo; 22.00 DJ Jernej in hot mix; 24.00 Camera obscura.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40, 8.40 Pregled tiska; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrt-nice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Pesmi tedna; 19.30-24.00 Večerni program. z Natašo Bešter

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistriška panorama; 14.10 Od Ptuja do Ormoža; 15.00 Iz Slovenskih gor; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrt-nice, obvestila; 17.40 Radio express; 19.30 Sportna sobota; 21.00 Lestvica zabavnih melodij; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni.

Radio Študent

0.00 RoboKaki; 11.00 Live & direct s protijedrske manifestacije; 14.30 RO: Ramovš Consort/Isaac Posch; 18.00 Radio Ropot; 19.00 TB: Italian Instabile Orchestra; 20.00 DJ graffiti Radia Študent.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Musical; 9.15 Pravilnični kotiček; 9.30 Operetne melodije; 10.10 Koncert operne glasbe; 11.30 Odpri ta knjiga: Moja Kitajska (K. Kjuder, 18.), nato Orkestri; 12.00 Irska, lepa in tragična; 12.30 Slov. glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Z naših prireditve, nato Glasba za vse okuse; 15.30 Iz studia z vami: izbor iz okroglih miz; 16.30 Evergreen; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; F. Chopin; 18.00 Satirični kabaret: Prezganka št. 2 (S. Verč in B. Kobal); 18.40 Vabilo na ples; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah; 19.00 Mor-ski val.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

J E D I L N I K

Ponedeljek

juha iz stročjega fizola, dunajsko panirana zelena, krompirjeva solata s hrenovko

Torek

prezgana juha z jajcnimi vlivanci, rižota z morskimi sadeži, rdeca pesa v solati

Sreda

gobova enolončnica, sirove palačinke, kompot

Četrtek

goveja juha z rezanci, kuhana govedina s hrenom, pražen krompir

Petek

zelenjavni krožnik z jajci na volovsko oko, puding s sadjem in smetano

Sobota

dušeni ribje fileji s pečenimi paradizniki, pire krompir, sladoled

Jedilnik za nedeljo

sadna juha, pariški poprovi zrezki z zeliščnim maslom, pommes frites, zelena solata, savarin

Pariški poprovi zrezki (za 4 osebe)

Potrebujemo: 4 zrezke od govejega fileja, 2 žlici poprovih zrn, žlico maslobe, sol, 2 žlici nasekljane salotke, 2 kozarčka vinjaka, malo juhe, žlico paradižnikovega ketchupa, žličko worcestrske omake

Obe strani zrezka pritismo na grobo zdrobljena poprova zrna, da se poper dobro prime mesa. Zrezke pecemo po obeh straneh 2-3 minute na vroči masti, dodamo salotko in še nekaj minut pečemo. Zrezke flambiramo (oplemenitimo z vinjakom) in jih položimo na dobro segret krožnik. Salo-

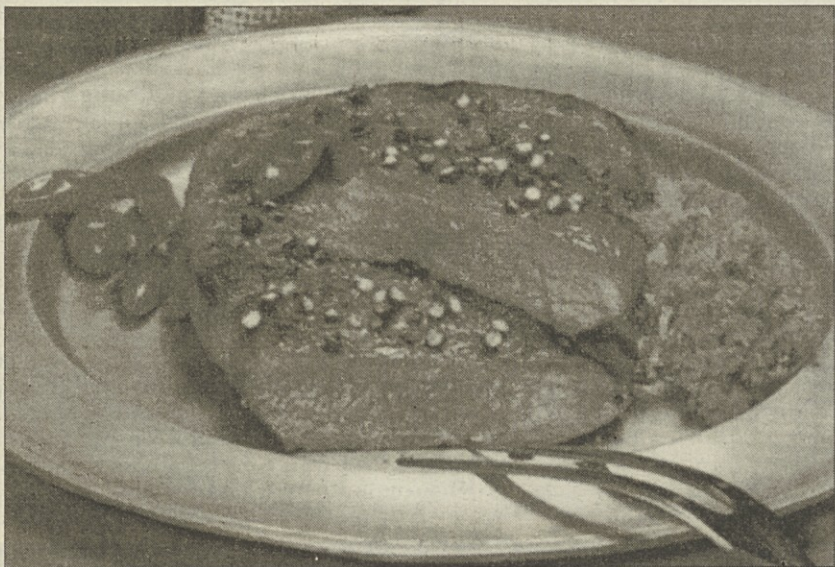
tko zalijemo z malo juhe in dušimo pri veliki vročini. Dodamo ketchup in worcestrsko omako, premešamo in pustimo, da nekaj minut vre. Omako postrežemo posebej v omalnici. Ob zrezkih serviramo kroglice zeliščnega masla in pommes frites ter ponudimo s svežo zeleno solato.

Savarin

»Odkritje nove jedi je za clovestvo dosti bolj koristno kakor odkritje novih ozvezdij.« je modroval Brillat-Savarin v delu Fiziologija okusa, ki je izšlo leta 1825 in se danes velja za temeljno delo o sladkosnednosti. Po tem mozu je dobila ime tudi sladica, za katero potrebujemo: 350 g moke, 15 g kvasa, 1/8 l mleka, 2 jajci, 1 vrečko vanilijevega sladkorja, 100 g sladkorja, 100 g masla, 3 kozarčke slivovke, 1 kozarček maraskina, 750 g sliv, ki smo jim odstranili koščice, 1/8 l sladke smetane.

Moko damo v skledo, na sredini naredimo vdolbino, vanjo nadrobimo kvas in ga z malo mleka, žličko sladkorja in malo moke umesimo v tekoče testo. Pokrijemo in pustimo 30 minut, da se dvigne. Nato ga zmešamo z drugimi dodatki (preostalo moko, vanilijem, jajci, sladkorjem in maslom) v rahlo kvašeno testo, ki ga s kuhalnico dobro stepemo. Pustimo, da vzhaja, in nato damo v dobro pomaščen model ter počakamo, da se še enkrat dvigne. Pečemo ga dobre pol ure pri približno 200 stopinjah Celzija.

Kolač ohladimo in vzamemo iz modela. Sladkor kuhamo 5 minut v 3/8 l vode, odstavimo in primešamo slivovko in maraskino. Kolač na vrhu nekajkrat prebodemo z leseno iglo in ga natopimo s tekočino. Savarin v sredini napolnimo s stepeno smetano in kuhanimi slivami.

Poprov zrezek

Še je čas za sadni rumov lonec

Decembrske praznične dni polepsa kozarček v rum namočenega sadja. Sadni rumov lonec je bil včasih skoraj nepogrešljiv delček priprav na slovo od starega leta. Že v juniju se je začel polniti in bil v dneh okrog Božiča »godeen za rabo in pohvalo gospodinje«.

Se je čas, da ga začnete polniti.

Za rumov lonec vzamemo petlitrski kozarec ali posodo iz kamenine. Steklen kozarec, ki je prozoren, ovijemo s temnim papirjem ali ga imamo v temnem prostoru, ker sicer na svetlobi sadje poblede. Lonec ali kozarec mora imeti pokrov, ki dobro tesni, sicer ga pokrijemo z alu folijo in zavezemo.

Ker lonec ne služi le za eno sezono, se hitro obrestuje tudi nakup prav posebnega licnega lonca.

Sadje dodajamo skozi vso sezono - kot pač zori. Za začetek vlaganja vzamemo 1/2 kg očiščenega sadja (največkrat jagode), 1/4 kg sladkorja in 7 dcl ruma. Za dodajanje pa po 40 dag sadja, 20 dag sladkorja in toliko ruma, da sega dva prsta čez sadje.

Ce ste jagode že zamudili, lahko v tem mesecu pričnete z višnjami, malinami in marelicami. Višnjam potrgamo peclje, maline preberemo in jih ne peremo, če res ni nujno. Marelice operemo, poparimo in olupimo ter razpolovimo. Sadje potresemo s sladkorjem, pustimo nekaj časa in nato

vložimo v lonec. Prilijemo toliko ruma, da je sadje z njim pokrito. Avgusta dodamo v lonec slive, ringloje in mirabele. Plodove operemo, potrgamo peclje, majhne pustimo cele, večje razpolovimo in odstranimo koščice. Nekaj kosčic pustimo, ker okus izboljšajo in oplemenitijo. Sadje potresemo s sladkorjem, nekaj časa pustimo in damo v lonec ter dolijemo rum. Septembra dodamo koščke poznih breskev in sliv, na koščke zrezano melono, ki jo očistimo semenja ter dve ali tri olupljene zrele fige.

Oktobra za boljši okus dodamo malo ananasa. Očiščenega zrežemo na kocke. Dodamo olupljeno, na tanke krlhle narezano hruško in pest lepih grozdni jagod. Presladkorjeno sadje damo v lonec, zalijemo z rumom, dobro zapremo in shranimo v temnem prostoru.

Ce se zgodi, da začne sadje v loncu vreti, prilijemo še ruma in dodamo nekaj sladkorja ali pa prilijemo nekoliko čistega alkohola. Vrenje se zaradi alkohola ponavadi ustavi.

Z vsebino rumovega lonca napolnjeni majhni, lični kozarčki, preko katerih zavezete »pokrovčke« iz blaga z božičnimi ali novoletnimi motivi, so domiselno darilce ob slovesu od starega leta; seveda pa bo vsebina rumovega lonca popestrila tudi domačo mizo.

ZAČIMBE

Nepogrešljivi ščepec vonja in okusa

Timijan je znan tudi kot antibiotik revnih ljudi

Že Karel Veliki je ukazal, da morajo v vsakem samostanskem in grajskem vrtu posaditi dišega zelišča, ker da jedi, začinjene z njimi, »prepevajo«.

Ko nas Messegue spomni na ta odlok, hitro pristavi: Danes žal nobena oblast ne izdaja več odlokov o sajenju zdravilnih zelišč. Tako ostanejo pač samo pri željah. In želim si, da bi v vsakem vrtu, poleg drugih dišavnic rasel tudi sop timijana, ki ima tudi močne aseptične lastnosti in ga zato upravičeno imenujejo antibiotik revnih.

V casih, ko so razsajale kuge in druge epidemije, niso poznali drugega varovalnega sredstva kot dišavna zelišča. Kuge pri nas res ne poznamo več, vendar se ne bomo odrekli timijanovemu dobrodejnemu učinku.

Ob različnih epidemijah - že pri gripi - ugotovljamo, da so ljudje, ki poznajo dobrodejne učinke dišavih zelišč in jih tudi uporabljajo tako v prehrani kot za zunanjo rabo, dosti bolj odporni.

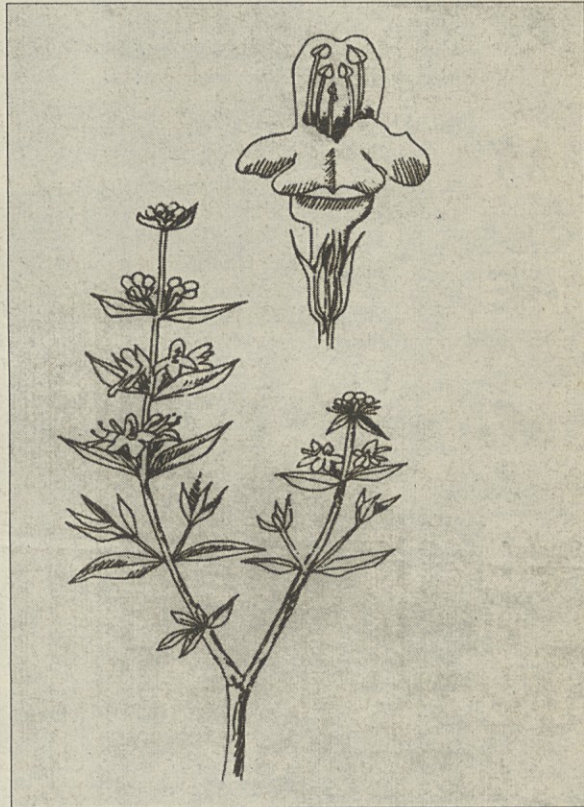
Timijan (Thymus vulgaris) ima močno olese-nela, grmicasta stebila, ki soolistana z ozkimi, sivozelenimi listi. Maja se razvijejo rožnati cvetovi. Timijan lahko gojimo tudi na vrtu ali lončkih. Mlade presajenke posadimo na zelo sončno mesto, če je mogoče, na skalnjak. Timijan potrebuje skromno, peščeno, negnojeno

zemljo. Zgodaj jeseni poganjke nekoliko porežemo, stalno nabiramo mlade sveže poganjke. Za sušenje nabiramo timijan jeseni. V kuhinji sta timijan in materina dušica (divji timijan) skoraj nepogrešljiva pri pripravi mesnih jedi, nadevov, marinad.

V toplejših dezelah ga redno uporabljajo pri pripravi mesa, pečenju na žaru in pripravi različnih ragujev. Verjetno zato, ker so tam vsa živila bolj občutljiva in dovzetna za mikrobo. Ali se niste nikoli vprašali, kako je moglo ostati marinirano meso več dni sveže, ko se niso poznali hladilnikov? V marinadi plavajoca timijanova vejica je bila na straži: mikrobi so se umaknili.

Timijanova omleta

Vsakdo pozna običajno zeliščno omleto, v katero tjavdan pomešamo vse vrste kuhinjskih zelišč od petersilja do drobnjaka, od kopra do koprcia, od česna do čebule. Eden največjih italijanskih sladosceev, pravi zeliščni zanesenjak pa je tu napravil malo »reda« oziroma odlično »nered«. Pred goste je zapovrstjo postavil sedem do devet omlet, od katerih je bila vsaka od-savljena samo z določnim zeliščem: drobnjako-va, pehtanova, bazilika-na, krebuljična, zajbljeva, seveda obvezno tudi timijanova. To je odlična zamisel za prijetno večerjo s prijatelji, ki znajo

Timijan

uživati ob drobnih kulinarnih presenečenjih. Različne zeliščne omlete zložite na velik pladenj, označite jih z vejicami zelišča ali pa jih pomešajte in krožnik poimenujte »zeliščna presenečenja«.

Timijanove omlete, pri katerih v zelo dobro omljetno testo zmešamo drobno sesekljan svež timijan ali zdrobljenega posusenega, lahko ponudimo k mesu, ki smo ga imeli v marinadi z obilo timijana in spekli na žaru ali železni ponvi.

Za 4 omlete potrebuje-mo 1 jajce, 2 žlici moke, 4 žlice mleka, 4 žlice mineralne ali navadne vode, ščepec soli, žlico sesekljane timijana ali dober ščepec posušenega. Rumenjaki, mleko, vodo, sol in timijan dobro umešamo, dodamo sneg enega beljaka, zlijemo na vročo masco, ko je pečena na eni strani, jo previdno obrnemo ter zapečemo se na drugi strani. Enkrat ali dvakrat preganemo in zložimo na močno ogret krožnik.

S. M. LIDVINA PURGAJ / GOSPODINJSTVO

Iz starih kuharskih knjig za nove čase (3)

Poživila - za zgled lahko vzamemo kavo

Zgodovina vseh časov in narodov uči, da uživa clovek poleg redilne hrane še druge jedi in pijače, ne zato, ker je lačen, ampak se z njimi pozivlja. Utrujenemu telesu dajejo občutek prejšnje moči, ker razdražijo živce, nekatere gredo tudi radi prijetnega okusa ljudem v slast.

Zmerno uživanje so dar božji in clovestvu v prid, v preobilni meri uživane pa so cloveku v kvar.

Za zgled vzemimo kavo. Ta nima skoraj nič redilnega v sebi, toda zmerno uživana ne škoduje, ampak utrujenemu telesu ugaja, nezmerno uživana pa živceve razburja, srcu škoduje in prebavila slabi.

Med poživila stejemo poleg kave tudi čaj, cokolado, katera pa je redilnejša in bi se lahko pristevala k hranilom, čisto mesno juho, vino, pivo, zganje pijače, kis, razne disave in začimbe. Skoraj vsa poživila vplivajo pozivilja-

joče ali pravzaprav dražljivo na clovesko telo zaradi posebnih snovi, kateresov v večji množini celo strupene. Iz kave se je učenjakom posrečilo dobiti močno snov, kofein imenovano, kateri je pripisovati značilni vpliv kave; čisti kofein v majhnih množinah je močno zdravilo za srce, seveda le v rokah zdravnika, v prekoraceni meri je hud strup.

V vinu, pivu in zganju je vinski cvet ali alkohol, zaradi katerega nekateri tako ljubijo opojno pijačo. Pri opojnih pijakah je nevarnost posebno velika, ker je prava mera hitro prekoračena; vrhu tega je jako težko, če ne nemogoče, določiti pravo mero - saj nista niti dva cloveka popolnoma enako ustvarjena! Za svoje zdravje skrbi najbolj tisti, kateri se alkoholnih pijac popolnoma izogiblje. Kava,

zmerno uživana, pa ne škoduje. Kava sveži duh, pozivi ude, odvraca in odganja spanec, vpliva blagodejno na srce in živceve ter pospešuje prebavlanje. Preveč pa tudi tukaj ni dobro. Preobilno zaužita kava povzroča glavobol, neredno delovanje srca in zelodca, nervoznost, omotico in druge take bolezni. Otrokom in mladini ne dajemo črne kave. Poživil, razen krepke juhe, naj se jim sploh ne daje, ker je njih živčevje se zelo nežno in občutljivo in bi jim vsled takih dražljivih pijac lahko za celo življenje oslabele. Otrokom torej ne dajati ne vina, ne piva, ali celo zganja, ruskega čaja, razen kot zdravilo po naročilu zdravnikovem.

Iz knjige S. M. L. Purgajeve »Gospodinjstvo« (založila katoliška Bukvarna 1911)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Z vso odprtostjo boste sprejeli vsiljivega neznanca in prezivali z njim nekaj zelo poučnih ur. Vase nezaupanje do neznancev se bo občutno zmanjšalo, nezaupanje vase pa tudi.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ko boste že skoraj vrgli pusko v koruzo, boste nenadoma zagledali izhod, pohiteli k njemu in se pogнали novi sreči naproti. Če boste pazili na korak, ne morete zgrešiti.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Misli vam bodo begale, kot da bi se v vaši glavi odvijala nevihta. Nikar jih ne omejujte, kajti v vašem umu se rojeva pomembno spoznanje. Predajte se nevihti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: V nov dan se boste prebudili kot prerajeni. Ne boste zdržali med stirmi stenami, vleklo vas bo kamorkoli, kjer se boste lahko razmahili in dali duska svoji svobodoželjnosti.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Sanjali boste nekaj tako perverzega, da bo vaše telo še dolgo prijetno vznemirjeno. Prebijte oklep lažne morale in prelijte svoje sanje v resničnost. Nekdo že čaka.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Nenadna brezvoljnost vam bo porušila današnji načrt, nepričakovani optimizem bo rodil novega. Ne zalujite zaradi izgube starih ciljev, kajti pravi cilji prihajajo nenačrtovano.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Pogresali boste iskreno izpoved in nežne dotike, zato boste karseda neposredni. Ognili se boste običajnih osvajalskih puhlic in zlezli naravnost v jedro užitkov.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Finančno si boste opomogli, kar vas bo razbremenilo nepotrebnih skrbi. Veseli boste uspehov, kajti zavedali se boste, da ste si jih prislužili s poštenim delom.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Pri dokazovanju svoje verzije resnice ne boste podvomili niti za trenutek. Odstopili ne boste niti takrat, ko vam ne bo več jasno niti to, kaj sploh hočete dokazati.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Na vsak način boste skušali uveljaviti svojo voljo, vendar bodo sopotniki prevec ponosni, da bi vam nasedli. Ohladila vas bo sele burna reakcija prizadetih.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: S partnerjem boste obnovili stare vezi in poglobili odnos. Ne slepita se prevec s skupnimi vizijami lepše prihodnosti; veliko pomembneje je to, kar storita tukaj in zdaj.

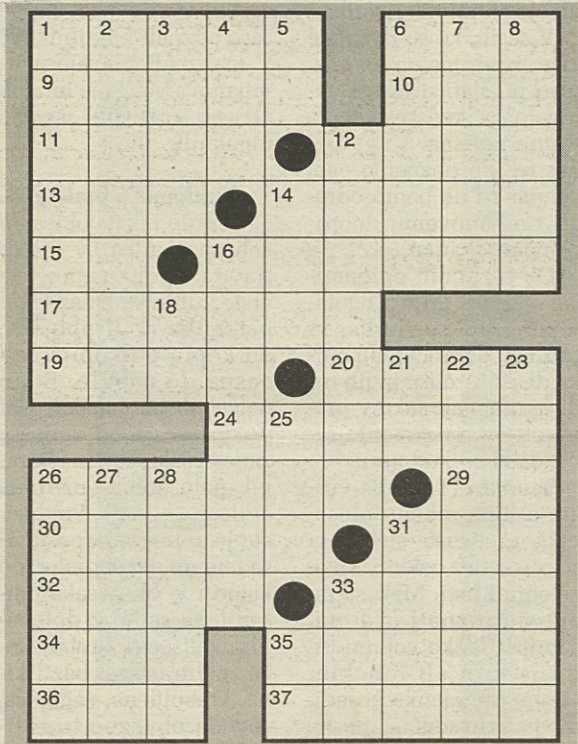

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Vase počutje bo sicer zadovoljivo, vendar se kljub temu raje ne izpostavljajte večjim naporom. Počasen sprehod med drevesi je vrednejši od hitrega vzpona po stopnicah.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. češki avto, 6. prasek za barvanje las iz naravnih snovi, 9. madžarski skladatelj in dirigent (Ferenc, 1810 - 1893), 10. nevarna bolezen, 11. vrsta plesa, 12. naslov ali motto, izražena glavna vsebina stavka, 13. timice, pritrjene v dveh vzporednih črtah na prage, 14. svetla, atlasasta polsvilena tkanina, 15. zacetnici našega odličnega veslaca Copa, 16. priprava za merjenje kotov, 17. škotski ovčar, popularni junak vrste mladinskih filmov, 19. levi pritok Pada v Italiji, 20. mesto v Nevadi, 24. dišeca smola raznih tropskih dreves v Mehiki, 26. ime naše narodno-zabavne pevke Kovačič, 29. okrajšava za kilogram, 30. eno od imen avstrijskega pesnika Rilkeja, 31. ime švedskega pesnika in pisatelja Hanssona, 32. naš športni novinar (Stane), 33. glavno mesto Jordanije, 34. rumenokljuni ptic, 35. slovenski pevec Kreslin, 36. podoba golega telesa, 37. televizijski zaslon.

Navpično: 1. priprava za risanje krogov in prenašanje daljic, 2. orodje za kopanje osuševalnih jarkov, 3. rumenorjava barva, 4. popevkar Harrow, 5. kemijski znak za aluminij, 6. največji grški otok v zahodnem delu Sredozemskega morja, 7. mesto v Belgiji ob sotočju rek Sambre in Maasa, 8. okras na glavah korintskih in rimskih stebrov, iz listov rastline, 12. svetilka s steklenim ohišjem, 14. nordijski izraz za smuč, 16. slovenska igralka in napovedovalka (Jana), 18. kemijski simbol za skandij, 21. latinski veznik, 22. skupno število hkrati tiskanih izvodov kake knjige, časopisa, 23. tradicionalen naslov za Aristotlove logične spise, 25. pristanišče v Izraelu, 26. voznja po snegu s smučmi, 27. igra s kartami za 3 ali 4 osebe, 28. ječa, zapor, 31. egiptovski filmski igralec Sharif, 33. severni ptic, njorka, 35. avtomobilska oznaka Benetk. (M. Drescek)

RESTITEV Vodoravno: 1. škoda, 6. kna, 9. Erkel, 10. rak, 11. sten, 12. Jema, 13. tir, 14. saten, 15. IC, 16. oktant, 17. Lassie, 19. Orco, 20. Reno, 24. jantar, 26. Stanka, 29. kg, 30. Maria, 31. Ola, 32. Urek, 33. Arman, 34. kos, 35. Vlado, 36. akt, 37. ekran.

RUSIJA

Pustolovska pot na nemirni Kavkaz

Ob poti se vojaške zasede kar vrstijo

Popotnik, namenjen premeriti razdaljo kakih dva tisoč kilometrov od Moskve do ruskega razburkanega severnega Kavkaza, mora imeti jeklene zivce in železen zeledec. Kaj kmalo se navadiš pogleda na puske. Tezava je le v tem, da je skoraj nemogoče določiti, cigave so.

Ob poti stoji redna policija, prometna policija, specialne policijske enote in navadni vojaki. Oboroženi in oblečeni v neprebojne jopice nadzorujejo na ducate mejnikov.

Na poti med Moskvo in opustošenim glavnim mestom Cecenije, Groznim, je povsem običajen pogled na vojaka, spečega na oklepem avtomobilu s pusko, usmerjeno na cesto.

Formalno naj bi zasede preprečile vojski in cecenskim bojevnikom, da se prebijajo v Rusijo. Toda vsaka točka postavlja poljubna pravila, in na vse moč načine otežuje napredek potnikov.

Vozniki tovrnjakov, ki iz juga prevažajo sadje v Rusijo, se za vsak prehod prek nekega območja združijo v nepregledne kolone. Pravijo, da je ceneje, če jih spremlja najeti lokalni policist, kot pa če plačujejo pri vsakem mejniku. Kako policija ravna z reporterji v avtomobilih z oznako »press«, je odvisno od njihove volje.

Slabih deset kilometrov stran je slika lahko popolnoma drugačna. Tam lahko neki policist, nezadovoljen s pristranskim poročanjem medijev zahteva, da se vse stvari znosijo iz avtomobila.

bila in pregledajo.

Zatrjevanje, da so delci elektronske opreme samo satelitski telefon, ga ne prepriča povsem.

Opiti prostovoljci kozaske patrolje pred ruskim mestom Budenovsk, kjer so pred nekaj tedni cecenski vojaki zajeli na stotine talcev, se izkazejo za se bolj sovražne od vzkipljivih navadnih vojakov.

Cecenci so odsli. Toda Kozak vate napiri minometac, medtem ko te njegov tovariš sprašuje, kam si namenjen.

Na meji med Ingusijo in severno Osetijo, kjer med pripadniki sorodnih etničnih skupin vlada spor, je nezaupanje močje naravnost otipati.

To potovanje ni za nekoga, ki se mu mudi. Osetijska policija si vzame ogromno časa za pregled avtomobila, sprašuje po imenih potnikov, njihovem cilju ter namenu potovanja. Čez deset metrov se vse skupaj ponovi na Ingusijski meji.

V trenutku, ko prestopiš cecensko mejo, je vdusje se bolj moreče.

Napeti pripadniki specialnih policijskih enot priporočajo o cecenskih napadih in opozarjajo, da so ceste minirane. Njihov odnos povzame neki oficir z besedami: »Tukaj opravljamo svojo dolžnost. Samo na poti ste nam.«

Nekateri vinjeni vojaki v zameno za hiter prehod sprejmejo filme za fotoaparate, cigarete in druge malenkosti. Drugi so prijazni in z zanimanjem poslušajo o dogodkih po svetu.

Vojak, slečen do pasu, v opankah, na majavih nogah, z zavihanimi hlačami in Kalasnikov brozostrelko namigne, naj ustavimo. Takoj ga ubogamo.

V Ceceniji velja le en prometni predpis, ki ga spostujejo vsi: Umakni se tankom in oklepnim vozilom in zmanjšaj hitrost pri mejnikih, če ti je življenje drago.

Na vsej poti so težave s hrano. Mnogi trgovci so se prestrašili porasta zločinov. Na voljo je le shashlik (pečeno meso) v bližini policijskih postojank.

Po kakih desetih obrokih je meso se okusno, potem pa se zeledec upre enolični prehrani, in se dvigoje že ob samem pogledu na jed.

Vablivo je sadje in zelenjava, toda pri sebi moraš imeti mineralno vodo, ker s pitjem tamkajšnje vode tvegaš okužbo s kolerio. Olajšano vzdihneš in dodas plin, ko se na poti domov pojavi smerokaz za Moskvo.

V tistem trenutku iz grmovja stopi policaj, kjer se je skrival z radarjem in pravi: »Prekoracili ste dovoljeno hitrost, zato morate plačati kazen.«

Tedaj ves, da si resnično doma.

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

329	VODA, KI NI GLOBOKA	FRANCOSKI BASNOPISEK	NEMSKI LETALSKI IZUMITELJ (HUGO)	PRAKANTON V SVICI	ČEHOV ANTON	NAPETOST	PESNICA ČERNEJ	OČKA	SVINCNICA	VLADIMIR NAZOR	ARHITEKT SAARINEN	SPREMEMITEV V LES	SIRNA TRAVNATA RAVEN	AMERISKI PESNIK (CONRAD POTTER)	AVTOR: LUKA PIBER	VZHODNJAKINJA	KRASKA PLANOTA V DALMACIJI	REKA, KI TEČE SKOZI INNSBRUCK	UMETNO USNJE	FILOZOF MARX
MEHURCEK V PLJUCIH															PRIHOD V GOSTE					
IT. FILMSKA IGRALKA															SLAP SAVINJE CIRIL TAVCAR					
OBALNI DEL MAROKA					SLIKAR MONDRIAN MILANO					NAZADNJAK BALETNIK OTRIN										
STRUJA				AVST. POLIT. (ALOIS) SVICARSKI KANTON						FOTOGRAFIJA AVION								JACK LONDON BOLG. MESTO		
VNETA POVRŠINA KOZE								LITIJ POTREBA PO HRANI			DALIŠA DOBA HRVASKA REKA				TEMNI DEL DNEVA				VELIKA ZAVESA	PRIPADNIK TURSKEGA LJUDSTVA
KRAJ V TERAMU					MOSKI Z VELIKIMI OCMI	AGREGATNO STANJE	RUSKI REVOLUC. ROGER VADIM						IBSENOVA DRAMA	INDIJ	MODEREN PLES					
IT. PISATELJ															VELIKA ZILA GR. BOG VETROV					
OLIMPIJSKE IGRE			ZENSKA, KI GOVORI IKAVSČINO VEZNIK							BELO VINO IVAN KRILOV							ZNOJ VIDA JERAJ			
NA DAN PLAČAN DELAVEC							AMER. REŽISER STONE							KVAR						
MESTEČE NIN V ANTIKI							GRAPA							IGRALEC NA LAJNO						

LAJNAR
TOKAVA,
AENONA,
OKVABA,
OLIVER,
DININAR,
POT,
OTONEL,
IKAVKA,
OI,
AORTA,
PRAVOLINI,
VASCO
TVIST,
LENN,
ATRI,
NOC,
EON,
LI,
VNETINA,
IL,
POSNETEK,
MOCK,
TOK,
REAKCIONAR,
PIET,
IFNI,
RINKA,
NELL,
LAURA ANTO-
ORISK,
ALVEOLA,
PLJUNCNA
Vodoravno:
RESTITEV:

PORTUGALSKA

Umetelni čolni za nabiranje vodne trave

Aveiro je eno od prijetnejših mest ob dolgi obali

Aveiro, pristaniško mesto, ki leži južno od veliko bolj slavnega Porta, nudi obiskovalcem presenetljivo veliko podob. Slikovito mesto sredi velike rečne lagune je preprejeno s kanali, ki rahlo spominjajo na Benetke ali Amsterdam. Toda blizina morja je mogoče le slutiti, saj se skriva za visokimi peščenimi nanosi nekaj kilometrov stran.

Predhodnik Aveira, nekdanje rimsko mesto Talabriga, je ležalo tik ob morju, toda rečni nanosi so morje »oddaljili« in staro pristaniško mesto je ostalo povezano z oceanom le še prek širokega vodnega ka-

nala. Zaradi težje dostopnosti je postal Aveiro eno najboljše branjenih pristanišč na zahodni obali Pirenejskega polotoka.

V času »velikih odkritij« je pristaniško mesto doživljalo pravi razcvet, saj

so odtod plule ladje proti novo odkritim deželam. Konec 16. stoletja pa je hudo neurje zasulo povezavo z morjem in pristanišče se je za več kot dvesto let znašlo na kopnem. Domačini so ostajali brez pravega dela in veliko se jih je preprosto odselilo drugam. Leta 1808 pa je vremenska ujma nepričakovano znova odprla pot proti morju in pozabljeno pristanišče je spet začelo pridobivati

izgubljeni ugled.

Danes je Aveiro eno od prijetnejših mest ob dolgi portugalski obali. Obiskovalci se navdušujejo nad ležernim vzdušjem, ki vlada med belimi hišami, katerih pročelja pogosto krasi barvite keramične ploščice. Poleg malih trgovnic, muzeja z baročnimi umetninami in najbolj slikovitih zgradb, največ tujcev pritegnejo prijetne restavracije s pestro ponu-

Slikovito pobarvan čoln za nabiranje vodne trave

dbo, med katero seveda prevladujejo ribe na vse mogoče načine. Najlepši pogledi na mesto se odpirajo z vodnih kanalov, na katerih se sopirijo slikovito pobarvani čolni. Domačini uporabljajo večino colnov s čudno zakrivljenimi konci za nenavadno opravilo - nabiranje podvodne trave. »Moliceirosi«, kot se imenujejo, nabirajo travo z nekakšnimi velikimi grabljami in jo potem s čolni vozijo do kopnega. Navidez okornim, do 15 metrov

dolgim čolnom pri plovbi pomagajo tudi kvadratasta jadra, ki jih razpnejo ob ugodnem vetru. Nekoc je po kanalih in široki rečni laguni plulo prek tisoč značilno pobarvanih colnov, danes pa se z obalo spogleduje le še nekaj deset tovrstnih plovil. S čedalje večjo uporabo umetnih gnojil je namreč močno upadlo povpraševanje po vodnih algah, ki so jih nekdaj v velikih količinah prodajali kot gnojilo in steljo za živino.

Najbolj cvetoča leta »moliceirosov« so tako že davno mimo, kljub temu pa rečni kanali ozivijo vsaj enkrat letno, v času »Feste da Ria«. Tradicionalna prireditev se odvija v drugi polovici julija - »moliceirosi« se pomerijo na regati, v opravljanju stare obrti, poleg tega pa izbirajo tudi najlepšo poslikavo colna, kar je morda se dodaten motiv za nezna-

ne samorasle umetnike.

Igor Fabjan

Rečni kanali v Aveiro so polni umetelnih čolnov (Obe fotografiji: Igor Fabjan)

ODLOMEK IZ ROMANA, KI BO IZŠEL PRI ZALOŽBI DZS

Michael Crichton

Kongo (9)

"Mislim, da je vse to res, " je pokimal Travis. "Če se seveda razve, da je naša odprava v težavah."

"Vedelo se bo takoj, ko bomo zaprosili za vize."

"Ne bomo zaprosili zanje, " je rekel Travis. "Kolikor je zaenkrat znano, imamo v Virungi še vedno svojo ekspedicijo. Če bomo dovolj hitro spravili na mesto novo majhno ekipo, ne bo nihče zvedel, da ne gre za prvotno odpravo."

"Kaj pa bo z osebnimi vizami za prehod meja, kaj bo z..."

"To so podrobnosti, " je odmahnil Travis. "Zato imamo zganje." Namignil je na podkupnine, ki so bile pogosto v obliki zganja. V mnogih predelih sveta so odprave svoje težave urejale s kartonskimi skatami zganjenih pijac, tranzistorskih radioaparator in polaroidnih kamer.

"Podrobnosti? Kako misliš priti čez mejo?"

"Za to bomo potrebovali sposobnega moža. Morda Munra."

"Munra? Ta je vaje trde igre. Zairska vlada ga naravnost sovraži."

"Zelo iznajdljiv je in pozna območje."

Martin, strokovnjak za diplomatske zadeve, si je odkašljal in rekel: "Mislim, da ni nobene potrebe, da bi se sodelovalo pri tej razpravi. Meni se zdi, da hoče predlagati, naj bi vdrl v suvereno državo z ilegalno ekspedicijo, ki naj jo vodi bivši kongoski vojaški plačanec..."

"Sploh ne, " je rekel Travis. "Prisljen sem na teren poslati pomožno ekipo. Ta bo le pomagala mojim ljudem, ki so že tam. To se dogaja ves čas. Nobenega razloga nimam, da bi mislil, da je kdo v težavah; gre le za rutinsko pomožno ekipo. Za uradne poti mi primanjkuje časa. Morda ne izkazuje najboljšo presojo pri tem, koga najemam za posel, nič drugega."

Do 11:45 zvečer so obdelali poglobljene probleme v zvezi z naslednjo ekspedicijo, ki naj bi jo odposlal ERTS. Nato so podatke dali v računalniško analizo. Natovorjeno letalo bi lahko poletelo iz Houstona ob osmi uri naslednjega večera, se pravi 14. junija. 15. junija bi lahko pristalo, da bi po-

bralo Munra ali nekoga drugega njegovega kova in ekipo bi lahko 17. junija prispela na zeleno mesto v Kongu.

V šestindesetih urah.

Iz glavne podatkovne sobe je Karen Ross skozi stekleno steno opazovala razpravljanje v Travisovi pisarni. Na svoj logični način je prišla do sklepa, da se je Travis prenačil. Zaradi nepopolnih in pomanjkljivih podatkov je napravil napačne sklepe. Rossova je cutila, da nima nobenega smisla ponovno hoditi v Kongo toliko časa, dokler ne bo jasno, kaj jih tam čaka. Ostala je na svojem mestu pri računalniku in pregledovala podobo, ki jo je izluščila.

Rossova je podobo kupila. Kako naj pripravi k temu se Travisa?

V zelo zapletenem podatkovno procesorskem svetu ERTS je obstajala nenehna nevarnost, da bi izločena informacija pričela plavati, da bi se izluščene podobe odlepili od resničnosti kot ladja, kateri popustijo vezi. To je veljalo se posebej takrat, kadar je morala kaka podatkovna baza skozi večkratne manipulacije in je bilo vrtenje v raču-

nalniško generiranem hiperprostoru 106 pikslov.

Zaradi tega je ERTS razvil še druge metode za preverjanje vrednosti podob, ki so jih dobili iz računalnika. Rossova je pri podobi gorile uporabila dva programa za preverjanje. Prvi se je imenoval APNO. Služil je za animacijsko predvidevanje naslednje oblike.

Videotrak je bilo mogoče obravnavati kot film, se pravi kot serijo negativnih sličic. Računalniku je pokazala več "sličic", nato pa zahtevala, naj računalnik sestavi naslednjo. APNO je potem primerjala z resnično sliko na posnetku.

Poskusila je osemkrat zaporedoma in obneslo se je. Če bi imela opraviti z napako, bi slo vsaj za konsistentno napako.

To jo je opogumilo in zato je preizkusila se TRIDIM PROSTOR. Ploska videopodoba naj bi imela specifične tridimenzionalne karakteristike, temelječe na oblikah v sivi lestvici. V bistvu naj bi računalnik prepoznal, da senca nosu ali gorske verige pomeni, da nos ali gorska veriga strlita nad površjem, ki je okrog njiju. Na podlagi tega predvidevanja je bilo mogoče preveriti naslednje podobe. Ko se je gorila premikala, je računalnik potrdil, da je ploska podoba v resnici tridimenzionalna in koherentna.

To je nedvomno dokazalo, da je podoba resnična.

Sla je k Travisu.

"Pa reciva, da kupim to podobo, " se je namrščil Travis. "Se vedno ne razumem, zakaj bi morala naslednjo odpravo tja dol voditi ti."

"Kaj je našla tvoja ekipo?"

"Moja ekipo?" je nedolžno vprašal Travis.

"Trak si dal resevalni ekipi, da bi potrdila moj rezultat, " je rekla Rossova.

Travis je ošinil svojo uro. "Se ničesar niso izpulili." Cez hip je pristavil: "Znano nam je, da si v podatkovni bazi zelo hitra."

Rossova se je nasmehnila. "Prav zato potrebuješ mene, da bom vodila to ekspedicijo, " je rekla. "Poznam podatkovno bazo, saj sem jo sama ustvarjala. In če imas namen kar takoj odpotovati, se preden se ta zadeva z gorilo razjasni, potem ti ne preostane drugega, kot da na teren pošlješ nekoga, ki se dobro znajde v podatkovni bazi. Tokrat na terenu resnično potrebuješ računalniškega mačka. Sicer se bo tudi naslednja ekspedicija končala tako, kot se je ta. Ker se vedno ne ves, kaj se ji je zgodilo."

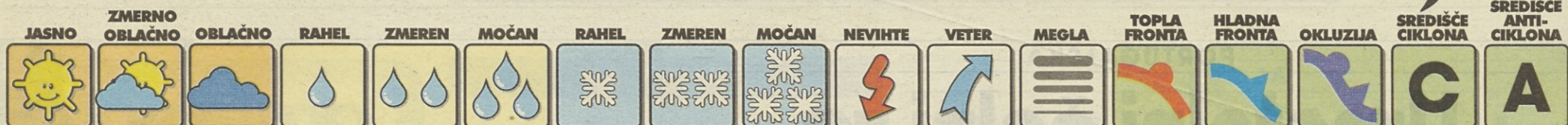
Travis je sedel za svojo mizo in dolgo strmela vanjo. Opazila je, da okleva in to prepoznala kot nemoc.

"Poleg tega pa želim še zunanega sodelavca, " je pristavila.

"Kot zunanega eksperta?"

"Da. Nekoga, ki ga podpiramo pri raziskavah."

(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad Skandinavijo in delom srednje ter zahodne Evrope je območje visokega zračnega pritiska, nad južnim Jadranom pa plitev ciklon. V visinah priteka k nam sicer malo hladnejši, vendar se vedno precej vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje
Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.40 in
zaslo ob 20.36. Dan bo dolg
14 ur in 56 minut. Luna bo
vzšla ob 7.37 in zašla ob
21.09.

TEMPERATURE MORJA IN REK

Portoroz	26,0	Mura	20,7
Trst	26,0	Sava (Radovljica)	14,8
Malinska	27,0	Sora	17,1
Porec	27,0	Ljubljana	20,0
Split	27,0	Soca	18,5
M. Losinj	27,0	Vipava	12,5
Dubrovnik	27,0	Bohinjsko jezero	24,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju:
zjutraj:
NE 8 do 16 vozlov

popoldne:
NE 8 do 16 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.10 najnižje -60 cm, ob 11.44 najvišje 43 cm, ob 17.29 najnižje -24 cm, ob 23.09 najvišje 40 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	23
1000 m	28
1500 m	14
2000 m	10
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Obremenilni vpliv vremena
bo postopoma popustil in se
bo kazal le se kot težave s
koncentracijo in nerazpolo-
ženost. Spanec pa bo globok
in sproščujoč.

VOX POPULI

Ni lepsega zita kakor pse-
nica, ni lepsega dekleta
kakor Kranjica.

☺ ☺ ☺

Kogar hoče sreča uniči-
ti, ga napravi neumne-
ga.

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Kontrast ameriškega poletja: nevihte in morilska vročina

WASHINGTON, RIM - Letosnje poletje ameriškega Midwesta bo brzokne predmet poglobljenih razprav klimatologov in meteorologov. Medtem ko se Chicago in skoraj vse Illinois kuhata v peklenški vročini in oblasti skušajo vsaj spametovati ljudi, naj se ne podajajo na ulice v osrednjih urah dneva, pa so sosednji Wisconsin zajele vročinske nevihte, ki so vsaj nekoliko ohladile razbeljeno podeželje (na slikah AP).

Taki vremenski pojavi pa niso nobena redkost za ameriški Srednji zahod, ki je vklescen med Skalnim gorovjem na zahodu in Apalaci na vzhodu, tako da prodira vanj s severa hladen arktični zrak, z juga pa tropske zračne mase Mehiskega zaliva. V vsakem primeru prihaja do kontrastov, tako da so poletja skrajno vroča, zime pa prav tako izredno hladne. Včeraj pa so objavili zadnji obracun morilskega vala vročine sredi junija, ki je samo v Chicagu terjal 529 žvrljenj, v drugih zveznih državah (atlantska obala) pa se 316 žvrljenj. Glede sedanjega vala vročine so ameriški meteorologi skrajno previdni, vseeno pa opozarjajo, da bi lahko ta konec tedna prislo do nove vročinske katastrofe.

Povsem drugačen je položaj na zahodu in vzhodu odprte Evrope, kjer imajo atlantske in kontinentalne zračne mase v glavnem prosto pot, tako da pride do hitrih izmenjav. Nekaj takega so v noci na petek občutili Avstrijci s katastrofalnimi nevihtami, prav tako pa tudi Južni Tirolci.

Tragično poročno slavlje

KAIRO - V pretepu med poročnim slavljem v Kairu je ena oseba izgubila življenje, drugih 25 pa je bilo ranjenih. Vse se je začelo ob »nugti«, ko svatje plačujejo plesalko trebušnega plesa, ki zabava novoporočence. Eden od svatov je plesalki dal dvakrat več kot ostali, ki so se čutili uzeljene in so segli po nožih, palicah in steklenicah. V splošnem pretepu jo je najhuje skupil plesalkin bobnar, ki je poskušal zbežati s prizorišča, saj ga je eden od svatov udaril z železno cevjo po glavi, tako da je mrtev oblezel.

Našli družico za potrtega poljskega laboda

VARSAVA - V južnopoljskem Rarnowu so novinarji krajevnega radia zadnji trenutek rešili življenje potemu labodu, ki so mu nasilnezi ubili samico. Vdovcu so namreč novinarji priskrbeli novo družico, ki mu bo vrnila veselje do življenja.

»Antikrist« zaposlen v Cityju

LONDON - Harvey Stephens, ki ima 28 let, je pri devetih letih postal svetovno znan, ker je s svojim hladnim in peklenskim pogledom igral v otroka utelešenega hudica v filmu Slutnja, za katerem je imel glavno vlogo Gregory Peck. Danes je Stephens ugledni finančni operater v londonskem Cityju za amerisko družbo Salomon Brothers.

Oblegajo loterijsko posredovalnico

LONDON - Posredovalnico za loterijo in sportne stave v predmestju Manchestra ze nekaj mesecev dobesedno oblegajo iskalci srece, saj so v njej od februarja prodali ze tri srecne listke drzavne loterije, ki so skupno zadeli 10 milijonov funtov.

John ali Janet? Dilema policije v New Jerseyju

WASHINGTON - Policija ameriske zvezne države New Jersey se je zaslula v kocljenju položaju. Eden od njenih agentov, 47-letni John Aiello, se je namreč odločil, da spremeni spol, obenem pa cilja na mesto kapetana. »In naj mi nikar ne kusajajo metati polen pod noge, sicer jih bom vse skupaj tožil,« je zagrozil policist.

John, ki sedaj ni več John, pač pa Janet, misli resno: nakodral si je lase, pri-skrbel čevlje z visoko peto in začel hor-monsko zdravljenje. Prihodnje leto se bo prepustil večim kirurgom, tako da bo

metamorfoza popolna. Doslej so policistu prekomerno zrasle prsi, kar spravlja kolege v nerahlo zadrego.

»Velikokrat sva skupaj delala po mestu, nikoli ne bi pričakoval česa takega od njega,« je izjavil eden od agentov. Na policijski postaji departmaja Hudson County pa se sirijo tudi bolj robote sale: »V katero stranišče pa bo odslej hodil, žensko ali mosko?« Zadevo preučuje občinski svet, ki je že izrazil željo, da si ogleda klinični in psihiatrični dosje agenta.

